

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Epistolarum Paræneticarum liber. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

IN D. IOANNIS IVSTI
LANSBERGII
 CARTHVSIANI PARE-
 NÆTICAS EPISTOLAS.
 PRÆFATIVNCVLA.

INTER alia, quæ dum adhuc in viuis esset, no-
 ster Ioannes Lansbergius elucubratus est pie
 Lector, Epistolas quoque diuersas ad diuersos
 scripsit: quæ quidem hæcenus apud nos delitue-
 runt, nec prælo commissæ sunt, non quod dignæ
 non essent, quæ in publicum emitterentur, sed quod nobis illas e-
 dendi commoda deesset occasio. Ea vero iam tandem nutu diui-
 no nobis oblata, nequaquam committere volumus, vt absque fru-
 ctu diutius apud nos hæerent: dedimusque operam vt cum cæte-
 ris illius scriptis ea, qua cernis forma excuderentur. Quibus ad-
 modum commendandis nihil nos immorari attinet, quando ipsæ
 se satis superque commendant, vt pleraque huius ipsius Autoris
 omnia. Quibus pietas sapit, quosque in Dei amore accendi &
 proficere iuuat, sentient se harum lectione Epistolarum non me-
 diocriter adiutos. In quibus displicebit fortasse nonnullis styli
 diuersitas, sed ea accidit partim quod ab autore diuerso tum tem-
 pore, tum studio conscriptæ sunt, partim quod aliquot ab ipso qui-
 dem Germanicè conscriptæ, sed à diuersis Latinitate donatæ
 sint. Neque hoc moueat quenquam quod illas quoque certum est
 non omnes eodem orationis filo elaboratas, quas ipse Autor La-
 tinas composuit, cum idem etiam alijs sanctissimis atque doctis-
 simis viris vsuuenisse tam sit euidentis, vt probationem non requi-
 rat. Non enim semper idem studium quibuslibet scriptis nostris
 accommodamus, neque tanta opus est ingenij & eruditionis ad-
 hibi-

hibitione, cum simplicibus & indoctis, atque cum eruditis scri-
bimus. Verum licet dicto non sit ubique sui similis in his Lan-
spergij Epistolis, eundem tamen ubique spiritum comperiet,
quisquis non omnino Christi spiritu destitutus est. Nusquam
non pietatem respiciunt, nusquam non eo spectant, ut ad quos da-
te sunt, à vitijs retrahantur, ad virtutum studium prouocentur,
& qua ratione oporteat hominem Deo placere cupientem suam
& instituire & exigere vitam, perspicue edoceant. Nihil hic
frivolū, nihil à Christiana gravitate alienū, nihil quod iactantiam
aut eruditionis ostentationem potius, quam lectoris utilitatem
redoleat, nihil denique scurrile aut impium, qualia iam prob do-
lor multi suis inserunt scriptis, quisquam offendet: sed quemad-
modum ignis ad se proprius accedentes pulso frigore sensim cale-
facit: ita etiam Lanspergius noster hoc agit literis suis, ut sicut
ipse diuini amoris igne iam probe incalueras, ita etiam alios ipse eodem
igni quoad fieri posset inflammaret. Atque hic fere omnium, ut iam
diximus, Epistolarum eius scopus est: quo nomine iure sanè &
poterunt & debebunt gratiores esse cunctis verè pijs, atque adeò
illis etiam, quos adhuc vitia tenent irretitos, si modo vitæ in me-
lius commutandæ pio quodam desiderio inflammari velint, cupi-
antque ea duntaxat habere cognita, quæ animæ salutem conducunt,
non etiam aut nugæ inanisimas, aut perniciosos errores, quibus
scatent hodie multorum opera, quæ nihilominus & avidissimè
& studiosissimè à quibusdam legantur. Sed ne prolixitate mo-
lesti sumus, ipse iam pie Lector ad ea quæ in tuam gratiam offeri-
mus, cognoscenda accingere, atque ubi senseris te nostro labore
fructum hand poenitendum ex Lanspergij mellisuis & verè
Christianis Epistolis consecutum, nos tuis apud Deum precibus
commenda. Vale.

LANSBERGII
 CARTHUSIANI, EPISŒOLARVM
 PARÆNETICARVM AC MONALIVM QVAS
 SCRIPSIT AD DIVERSORVM ORDINVM,
 statuum, conditionumq; homines,

Liber I,

Trahi à Deo ad monasticen quanta sit gratia: quiq; is qui trahitur ad eam, suum institutum auspiciari, à quibus item sibi cauere, quomodo quoque vocationem diuinam attendere debeat.

Epistola I.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS,
 suo familiari amico ad magisterium philosophiæ aspiranti, pacem, gratiam & salutem in Christo Iesu Domino nostro.

Quanta sit
 gratia trahi
 à Deo ad
 monasticè.

Diabolus
 quibus infestior sit.

Vt spes in
 Deum firma
 gerenda sit.

SCis frater optime amicitiam nostram iam olim in seculo initiatam, & hucusque certam ac fideliter deductam: quam & modo non intermittendam duco, sed firmiori charitatis vinculo, utpote Domino Iesu nostro constringendam. Sed quid moror? Accepi te à Domino magna esse gratia obumbratum (& verè magna, quæ multis forsità nobis melioribus denegatur) ut contemptis omnibus huius seculi fastibus, post habitis honoribus Dominum tuum Iesum, quem tamèdium huc vsq; offèdisse te piget, tibi in sponsum reconciliare cupias, abdicando propriam voluntatem, cum sponte, ipsius cruce apprehensa, viriliter sequendo, & q; lōgo quantumq; superiori temporis curriculo facere neglexisti, iam intrepidè breui speras, duce omnium nostro Salvatore, eiusq; gratia exuberantissimè emanante, adimpleturum. Cæterum quia antiquus hostis, & fidelium cordium indefessus impigerq; insidiator (qui his præsertim magis infensus est, quos sub ditione sua, ac dominio aliquantum vinctos tenuerit, cum vinculis dissolutis liberi ad pristinum redemptorem suum cursitant) pios conatus totis viribus solet impedire, possit & is tibi curiosas ac importunas ingerere molestias, iam Ordinis nostri rigorem, iam seculi opinatam gloriam, tum liberam vitam priorem præfigens, tum alia quæ te perturbatum redditura callet, quo facilius à animi tui sententia deducat, & gratiam, qua à Domino inuitaris amissam in ultionem aut obstinationem induratum tibi peruertat, ut eo cautior sis, fidelite admonitione excitabo. Priunum, inquam quo tibi summè opus est, timore omni malo eliso, spem in Domino firmam habeas, ut qui tibi id voluntatis dederit, & sua te etiam gratia exaudiens locum & tempus quo ei seruias cōstituturus sit. Nec vacilles si non cito exaudierit. Diutina enim & feruens oratio ac perseverans cum fiducia in maiore gratiam tibi posthac cedit. Solet enim Dominus plerunq; non tam cito orata præ-

ta præstare, vt his tandem post multos labores, & feruentes orationes adeptis, charius & cautius retineant. Gratis enim data & ea quæ occasione se offerunt, parui curantur, sed quæ laboribus parata sunt difficilius erogantur, cautius seruantur, ardentius denique amantur. Tum etiam Deus differt, vt orantis animum feruentius incendat & in petitione continua inardescat: & quod cum desiderio & ardore æstuanti acceperit, ingratus posthac ne rursus abijciat. At denique aliud est, vehementius quod Domini aures obturat, animi imbecillitas, fiduciæ paruitas, & spei pusillanimitas. Si enim cum dubio Dominum oraueris, de eius pietate ambiguus, quomodo te exaudiet? Nisi enim spem firmam in ipsum collocaueris, citra præsumptionem tamen, ac totum denique in ipsum te dederis cum fiducia (& si dilatus fuerit effectus orationis) te exaudiendum, nihil impetrabis. Audi illud ex epist. Iacobi quod nobis hodie legebatur, loquentis inter cætera de oratione: *Postulet autem in fide, nihil hesitans, quia qui hesitat, similis est fluctui maris, qui à vento mouetur & defertur. Nō ergo astimet homo ille, quod accipiat aliquid à Domino. Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis.* Hæc ille. Tuū itaque patienter voluntatem Dñi expectare, cui tuam conformem reddi deprecæris. Assidua sit hæc breuiuscula tibi in ore petitio: Ad laudem & gloriam Domine mi suauissime Iesu Christe ordina statum meum, & quicquid à me requiris, tribue vt sciam, velim & te auxiliante sicut oportet, perficiam: & sine dubio exaudieris. Sed neque timore aliquo frater mi concutiaris, aut formidolosus nimium fragile huic oneri subeundum te iudices, Audi verba Christi: *Sine me nihil potestis facere.* Si tibi velle dederit, posse quo tibi magis opus erit, non recusat. Quid enim minimi sine eius præsidio speremus nos aggressuros? Quis ad eò confidens qui sibi pòdus libræ gestatrum citra eius auxilium ausit polliceri? Quis ad eò robustus aut fortis qui formicam præter eius assensum interimere præsumat? Sic quis ad eò pusillanimis, qui in rigore huiusce Ordinis non speret sibi assuturum suum Dominum cuius crucem portat? Si enim inimicis suis, & gentibus benefacit, quanto magis seruis suis miserebitur. Non igitur in corde volutes (à tentatore nequissimo instructus) hæc sufferre nequeo, hæc aggredi metuo. Cogita futuram pro peccatis imminentem tibi penam, si hic non penas Christo dederis aut cum magna misericordia in purgatorio, aut etiam quod absit, gehennæ flamma cruciaberis: vbi sustinentæ penæ optio nulla dabitur, nec euadendæ spes erit. Compara temporalem quæ homini iusto solatiū est æternæ aut futuræ, an nunc instante pro Christo cum ipsius dulci continuè consolatione, an futuram sine vlla redimendi spe facilius toleraturum speres. *Eia expergiscere mi frater: ea quæ tu forsitim aliquando reputabas solatia, tunc in conuersione tibi sunt cogitandi tormenta, nedum faciendi.* Cogita peccata impunita non abire. Si enim Deus Pater propter vnum peccatum Adæ Filium suum morti tradidit, vt iustitiā tenendo peccatum inultum non abiret quomodo nos sine afflictione aut miseria nostra debemus peccata? Alloquere igitur sic Dominum tuum Iesum dulcissimum: Sufficiat mihi Iesu dulcissime peccasse: satis erit me impiam bestiam te huc vsque meum redemptorem in cruce pro ludibrio habuisse. Ecce nunc ad te venio: quid timeam? Manus in cruce ad amplexandum me expandis. Caput ad suauissimum pacis, & veniæ, & reconciliationis osculū præ-

Preces nostras vt Deus quandoque exaudire differat.

Quid faciat preces nostras difficilius à Domino exaudiri. Iacob 1.

Oratio sæpius iteranda piū aliquid iustituenti.

Iacob 5.

Matt. 5.

Penas peccatorum aut hic, aut in futuro lucendas

Iob. 24. Vt peccata non abeant impunita.

Rom 8. Precatio pro conuersione ad Deū.

prabendum. Impone mihi quicquid oneris vis tua gratia. Gaudeam sub cruce pro te despici, affligi, pati, quem tu pro me vilissima creatura sanguinem tuum fundens despici, conspui, lacerari, enervari, crucifigi non renuisti. Abscondam me in vulneribus tuis, fugam ex vulneribus tuis & latere tuo, sanguinem mellisui amoris tui. Impone bone Iesu iugum tuum suave & onus tuum leue. Quid timeam? cum mihi semper astes: Quem formidem, cum in vulneribus tuis abditus iaceam, cum in te sepeliar clamans cum Dauide: *Nā etsi ambulauero in medio umbra mortis, non timebo mala, quoniā tu mecum es.* Rursum cum Iob: *Si me occideris in te sperabo?* Ecce dulcissime Iesu qui ad eum remota à te fui separatus perditus filius, substantiam patris totam consumens, in tuos amplexus venio, in collum tuum benignissimum me complico. Hincque non recedam, donec non solum in seruum, sed & in sponsum tuum me receperis. O bone Iesu quis calumniatorum tunc diuortium inter nos fecisse se gaudebit, quis me eripere à te poterit, quis me à tua charitate separabit?

Rom. 8.

Huiusmodi itaque tibi forma cogitationes percharere frater & crucem Domini sponte apprehende, à qua nullus vnquam sanctorum liber aut immunitus fuit. Non dicas: Timeo me non sublaturum, quasi in fragilitate tua confidens, nil impar tuis viribus de diuino auxilio non sperans arripere aut aggredi debeas. Vt enim de sua fortitudine presumens nimium sibi confidit: ita de fragilitate sua nemo sapiens desperat, sed omnia diuina prouidentia moderari sperat, ad cuius arbitrium se proijcit & offert, nec quicquam tam arduum quod eius gratia aggressurum desperet. Nouit enim ipse solus quid tibi desit, quo egeas, quid iuuet, quid urgeat, vbi asperitate, vbi lenitate, vbi correptione, vbi demum dulcissima nobis sua opus fuerit consolatione. Medicus hic sine deliberatione nobis prouidet, sine temporis dilatione medetur ac denique sine vlla nostra complexionis aut morbi perscrutatione sanat.

Ve nos totos diuinæ prouidentie committamus
Psal. 15.
Psal. 22.

Nostrium hoc solum erit nos ipsius gubernamini offerre totos, non vacillantes, non hæsitantes, sed firma omnino spe in ipsum iactos nos eius diuinæ commendare prouidentie. Vnde: *Prouidebam (inquit) Dominum in conspectu meo semper: quoniā à dextris est mihi ne commouear.* Et alibi idem: *Dominus regit me & nihil mihi deerit.* Sed de hoc hætenus. Quid aliud nunc faciendum ducis? Nēpe hoc solum nostrum est, Deo magnas gratias vtrunque possumus agere, & nos ex seculi teterrimis vanitatibus, ex perniciosis voluptatum simulachris, de manu Aegypti ad terram promissionis educere curat. Scquamur frater optime: habemus qui precessit, tutum est iter etsi laboriosum itineris certamen aliquantulum nobis videatur: hospitij paterni huius iucundissimi nobis preparati nō immemores sumus: recolamus requiem laboris nostri felicissimam & perpetuam. Nō obliuiscamur denique certaminis Domini nostri Iesu Christi pro nobis vt illam iuculentissimam nobis hæreditatem suo sanguine purissimo compararet, & ipsius iugum suave & onus leue nobis erit. Si enim eius in prælio comites fuerimus, in tropæo victorioso, in præliis confortes collocabimur. Gratiā, inquam, agamus Domino Iesu nostro iudice: cum ipse ob primorum parentum peccatum offensus non iudicario functus officio, sed & pro peccatis ipse satisfacere voluit, quibus diuinam ipsius maiestatem laesam vltionem tribuere decuisset. Sed nec hoc tibi satis

Matt. 11.
Quanta clementia Dei erga nos.

pro

pro nobis videbatur factum vt ignosceret, nisi & proprium sanguinem in cruce pro nostris peccatis effudisset: vt peccatum cuius ipsi soli potestas vindicandi fuerat, nō inultū ipse moriens dilueret. En quanta saluatoris nostri benignitas quantus humani generis amor, quanta ad humanæ naturæ sanitatem & vilissimum stercus dilectio, vt potius quam nos lapsos resurgendi impotentes relinqueret, nostram culpam sibi imputans vt propriam dilueret. At nunc redempti quid agimus? Nunquid huic ipsius charitati diu noctuq; corpus macerando, gratias agendo, ipsi compatiendo in labore, & ipsius ardenti desiderio, feruenti amore, toto studio comparandos efficiemus? Sed aheu quod paulo ante ablutum gaudebamus, iam grauiore peracto omni momento redemptione pristina egemus, eius charitatem in nos conculcantes, terga cruce vertentes, ab ipso fugientes, solum cum sola matre pendere relinquimus, solum lachrymari, conspui, lacerari, in passione sine vlla requie (quasi hic nostra non vlla res agatur) conculcari. Eia bone Iesu quamdiu parcis, quantisper tibi exprobrantibus benefacis, odientes diligis, fugientes sequeris, obloquentibus dulciter blandiris? Quid aliud tibi nunc agendum foret, nisi momento vno omnes simul ad puteos infernales detrudere rapiendos? Sed hoc non admittit tua pietas, charitas prohibet, fugit dilectio. Errantem namque quem potius super humeros ponis, inter brachia amplecteris, in sinu vt filium pia mater foues, donec tuæ dulcedinis multitudine gustata qui prius vt hostem te spernendo insequeretur, familiaris iam extat amicus. Sed quid multis moror, quid diutius scribendo tuum aduentum differo? Vocatus mi frater à Domino es, arripe iter, festina cursum ad supernæ vocationis brauium, tende celerius, cœna parata est, excusatio nunc opus non est, ne cum his in Euangelio à cœna refuteris indignus. Nempe secunda forsitan est hæc pulsantis Domini vocatio, de qua Dominus dicit: *Beatus ille seruus, quem cum venerit dominus, & pulsauerit ianuam eius, inuenerit vigilantē.* *Si si in secunda & tertia vigilia venerit, & ita inuenerit, beatus est seruus ille.* Vocationum tria namque genera sunt: pueritiæ, quæ vigilia prima dicitur: iuuentutis siue adolescentiæ maturioris secunda, tertia imminētis est senij. Videamus nunc si libet frater charissime, qua vigilia nos vocemur, in secunda videlicet, Nam ad primam obdormiuimus, Domino pnsanti non respondimus verbum. Venit pius Iesus nunc in secunda vigilia. Eia frater age, age expergiscamur, *hora est iam nos de somno surgere.* Vigilemus, Domino respondentes ipsum introducamus ne forsitan nostram desidiam, prolixos somnos, pigramq; inertiam exofus, tertio non redeat. sed dormientes nos, in noctis silentio nobis sur inſidians continuè per fossa domo tunc opprimat. *Vale mi frater.*

Precatio ad Iesum Christum.

Luc. 15.

Phil. 9.

Matt. 22.

Luc. 14.

Luc. 11.

Vocationis diuina tria genera.

Rom. 15.

Marc. 13.

Luc. 12.

Amoris priuati qua incommoda, persecutionem omnem superandi pacemq; veram obtinendi qua sit ratio, p̄sca, cunctis quæ sit necessarium exerceri vexariq; ab alijs.

Epistola II.

F. IO.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS CARTHVS.

Amico suo familiari in seculo constituto & vehementer afflictio, gratiam & consolationem Spiritus sancti exoptat.

Charissime frater, & amice, cum humiliter consilium petas, quid pro animi tui tranquillitate faciendum sit, inter aduersitates & falsis amicis & iam illatas, & plures forsitan inferendas, quæ etsi nunquam eueniant, earum tamen metus & inamicabilis atque suspecta cohabitatio emulorum amaritudinem frigidam, magnumq; deuotionis præstat impedimentum. Discendum igitur ne sit ex domo alioqui benefica, gratiose patrefamilias contrarium humiliter rogante &c. petis consilium. Quod quamuis certus non sim, an possim dare salubre aut bonum, scio tamen me daturum fideliter, & quod existimem utile. Igitur charissime frater, ne succenses, quæso si liberius scribam. Ita enim puto charitati licere, hac uti libertate ad amicum. Principio igitur liquet omnibus, omnem animi nostri molestiam inter aduersa non tam ab externo hoste venire quam ab interno: hoc est, ab amore priuato: imò aut solum aut saltem magis à nobis lædi nos, quam ab alijs. Hic amor proprius, siue amor sui cum non admittat sui contemptum, cum recuset iniuriam pati, idq; vehementius, quo innocentior ipse nemini inferat iniuriam, unde nec sibi inferendam putat, proinde tanto maior excitatur ira, quanto maior creditur aduersitas, quantoq; indignè suscipitur. Tanti autem quisque suam facit aduersitatem, contemptum, contumeliam, & cætera id genus, quanti se æstimat, quantumq; amat.

Omnis animi molestia unde nascatur. Amor sui quantum homini nocet.

Persecutione in omnè superandi optima ratio. Psal 119. Psal 118. Rom 10.

Quisquis sibipsum hostis pessimus.

Quocirca qui persecutionem ad aduersarijs cupit intrepido animo, imperturbatèq; mente tolerare, quod seruum Dei omnem deceat, non foris pugnare, non fugere, non extra se ire, pro remedio debet: sed amorem illum sui mortificare, ut discat cum odientibus pacem esse pacificus, ut discat non respondere exprobrantibus sibi verbum, ut sciat inimicum suum sitientem porare, esurientem pascere, & carbones ignitos super caput eius ponere, hoc est, frigidum eius odium sua charitate calefacere, beneuolentia & patientia ex hoste amicum facere, iniuriam dissimulare, sui contemptum non intelligere, pro malis bona retribuere, nec mala ex manu hominis, sed Dei prouidentia, sibi missa acceptare, ad hominem in tranquillitate se seruare, ad diuinum beneplacitum respicere, seipsum contemnere, & pro Deo negligere.

Hæc est charissime frater victoria, qua vincitur aduersarius, quo non est maior, quam vnusquisque sibipsum. Si te viceris, si te contempseris, non curabis, quid alius dicat, sed arridebis ei quod ipse tecum sentiendo, te contemnat. Si te non viceris, non poteris aduersarium fugere: portabis tecum quocunque ieris, circumferes vbique immortificationem tuam. Aduersarium aut amulum extraneum quem fugis, non euades, sed mutabis: & pro vno, tres tibi diabolus suscitabit, ut qui semel te eiecit, deinde, utpote semel victum, facilius ex omni loco te eiciat. Nec enim difficile erit tentatori materiam inuenire temptationis, cum intra te videat hanc sufficientem, & tu homines vbique tolerabis ut inueneris.

Eam

Eam obrem, animi tui releuatio, molestia abolitio, tranquillitatis adeptio, hoc modo comparatur, vt te ipsum mortifices, te ipsum vincas. Nosti que admodum Dauid sanctus, tantus rex se ipsum vicerat, quam sublimiter prouidentiam diuinam contemplatus fuerat, quam denique perfectissime ad omnia tolleranda, se vsque ad sui eiectionem Deo resignauerat, dum fugiens filij sui persecutione, audiret Semei hominē vile maledicentem sibi, & contra se lapides mittentem: dicens ad eos, qui vindictam in Semei minabantur: *Dimittite eū, vt maledicat, Dominus enim precepit ei, vt malediceret Dauid. Et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit? dimittite ergo vt maledicat iuxta preceptum Domini, si forte respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna.* Vt igitur ad institutum respondeam charissime frater, confulo, vt maneat in loco, quem tibi Dominus prouidit, & necessaria pro corpore (sine cuius sustentatione anima non poterit Deo vacare in mortali vita) tibi donauit. Inspirauit enim bono domino tuo, vt Dei contemplatione, cuius te vider seruum, in domo sua te nutriat, atque adeo diligat, vt recedere gestientem blanditijs multisq; precibus secū te retinere contendat. Muneris planē diuini est hoc. Quod si contempseris, vereor, ne prouidentiam diuinam spreuisse videaris, & Dominum tentare, vt alibi aliterq; prouideat tibi, quam prouidit. Neque te satis poterit excusare, quod hic à familia non nihil passus sis, cum vbiq; vtpote seruus Dei, quem odire debet mundus, cui non pacem sed gladium mittere venit Dominus, pati habeas: & neque victoria, neque pax alia sit speciosior aut facilior, imò nec felicior quam vincere se ipsum. Accedit quod conuitia tanta non sint, vt dissimulando non magis honestè quam contredendo aut stomachando dilui possint. Quæ etsi maiora forent, sufficeret semel Christi exemplo modestè contradicendo se purgasse, & de cætero perinde, ac si nihil fuisset improperatum, familiariter esse viuendum. Hoc vno (videlicet non remissioni iniuriam) non posse esse euidētius testimonium innocentia: adeo vt etiam si qua culpa interuenisset, aboleretur. tantum abest, vt macula iniquè impoſita inesse crederetur. Quid si Deus tibi dedit (quod omninò etiam credere debet) hunc aduersarium, qui te exerceat, qui purget, qui mortificet, id est, qui passionē tibi excitet, materiam impugnandi atque vincendi te ipsum exhibeat, occasionem proficiendi & coronam pareat? Necessarium est, vt vel aliquis sit qui te premat. Sit hic. Consenti, vt hic sit & esse debeat, qui te premat, qui te exerceat, quem aduersarium tolles, cui maledicenti taceas, cui superbienti te humilies, quem iratum places, cui stomachanti arrideas: & breuiter, vt simul omnia dicam, quem in omnibus contrarium æquanimiter pro Christi amore feras. Consenti vt hic sit: & ita suscipias, & non erit amodo tibi pressura.

Arbitror tamen, si te ceperis humiliare, & iuri tuo cedere, pro malo bonū reddere, & (quod omnium potentissimum est ad placandum hostem) familiariter, hilari, arridentiq; vultu, dulcibus gestibus & per occasiones quas fitas adlocari etiam, causa charitatis prouocandæ: si vel lapideum haberet cor, vincas eum, emollies, ad amicitiam trahes, & Christo iuxta ac te ipsum lucraberis. Verūm dices fortasse: Iam conatus sum inter nos componere pacem, per arbitros &c. & parum profuit manet enim rancor. Non fuit vera conciliatio

Sui mortificatio & abnegatio vnicā ad veram pacem via. 2. Reg. 16.

Vexationes hominum non esse fugiendas.

Matt. 10. Præcipua pax & victoria quæ sit.

Conuitia quò refellenda sint.

Piis vt sit necessarium exerceat siue diuexari.

Quibus modis possit inimicus placari.

liatio pacis, quandoquidem suspecta aduersario potuit esse, veluti non optata ex animo, scilicet, ad sui accusationem magis quaesita. Ita magis confulerē, vt omnis accusationibus excusationibusq; dimissis arbitris, reiecta omni mentione veteris illius dissidij, quasi omnem oblitus incipias, tibi vim ab initio faciens, ei colloqui & occasiones etiam fingere, quibus multum familiariter conuerferis cum eo, atque hilariter, vt praedixi. Crede mihi postquam ceperis ei dulciter loqui & ille tibi, & ioci charitatiui interuenerint, transibit etiā illa turbatio, peribunt suspitiones, recedent timores dissipabitur etiā illa pristina melancholia, aded vt etiam mireris, qui tanto tempore inutiliter in hac phantastica odij suspitione frustra te consumpseris. Aedificabuntur omnes videtes te iniuria immemorem, & ingrato amicitiam pro contumelia rependentem. Consolaberis tu in conscientia, cum aduersus proximum nulla te mordeat amaritudo. Glorificabitur Deus, cuius amore tibi vim feceris, humilians te, & pacem quaerens ad aduersario. Videbis quid melancholica mali valeat suspitio, quam turbam in corde malarum cogitationum distractionumq; suscitet, quam magnificat & malè pingat leuissimum quodque ab eo quem aduersarium aestimat, vel leuiter gestum. Et posthac magis cauebis charitatem tenacius complectens, & paruam rancoris scintillam (quae blando verbo initio possit extingui) haud fines in odij magnum crescere incendium.

Suspicio
quam sit
noxia.

Hæc accipe charissime non à consultore, sed aestimatore amico atque fratre, qui non ided hoc scripsi, vt doceam, sed infirmitatis propriae conscius, quia mihi hæc sana videantur & amplectenda in similibus quando occurrunt tentationibus, nunc tibi quoque duxi communia facienda. In quibus si quid utile tibi fuerit, haud dubito diu ante tibi fuisse cognitum & institutum. Vale frater charissime. Ex Carthuf.

Mors charorum quam sit discretè plangenda; morte bona defungi quam sit optabile: quanta post mortem felicem sequantur in cælis gaudia.

Epistola III.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.
magnifico viro domino & magistro Curia Brabannia. S. P.

NON possum non dolere magnifice domine tristitiam vestram, quam accidisse vobis propter coniugis vestrae mortem audio: nec debeo lectum vestrum, vt dicunt, irremediabilem simul & meum & vicius dissimulare, (amicorum quippe omnia sunt communia, & simul gaudere & simul tritari) quin praestantiae charitatiq; vestrae aliquid exhortationis scribam: in quo & si vos consolari vel non possum vel non sum dignus, affectum tamen consolandi, quem vobis magnopere impertior, ostendam, & vobis pariter amoris satisfaciam. Equidē à vobis deberem potius consolari, qui maiorem, hoc est, in plures diffusam videor habere tristitiam: quippe qui & vobiscum vestrum doleo casum (si tamen dolendus est & vestram lugeo tristitiam, aded, vt praeter hoc, quod vos, & ided etiam me simul contristat, mæreo, quia estis contristatus. Bis itaque

que tristitia præmor: nam propter quod vos doletis, & propter vos doleo. Longè autem rationabiliorem hunc censeo luctum, quem pro vobis contristato, quam quem vobiscum, id est, pro coninge vestra defuncta gero. Mortè quippe cuiusvis defuncti lugere, tametsi humanum, tamen infructuosum est. Amici verò tristitiam dolere calamitatemue non modo humanum, sed etiã piissimum est. Huius etenim doloris fructus est, charitatis debitum exequi erga amicum, quem & consolatum esse, & ad animi tranquillitatem rediisse consolatio est. Illius verò luctus nullus fructus, nullum remedium. Semetipsum autem frustra affligere, miserabilis est ærumna: vbi neque defuncto neque superstiti ob amici mortem luctus prodest amico, dum hic non potest reuocare, & ille non potest, aut non desiderat regredi. Hoc intelligebat sanctus David propheta, qui dum pro filio ægroto, & vt metuebat, morituro deposita regali gloria, humiq; prostratus cilicio indutus, & orans Deum pro filij salute semetipsum ieiunio affligeret, nec acquiesceret sumere cibum, post septem dierum luctum mortuo infante, & seruis metuentibus illius mortem regi nuntiare, ne ob filij mortem se grauius affligeret, qui propter illius ægritudine ad eò se attriuerat, ne tristitiam illius geminarent. David ex eorum turbatione & mullitatione intellexit paruulum mortuum, & continuò surgens comedit. Seruis autem mirantibus & fiscitantibus cur puero viuente afflictus ieiunasset, & mortuo comedisset, respondit: *Propter infantem dum adhuc viueret ieiunauit & fleuit. Dicebã enim: Quis scit, si forte conet eũ mihi Dominus, & viuet infans? Nunc autem, quia mortuus est, quare ieiuno? Nunquid potero eum reuocare amplius? Ego vado magis ad eum: ille verò non reuertetur ad me.* Optima, & viro sancto digna responsio. Quapropter præstantissime domine rogo, nõ vt tristitiam vestram omnino deponatis, sed in tristitiam, quæ secundum Deum est, & salutem operatur, commutetis. Hæc est enim tristitia, quæ facit animam sua peccata plangere, aliena lugere: dolere offensam Dei, gemere de miseria & incolatu huius ærumnosæ vitæ, & ad aliam beatam immortalemque vitam suspirare. Hæc est tristitia, quæ non plangit amicum, quia mortuus est, sed gaudet, quia ab huius vitæ calamitatibus absolutus est, & à qua ipsa gemebundis desiderijs cupit absolui & esse cum Christo. Hæc est, quæ nõ lugeat amicum discedentem, & ærumnosam hanc pro felicissima immortalique vita commutantem: sed se hic gemit relictum, & nondum sequentem. Proinde, vt excellentiam dominationis vestræ confidentius conuenire videar, quid noui insolitæ charitati vestræ accidit, si coniunx mortua est? Nõne omnes morimur, & sicut aqua dilabimur? Hoc semper fuisse & accedere omnibus constat, & legem naturæ nostræ esse indeclinabilem. Non est insolitum, quod antiquum est, non est nouum quod semper fuit, non est proprium quod omnibus tam commune est, quam necessarium: & (vt verbis diui vtat Augustini) hoc est debitum, quod nec sapientiã, nec virtus excusat, nec potestas, nec ipsi deniq; reges possunt declinare. Hoc futurum certissimè nouistis, videlicet ab vxore vos per mortem separandum. Quid vltra querimus? Christus mortuus est Sancti mortui sunt. Aui & parentes nostri mortui sunt. Nos denique ipsi moriemur, & mirum, aut intolerabile censendum est coniugem aut amicum mori? Quid vestrum perdidistis? Deus à vobis non vestrum, sed suum repetiuit. Suum, inquam, quod condidit, quod præcio in-

Lugere mortuum vt sic infructuosum.

2. Reg. 12.

2. Cor. 7. Tristitia salutatis quæ fit.

Phil. 1.

Mors omnibus vna debetur. 2. Reg. 14.

August.

Mors vt nihil nobis nostrum auferat.

simabili redemit, quod non nisi ad breue tempus sibi certum & notum vobis accommodauit, iure sibi certissimo repetēdi, cum voluerit, immutabiliter seruato.

Quid præcipue animam irretiat.

Quid igitur nunc tristandum est, si Deus iure suo, lege sua, quam nemo subterfugit, vsus, mutuum repetijt, recepit depositum, quod sciebat repetendum? Præterea quam æquo animo ferenda est illius mors, quæ vobis ad salutem (si vultis) non mediocriter erit proficua? Nam si amor mundi præcipuum est, quod illaqueat animam & ab amore Dei restinguit, adeo vt nunquam conuenire possint, sed inualecente vno, alter tanto magis atteratur, quid vobis vltra cum mundo, postquam charissimum quod habuistis in mundo mors abstulit è mundo? Iam mundi amor & si non penitus extinctus, tamen infirmatus est. Quid vos amodò detinet, cum nihil æquè charum habeatis in mundo? Amorem vestrum illuc sequi necesse est, quo id, quod diligebatis receptum est Deus ad se recepit, quod amatis & amabatis: quo nunc amor vester, nisi ad illum mittendus est: quo animus vester, nisi ad illum recipiendus est? Iam non erit mundus vobis in laqueum, iam non detinebit vos per sui amorem captiuum, vbi totus affectus cum dilecta migrante, migravit ad Deum. Iam non erit mors formidabilis, sed optabilis: quæ & vos ad id perducet, quod diligitis: qua fiet, vt reperiat, quod existimatis amissum. Poterat certe mors fore & horrore & timore, si coniuge dilectissima superstita vobis migrandum esset è seculo, & illa qua diligeretis, post vos relinquere, iraq; ad incognita necdum satis desiderata oporteret, nunc verò mors poterit esse desiderio, vt & vos, quo vxorem rapuit, ferat, vt diligentes se denuò coniungat, qui nisi per mortem sociari aut sequi non potestis.

Mors vt sit optabilis.

Quo sit omnis affectus dirigendus.

Psa. 101.

Felicitas quanta ecclestis patrie

Age nunc quid incommodi vobis aduehet mors quæ non solum ad vxorem defunctam quin etiam & ad Deum veniendi vehiculum est? quandoquidem & modo amor vester, spiritus vester, animus vester ibi est, vbi vxor vestra est, id est, apud Deum. Ad huc etenim affectus omnis dirigendus est, in illud finiendus, etiã per media aliqua trãseat. Verum dicitis vt opinor, Coniugis amor, aspectus, cõsuetudo, conuictus familiaris, &c. eiusmodi admodum mihi grata, quæ admodum fuere solatiofa. q̄ cū illa omnia mihi sublata sunt, factus sum sicut turtur gemens aut secundū scripturã, sicut passer solitarius in tecto. O charorum dulcissime, coniunx & cætera quæ recentis, non vobis ablata, sed translata sunt, id est, in melius commutata, & vobis seruata. Coniunx vestra à vobis non recessit, sed præcessit, non separata est sed paratur & ornatur denuò vobis coniungenda, non mortalis vt ante, non defectuosa, nõ corruptibilis, sed tota pulchra, absque ruga & macula, incorruptibilis, integra & perfecta. dummodo vos etiam paretis & ornetis, vt tali sponsa coniungi rursus mereamini & id castis, impollutis, diuinisq; amplexibus in illo regno, in illa curia, in illa patria, vbi nulla mors, nulla senectus, nulla anxietas, nullum tedium, nullus timor, nullus dolor, nulla tristitia, nulla tentatio, sed gaudium, pax, securitas, immortalitas, felicitas, beatitudo, perennitas, vbi nihil adest, quod possit contristare, vbi nihil abest, quod possit lætificare. Ecce nunc charissime, coniugem non amisistis, sed ad hanc curiam præmisistis, vt habeatis, qui vos illuc migrantem agnoscat, occurrat, excipiat, amplectatur, & in gaudia Domini sui introducat. Sanè iam liquet, si ad

huc

huc plangitis, si adhuc doletis, tam vobis quam illi facitis iniuriam: quia nec illius, nec vestram pensatis felicitatem, & Deo pro gratiarum actione refer-
tis contumeliam. Quapropter deponite tristitiam, excutite mœrorem, ex-
pergiscimini & præparate vos ad iter, expectat vos sequentem: Sic currite, sic
viuite, vt apprehendatis: certus quod perexigua mora est, & modica dilatio,
donec iterum videatis eam Si ad regis Hispaniæ curiam esset profecta, & vo-
bis necessarium esset sequi, num lugeretis? minimè. Quinimò si alioqui mo-
lestam esset, iam fieret optatum illuc pergere, vt hac occasione rursus dilectæ
iungeremini. Ecce & hic simile. Dilectæ vestra ad superni & æterni regis cu-
riam profecta est, ac vobis sequendum, & idè gaudendum est, non flendū:
gaudete igitur, & properate. Si diligitis eam, gaudete quia ad meliora tran-
siit. Si illi cupitis adherere, piè viuendo properate post eam, quia & ipsa
hoc magnoperè desiderat. Melius enim est, vt sitis vbi ipsa est, hoc est vbi ipe-
ratur esse, quam vt sit illa, vbi vos estis. Satius est, inquam, vt cum beata sitis
& ipse beatus, quam quod vobiscum rursus in hac calamitate sit & ipsa mi-
sera.

Tunc autem eritis, si in tumulto vxoris huius mundi voluptates sepelitis,
si seculi amorem abdicatis, si gloriam & honorem terrenum (quibus pro
merito vestro abundatis) non diligitis, si cum sancta Paula ita vos ad Deum
conuertitis, vt vxoris mortem id est, coniugalis thori absolutionem etiam
optasse videamini. Et reuera sic congruit, cum meliores vitæ vestræ dies (vt
pace vestra dicam) transferunt, & vita ipsa ad occasum vergat, magisq; cogi-
tandum sit & providendum vobis de mausoleo, quam de palatio. Hæc autè
præstantissime domine vt magnificentia vestræ scriberem, non me præsum-
ptionis tumor, sed charitatis feruor adduxit. Quapropter ignoscite amanti,
vt si verbosior fui, quam vel res exposulat, vel humilitatem meam deceat,
non ex obliuione accidisse putetis vestræ excellentiæ, sed respectu magnæ er-
ga vos confidentiæ. Pro coniuge autem vestra defuncta quotidie oro, vt de-
beo, & nuper cum Apostolicæ indulgentiæ haberem facultatem redimendi
animam ex purgatorio per preces certas &c. quod pro huiusmodi negotio
fieri debuit, feci, & pro anima eius liberanda Deo obtuli. Valetè magnificæ do-
mine quam felicissimè in charitate consolationeq; Spiritus sancti.

Hominem
qui beati
efficit.
Hieron.
Quibus po-
tissimum
presentia
sua despici-
enda.

*Tendere in Deum quid sit, quomodoque quisque conuenit ad debeat, exercitijs cuius-
modi præcipue religiosus ac Prælati se occupare debeat.*

Epistola IV.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS.
cuidam religioso Patri, spiritum gratiæ & consolationis.

Reuere[n]de Pater, quæ nup[er] exposueram loquendo omnino ve-
stra paternitas desiderauit vt liceret vobis commendarem. Quæ
vestram humilitatem confidens, admonet, nō superbus esse
id est, non negare, sed obtemperando meam inscitiam prodere.
Primum fuit, quid sit tendere in Deū: & placuit similitudo vo-
bis

M 3

bis

Vt se habeat
peregrinus
cupiens re-
dire in pa-
triam.

his dicta. Interim tamen alia occurrit: accipite & illam. Est aliquis inter a-
lienos cupiens redire ad patriam atq; parentes. Assumpto itinere, accinctus
iam tendit in patriam seu ad parentes. Propterea vadit, ambulat, viaticum
portat aut mendicat, iter inuestigat, sudat, laborat, & vt simul dicam omnia
quicquid agit, ideo agit, vt ad patriam citius veniat. Interroganti quo ten-
dat, respondet, in patriam, vel ad parentes, vel aliud scilicet, quo animus eius
dirigit actus eius & operam, vt perueniat. Non edificat, non moratur in iti-
nere parum aut nihil de ijs quæ occurrunt in itinere se occupat: quæ itineris
sunt cuncta sibi aliena existimat. Si delectabilia videt, transiit, & vidisse sibi
fatis est. Breuiter, cuncta vitat ac præterit quæ sibi impedimentum aut mo-
ram generant in itinere. Nec tamen quod fatigatur, ad finem citius asseque-
dum duntaxat ordinat, sed etiam quod quiescit, & cursum suum interpola-
ta requie retinet. Ideo quiescit, ideo se continet, vt progrediatur, & citius
perueniat. Vt enim cursus eius immoderatione non prorsus prohibeatur,
quiescit aliquando vt resumptis viribus longius gradiatur. Non hic seper te-
dit in patriam, sapissime actu etiam cogitando, ne seipsum impediatur, ne-
ve ab alio detineatur? Ille itaq; simili modo tendit in Deum, qui abiectis o-
mnibus quæ elongant aut impediunt, & assumptis quæ coniungunt, aut cõ-
iungere videntur Deo, ordinat sua singula ex generali primo suo instituto,
& etiam actualiter quotiescunque aliquid ordinandum occurrit singulari-
ter, ad inueniendum, semper cogitandum, amandum, sentiendum Deum,
ad placendum & inhzredum eidem stabiliter. Itaq; ille est finis & destinatio
animi sui, nõ quem semper attingit (imò sapius aberrat vel abducitur) sed
quo se dirigit, & pertingere ac stabilire se cupit. Hæc Reuerenda paternitas
vestra, melius puto iam capit, q̃ ego explanare possum.

Quis quo-
modonam
tendat in
Deum.
Finis boni
hominis
quis sit.

Vt sit cor
effundendū
quotidie co-
tam Deo.
Gratiarum
actio.
Oblatio
Deo quæna
quotidie fa-
cienda.

Alterum fuit de vltima effusione cordis ad Deum quotidie. Adorans cū
venia, gratias agat Deo pro omnibus & singulis beneficijs sibi, & cuiuscunq;
creaturæ collatis, quæ innumera sunt quæ singulis Deus fecit non cognoscē-
tibus, aut non gratias agentibus. In persona igitur omnium & singulorum
gratias agat pro singulis in vna summa. Offerat eidem omnia B. Mariæ &
Sanctorum omnium passiones ac merita, in vnione simul omnium merito-
rum vitæ ac passionis Christi &c. & rogetur ipse Christus, vt per suauissi-
mum cor suum, simul & sua, & in suis hæc omnia, tanquam vnum & suum
meritum Patri suo offerat, pro illo scilicet orante, & pro vniuerso mundo
.i. pro singulis: orans etiam post generalem illam oblationem, respiciat ad
suam inopiam, tanquam omnium maximam & egentissimam. ideo magis
ex humilitate, q̃ ex inclinatione præuata seipsum singulariter tanq̃ omniū
pauperimus petat p̃ se illa Patri per Christum offerri, in remissionem o-
mnium peccatorum, & suppletionem omnium negligentiarum suarum. Pe-
tat iterum à Christo sibi dimitti peccata sua & ingratitude nimiam. De-
inde petat contritionem intentissimam atque Deo gratissimam, qua in hac
vita ab omnibus mereatur & culpis pœnis expiari &c. Petat nem̃ emendati-
onem vitæ suæ, & imitationem vitæ Christi, secundum vltimum atq; perfe-
ctissimum beneplacitum eius. Petat item profundissimam perfectissimam-
q; à Christo acceptissimam humilitatem, cum sancto odio & displicentia
sui ipsius. Item perfectam patientiam, qua omnia de manu Domini desiderā-

Obsecratio
pro contri-
tione vera.

ter atque hilariter accipiat: inter quæcunque aduersa semper Deum laudet, gratias agat, & benedicat &c. Castitatem item, mitatem, charitatem ardentissimam, intensissimam, perfectissimam, fidelissimam atque perpetuam quæ in se omnem alium amorem à Deo alienum exurat, & medullitus eradicet: similiter omnem amaritudinem, lituorem, iram, & quicquid charitati aduersatur extinguat, & mortificet. Iterum, petat se impleri vulnerari, absorberi, atque vniri Deo perfectissima charitate vt dicendo verbi gratia, ad Deum: Ex toto corde, ex tota anima ex tota mente, & totis viribus, & ex omnibus medullis te diligam, te solum cogitem, te solum desiderem, tibi soli placere cupiã, tibi soli inhereã & omnes vires, omne tempus vitæ meæ, ac quicquid sum ac possum, in gloriam & beneplacitum tuum expendam. Deinde, resignet se in beneplacitum diuinum per omnia, petatq; sibi dari à Deo semper perfectissimam ac plenissimam sui abnegationem & resignationem in diuinum beneplacitum. Postremo, hæc omnia in vna summa petat & pro filijs suis spiritualibus, quos commendat Deo, vt eius filij sint, & ipse trahat eos in se, faciatq; in cordibus illorum locum sibi, vbi singulariter ipsum defectet habitare & manere. Oret simili modo pro confederatis, vt Deus illos sibi federe inuolabili coniungat, nec vnquam à se separari patiatur &c. Oret pro benefactoribus, vt illis pro te Deus retribuatur & benefaciat, intendens & optans omnia illis donari à Deo quæ pro seipso petiuit. Item pro singulariter se commendantibus, vt vnicuique secundum quod ipse nouit ad salutem cuiuscunque & ad gloriam & beneplacitum suum tribuat. Pro defunctis, vt sanguinis sui refrigerium in purgatorium stillare, imò manare faciat (& consolationem ac liberationem illis impendat) quo ardens pena extingatur. Et generaliter pro Ecclesia, aut occurrentibus causis, quibus vult. Hæc Reuerende Pater scripsi P. V. non aliqua temeritate, sed vera adductus charitate. Quæso ignoscatis, mihi, si liberior fui & oretis Deum pro me.

Matt. 22.
Luc. 10.

Resignatio
sui vera vt à
Deo peteda
sit.

Oret pro filijs
spiritualibus.

Pro confederatis vt
o-
ndusa sit.
pro benefactoribus vt
orandum.

Pro speciatim se
commendantibus
vt orandum
sit.

Pro defunctis vt sit
orandum.

Pro Ecclesia
vt sit orandum.

In seculo quot sint quæ à via salutis impediunt occasiones: monastici instituti encomium: mundum relinquere quid sit, quoque id pacto liceat.

Epistola V.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS. suo familiari amico Gerhardo, diuitijs opinione, moribusque candidis ornato, Iesum Christum, qui cum diues esset propter nos pauper factus est: qui cum esset Rex regum & Dominus dominantium, filius voluit esse virginis pauperis, pauperis fabri alumnus, & velut nihil proprium habens in terris, adeo, vt in cruce non esset ei locus vbi caput reclinaret, factum pro te opprobrium hominum & abiectionem plebis, tanquam leprosum, iuxta verbum Esaie humiliatum & percussum à Deo cum esset filius Dei, in salutem.

Cor. 8.
Apoc. 19.
Luc. 12

Matt. 8.
Psal. 21.
Esa. 53.

Motum.

Morum tuorum probitas honestatisq; cādor aliquid denique (q; in me sentio) vehementis amoris erga te cogit me, mi Gerharde, vt benevolentiam animi mei verbis aut literis exprimam. Bene namque tibi volo, bonum tibi opto, non modo illud temporale, transitorium, mundanum, deceptorium (tameſti ne illud quidem tibi quoad Deo consentiat, non deprecor) sed æternum, falsificum, verum, purum, opimum. Ab hoc bono multi dehortantur, modo ad bona quæ nihili sunt, & transitoria, cum & ipsi miser è decepti (contra Euāgelicam veritatem) putent se illa felicitia sempiternaq; bona non minus imò iuxta, atque temporalia possiduros nec opus fore temporalia & mundana relinquere, vt æterna & cœlestia possideantur: quasi neſciant Christum vitam & veritatem ad Patrem docuisse non tam verbo, quam exemplo, etiam monstrasse per humilitatem mansuetudinem, voluntariam paupertatem, contemptum, persecutionum tolerantiam ac iniuriarum, per sui abnegationem, charorum reſiſtionem &c. cœli regnum & regni cœlestis dominium promerendum. Quod cum inter ceteros homines ambitiosos, voluptuosos, impudicos atque mundi & carnis amatores, vt non profus impossibile, ita rursus non sit facile, quin potius difficillimum atque rarissimum ex Christi doctrina non omnibus præcepta generatim, sed suasa, sancti Dei homines instituerunt monastica atque abstracta vitæ genus, vbi separatim à mundi tumultu, à scapdalo, à consortio prauo, à persuasionibus pestiferisq; exemplis tuti, soli, aut inter homines tantum eiusdem propositi Deo viuere-
 retur. Itaq; vbiunque viuatur, quocunq; viuendi genere quis delectetur, necessarium est (si saluum se cupiat) Christo viuatur. Necessarium, inquam est, vt totius vitæ humanæ scopus sit Christus. Cæterum inter pocula & cantica conuiuantium, compotantiumq; inter illicitos amores, inter alia, quæ secundum Apostolum opera & fructus carnis sunt & enumerare piget, quibus plenus vbiq; est mūdus, nō quaeritur Christus. Beati ergo q; saluti suæ, cum non aut vix tuti aliter esse queant, fugiendo consulunt. Proinde Gerharde mi dulcissime, cum maior erga te sit mihi charitas, quam familiaritas metūo (cum maximè te securum putes) à diabolo tibi pericula, salutis æternæ perditionis reſia ponenda. Equidem scio animi tui candorem quo si plus æquo (vt fieri assolet) fretus fueris, hoc est, nisi prudentissimè perspexeris, sollicitè metueris, sedulo vigilaueris, occasione (quas habes maximas) mūdo, carne, fortuna, ætate, diuitijs, decore, parentum gloria, fauoreq; & cæteris id genus innumeris (quæ mūdus miratur) in te confluentibus, te mutabunt, & carnalem, mundanum, cæcum atque stupidum efficiunt. O si meum aut verius non meum, sed Apostoli Ioannis consilium audias, dicentis: *No-
 lite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est
 charitas Patris in eo. Sed audio, multos qui dicunt se non diligere mundum. At quantum à verò distent, liquet, quod à mūdo nō possunt separari. Quod
 autem quis relinquere non vult, diligit. Quod est separari à mundo, aut re-
 linquere mundum? honores asperrari, diuitias contempnere, curiosis non
 oblectari, societates mundanorum hominum, hoc est, eorum, qui munda-
 na amant & mundana prædicant, fugere, delectationes sensuū, voluptatesq;
 carnis sibi interdicerere. Et (vt breuiter vno verbo dicam) quicquid transito-
 rium*

A bono sū-
 mo vt pluri-
 mi dehor-
 tentur.

Ioan 14.
 Mat 8.
 Luc 9.
 Mat 5.
 Luc 14.

Monastica
 abstractaq;
 vitæ insti-
 tutum cur
 inuatum.

Gal 5.

1 Ioan 2.

Relinquere
 mundum
 quid sit.

rium est, quicquid inane aut vanum est, quicquid in Deum non trahit animum, quicquid à virtute declinat, fastidire. Putabis forsitan solos monachos à me prædicandos quod mundum reliquerint. Inueniuntur etiam inter illos qui amant mundum, inueniuntur rursus è regione in vrbibus qui nō amant mundum. Hoc tamen addo: cui Deus hoc inspirauerit, qui ita instituerit, separari ab amore mundi, accedere ad Deum per eius amorem si in medio nationis prauæ manere voluerit, centum reperiet qui ipsum sint abstracturi, & teneram plantulam huius deuotionis dissuadendo, deridendo, persequendo, alliciendo & alijs innumeris modis eradicaturi.

In seculo
quenā quos
à Deo re-
trahant.

Expedit igitur ad societate bene instituta vitæ accedere vbi in claustrum à mundanis corruptoribus, à peccandi occasionibus segregatus, multos habeat, qui ignorantem instruant, trepidatē confortent, rapidum exemplo prouocent, cadentem rursus erigant, tentatum orationibus iuuent, trahāt vrgeant compellantq; (si vias inferni iterum velit ambulare) ad æternam felicitatem. Hæc tibi, mi chare Gerharde, nō potui committere quin communicarem: tuum erit ex eis ea quæ tuæ salutis proficua videbuntur, exugere.

Vale.

Monasticum institutum auspiciaturus quenam obseruare debeat: nominis Carthusianus litera quid mystice innuant.

Epistola VI.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS CARTHVS.

Bernardo, Alberto & Ioanni adolescentibus eruditis ac pietate præstantibus, spiritum bonum & principalem.

NON vulgare hoc est adolescentes, ac filij charissimi, quo pater misericordiarum, & Deus consolationis vos cæpit sibi attrahere iam vocationis, atque filios hæredesque sui regni afficere. Videte enim quot hostes, quot infidias, quot laquei vobis sūt ex aduerso. è quibus tamen omnibus vos liberat Dominus. Blanditur ætas, arridet mundus, caro incitat, tentat diabolus, prauorum tam verba, quam exempla abducunt: postremo, fortuna, opes, forma irretire nituntur, Christumq; vobis tollere, ac vos Christo. At per Christū disruptis vinculis, nudatis technis omnibus, vos liberi euolatis ad crucem. Nunquā post hæc hæsitare potestis, quin à Christo Domino ac Deo nostro hæc vestra vocatio sit, cū tam multa (quorum ne vnum quidem sine Deo superare possitis) non queant vos illaqueare, quo minus pergatis ad illum.

2. Thef. 1.
Quot hostes
pijs infidie-
tur.

Pergite igitur & florete virentes rosæ, spirate Christo & angelis (quorum est immensum gaudium super vno peccatore penitentiam agente) odorem ex vobis ipsis suauissimum. Offerite illi vosipsas hostiam placentem, & sacrificium immaculatum Deo. Relinquit mundum eiusq; fœces, ac fetores porcis: quandoquidem non modo in gratiam, verum etiam in amicitiam suam vocat & expectat vos Christus. Contemptris itaque omnibus quæ extra Deū sunt, hic vobis vnus sit desideratus, maneatq; optatus semper inter quæcun-

Luc. 15.
Rom. 12.

N

que

Vt Christo
constanter
inter tenta-
tiones ad-
herendum.
Genesis
Martyr.

que aduersa aut tentamenta, quæ nitentur ab illo vos abstrahere. Dicatis cū
sancto quodam Martyre, qui rerum suarum damna multa passus, inter om-
nia semper dicebat: Saltem Christum de corde mihi non auferatis. Dicatis
cum S. Genesio: Pro Christo si etiam milies occidar, ipse mihi de corde non
auferetur.

Vt omnia
accipiantur
ex manibus
Dei.

Itaque primū quod hortor filij dulcissimi, hoc est, aduertatis quid que-
ritis, quid denique occurrere vobis possit. Dei vultis esse mancipia, Christi
serui atque amici. Huc igitur omne studium vestrum expendatis, vt verè
sitis serui Dei illi obtemperantes, non desiderijs vestris carnis ac sensualibus,
non etiam tantummodo proprijs spiritualibus: sed quæcunque diuina pro-
uidencia circa vos ordinauerit aut permisit ita de manu eius accipite, ac si
Christum audiretis dicentem: Frater N. hoc volo te portare, donec ab hu-
mero tuo iterum tollam: hoc volo te pati. Noli conqueri, noli contristari,
meus es tu. Et seruam necesse est perficere Domini sui voluntatem. Amicum
oportet assimilari amico. Sequere igitur me. Hunc fratrem minus diligen-
tem æquo ser animo? hunc hominem minus tibi fidelem, dilige & mei amo-
re beneficijs foue. Subtractionē voluntatis tuæ hic vltro elige. Dura verba &
corporis malam valitudinem, incommodaq; ac aduersantia quæque patienter
sustine: tentationibus ad peccandum, ne consentias perseueranter resiste.
Tui consolationem & liberationem (quoniã abscondo me, ac quasi te non
agnoscerem, aut tu mihi non placeres, dissimulo) ex me longanimiter ac fi-
deliter præstolare. Non attendas ad homines: quia illi tibi non faciunt ma-
lum: sed attende ad me, attende meum consilium pro te, ac beneplacitum:

Vt in affli-
ctionibus
gaudeatis.

quod est, vt tu modo hæc sustineas, & nemini impropere, sed gaudeas te
occasionem inuenisse, qua mei amore aliquid sustinea, & tuum cor erga me
fidele ostendas. Vt homo in te delinquat, vt te offendat, contristet, spernat,
ego permitto in salutem tuam, cum prohibere possum, ided non irascaris il-
li, qui sine me aliter non potuit, & qui mea ordinatione tibi profectus ac v-
berioris gratiæ minister extitit. Quem etiam illic (vt ex ipso salutis tuæ
causa data est) reuocabo ad seipsum, & cognitionem detestationemq; insun-
dendo peccatorum, ad gratiam nihilo scius, ac si non peccasset, resuscitabo.
Ided non iudices illum. Ita filij sit vobis hoc propositum, in via Dei quæcun-
que aduersa occurrerint, patienter velle sustinere, desideranterque amplecti.

Vt nemo sit
a cruce im-
munis.

Nemo regum tam potens, aut felix, qui non varijs crucietur curis, timori-
bus, tristitijs, incommodis & cæteris id genus calamitatibus: idque plerum-
que, imò fere semper pro inani gloria, pro caduco regno, pro delectatione
vnius momenti. Quid ergo seruis Dei patiendum pro regno æterno, pro fe-
licitate perpetua?

Animo quo
nam euicta
sint perfici-
enda.

Alterum est quod hortor, vt propter quod mundum relinquitis, instan-
ter quaratis, agatis, & perseueretis. Quicquid igitur agendum in Ordine, v-
bicunque obtemperandum, id facite libenter, hilariter, fideliter, seruentur
atque humiliter, non subterfugietis, sed ad maiora etiam vos semper ala-
criter offerendo. Dicatis tristitiæ obmurmuranti: Propterea huc veni: faciã
igitur, & te ex cruciabo.

Malo um
exempla nō
imitanda.

Tertium, ne imitari velitis, si quid perperam videritis ab aliquo fieri,
scientes quod non homines & exempla vobis sunt data pro regula ad imitan-
dum

dum. Non dicetur vobis, facite semper, vt hic homo aut frater: sed facite quod Christus per se, per Apostolos, & sanctos Patres Ordinis docuit, acque instituit. Si ceteri bene fecerint, opera eorum bona vos nō coronabunt. Si male, prauitas eorum imitationem vestram non excusabit. Aemulamini vobis semper meliora quæ cernitis: quæ si nulla etiam videretis, scitote quia Dominus dedit vobis lumen rationis, dedit eruditionem, dedit præcepta & instituta: hæc seruate & ambulate in eis. Quartum, vt cogitationes, tentationes, atque animi vestri instituta ad vnum omnia patri vestro spirituali, siue magistro reueletis, tentationes, & animi sollicitudines nudè aperiat, consilijs acquiescat securè & securissimè, ne decipiat vos diabolus, qui homines omnibus viribus nititur ad displicentiam boni status, aut mutationem vocationis diuinæ perducere. Si aliter non potest, machinatur hoc malum sub specie pietatis, quasi cellæ incolæ nihil proficiat hic, sed tantum comedat & bibat, nulli proficit. Item, si foris esset, faceret eiusmodi, & eiusmodi: velut sanctam vitam agere omnibus exemplarem, & multos possit conuertere &c. Hoc agit sollicitans, non quod salutem animarum quærat (qui nititur cuncta perdere) sed vt cogitandum, & hæsitantem monachum no- uitium euertat, elidat, eiciat de loco bono, de paradiso claustrali, de statu salutari: & eiecto, non suadeat iam vitam bonam, vltimū dum esset adhuc in monasterio, sed mutatis tentationibus, in vitia omnia versipellis ille præcipitet eiectum monachum, & iam infirmum ad resistendum, vt pote, qui semel diabolo succubuit, semel victus fuit.

Gal. 4.

Vt cogitationes patri spirituali detegantur.

Vt sub specie pietatis fallat quosdā diabolus.

Itaque quando senseritis tentationes de displicentia status, mox intelligite & diaboli fraudem, & status vestri laudem. Ab hoc enim statu haudquaquā retraheret diabolus, nisi quia videt & inuidet vobis hunc salutarem. Cordis vestri igitur secreta aperite, & semper acquiescite.

Quintum, puritati cordis maximè operam date, abijciendo quæ aduersantur profectui vestro, frangendo passionem, desideria abnegando propria, cogendo vos ipsos ad salutaria. In quibus deuotionem sensibilem etiam si nō habueritis, Deo nihilominus manetote fideles, & per bonam voluntatem agite, vt quod contra Deum est, non diligatis, non eligatis, non ex animo proposito voluntario teneatis. Quod etiam licet inuiti senseritis, non consentiatis: quia non secundum quod in sensu percipitis & sentitis, sed secundum quod per rationem eligitis iudicabimini.

Cordis puritati vt studendum.

Sentire malum absque consensu nihil officit.

Hæc festinato ad candelam filij, ne vestræ salutis non sim particeps. Valet. Et capita subiecta quasi ex literis primis hoc nomen CARTHUSIANVS exprimentia legite in ædificationem, Orateq; pro me Deum. Iterum Valet.

LEGITE IN SEQUENTIBVS CAPITIBVS PRIMAS LITERAS:

Quis consarcinatis habetis nomen Carthusianus

Quid agere debet Carthusianus.

Contemnere debet carnis voluptates, mundi delicias, & honores, omnem curiositatem & vanitatem: debet tamen sumere vitæ necessaria tanquam necessaria, non vt oblectamenta.

Carthusianus cuiusmodi esse debeat.

N 2

Amare debeat.

- A** Amare debet sui contemptum, vt velit nesciri & vilis reputari. Non debet tamen propterea perperam quid agere, nec scandalizare quenquam, sed potius ædificare.
- R** Reuerentiam Deo debet in omni loco exhibere, eiusque præsentiam semper & vbiq; cogitare, ad eius beneplacitum semper paratus atque accinctus stare, & in laudem atque gloriam Dei se totum velle libenter exponere.
- T** Tentationes aduertere, ad Deum semper recurrere, & eius præsidium invocare: nihilominus patri spirituali nudè illas, atque omnia secreta sua bona & mala (quia multa videntur bona, quæ non sunt bona) reuelare, consilia libenter amplecti & securè exequi.
- H** Humilitatem amare & inquirere diligentissimè, id est, iactantiam & ostentationem detestari, laudabilia cælare, & timere laudari, & præferri: vilia & contemptibilia (quæ dedignantur cæteri) desideranter amplecti, de honore oblato erubescere, & se inferiorem atque viliozem omnibus semper credere.
- V** Vitia sua & prauas inclinationes obseruare & persequi.
- S** Solitudinem & omnia exercitia atque instituta ordinis amare, diligenter obseruare, atque omnes transgressiones & negligentias, tanquam grauis peccata, horrere & vitare.
- I** Intentionem suam in omnibus agendis & omittendis ad Deum (vt illi placeat) dirigere, & in Deum cor suum totum & vires suas omnes collectim figere, atque implicare.
- A** Amorem priuatum in seipso persequi & occidere, seipsum non querere familiaritates etiam & singulares amores ad aliquas singulares personas fugere nec admittere (quia suspitiones & alia mala sequuntur) sed omnes vna vera charitate diligere.
- N** Neminem spernere, neminem iudicare, neminem velle lædere, nemini detrahere, neminem etiam malè aut negligenter agentem debet velle imitari. Actus aliorum & corda nolle discutere. Secreta aliena nolle explorare, imò malle nescire.
- V** Vniuersa, id est, læta & tristitia vnanimiter de manu Domini suscipere, prouidentiam eius in omnibus & singulis intelligere ac diligere, eidemq; confidenter se credere, resignare, relinquere ac offerre.
- S** Silentium oris diligenter obseruare, maximè statuto tempore. Silentium mentis diligentissimè querere, vt nulli creaturæ, sed Deo intus soli loquatur, hoc est: vt mentem habere studeat exoccupatam, liberam, nulli creaturæ inhaerentem, sed à phantasmatibus, & imaginibus nudam ac puram, soli Deo vacantem, soli Deo loquentem ac audientem: cæteris omnibus, id est, mundo & carni & cæcæ, tacentem & silentem: propter eiusmodi tamen quietem & silentium cum Deo spirituale, nihil debet omittere inunctum aut debitum. Alioquin talis quies non in gloriam, sed in contumeliam esset creatoris. Valere filij charissimi, vestrumq; iustum apud Deum orationibus iuuare.

Secreta cur
Patri spirita-
li reuelanda

Familiari-
tas singula-
ris cur fugi-
enda.

Silentium
cordis & o-
ris vt seruā-
dum.

Vt is qui ex voragine peccatorum, præcipuo Dei munere vocatur ad monasticum institutum, debeat suam auferre vitam.

Epistola VII.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.
filio suo spiritali Arnolde, in Christi militia nouo tyroni, salutem.

Fili mi prædilecte, incipis iam Christo viuere, qui hucusque diabolo pessimo tuo inimico seruiebas. Persequetur te hostis ille versutus technis varijs, olim captiuam sibi reducerenitetur animam. Contra quas omnes insidias eius generale propugnaculum sit, confugiū & oratio ad Deum. Ora igitur humilis, vt peccator & emendare se cupiens, vt placere desiderans, vt diligere & obedire gestiens: ac varijs nunc gemitibus, nunc aspirationibus clama ad Deum: veniam sumendo ad te dicit:

Remedium generale contra diaboli insidias quod sit.

Precatio peccatoris cum Deo in gratiam redire cupientis.

Adoro te creator omnipotens, amabilissime, benignissime, clementissime, dulcissime, fidelissime, mitissime, misericordissime Domine Deus meus. Adoro te, vt nefandus, miser atque miserabilis peccator creatorem suum, quem offendit. Pijsime, suauissime Domine, amabilissime pater quoties offendi te, meam & alias innumeras animas tibi abstrahendo & occidendo. O Iesu bone, da mihi iugem, veram, humillimam & tibi gratissimam pro peccatis meis contritionem & emendationem vitæ meæ, imitationem vitæ tuæ secundum beneplacitum tuum dulcis Domine Iesu Christe. Libera me & custodi ab omni peccato & ab omni malo. Cupio tibi placere Domine Deus meus: doce & dirige me in omne beneplacitum tuum. Equæ me ab omnibus quæ tibi displicent, & reple me omnibus, quæ tibi placent: maxime ardentissima atque perpetua charitate, qua te in omnibus & super omnia ex toto corde meo diligam, & omnem proximum sicut dedeo, & sicuti tu vis: tibi autem inseparabiliter & semper totus inhæream. Da mihi purissimam atque abyssalem meipsum abnegationem. Largire mihi deuotissimam, fidelissimam, purissimam, obedientissimam atque discretissimam strenuitatem in seruitio tuo, vt mei contemptum & tuam gloriam & honorem semper ficiam, & omne beneplacitum tuum semper perficiam. O vtinam omnes vires animæ & corporis, o vtinam omne tempus vitæ meæ, o vtinam totum quod sum & possum, in laudem & amorem & in beneplacitum tuum expendam benedicte Domine Deus meus.

Oblatio meritorum Christi.

Benignissime Iesu, nihil habeo quod offeram tibi pro peccatis meis, aut quo gratias agam tibi pro beneficijs tuis, nisi merita & virtutes sanctissime vitæ ac passionis tuæ. Hæc offero tibi in vnione illius charitatis, qua temetipsum obtulisti in cruce: in cuius oblationis vnione meipsum totum tibi offero, & atque resigno in omne beneplacitum tuum, ad gloriam tuam. Dulcis Iesu, da mihi perfectissimam veram atque totalem resignationem.

nem & abnegationem meipsum, vt totus meipsum exeam, & totum me in te proiciam, omnia de manu tua accipiens, & cum gratiarum actione te semper laudans ac benedicens in aeternum.

Precatio ad Beatam Virginem Mariam.

*Comendatio
sui & obse-
cratio ad
Virginem
Matrem.*

SPes mea vnica post Deum beata virgo Maria mater dulcissima atque gloriosissima, offero tibi, commendo & resigno me ad pedes tuos. Suscipe me in filium. Esto mihi pia mater. Impetra mihi, vt vitam tuam & eas virtutes, quibus tu filio tuo placuisti, pro modulo aliquo (quantum Deo placuerit) imitari merear. Adesto mihi in omni tentatione. Custodi & dirige me, vt in omni bono & in omni virtute semper proficiam, & in Dei atque tuo seruitio pariter ac amore nunquam deficiam.

Precatinacula ad Angelum custodem.

Sperne ciuis, angelice spiritus, qui ad custodiam fragilis vitæ meæ deputatus es, gratias tibi ago de fideli custodia, qua me ab infantia custodire dignatus es. Tu es enim amantissimus atque dulcissimus Dominus meus, & meum est omni hora te prosequi, & amplecti tuam dulcissimam sanctitatem. O candidum & immarcescibile liliū cœlestis paradisi, fidus rutilans superioris firmamenti, viua coronæ cœlestis regis gemma. Mi Domine indulge mihi, quicquid vnquam in conspectu tuo deliqui, & veniam mihi peccatorum posse à Domino. Insidiantes mihi hostes reprime, in periculo animæ & corporis mihi assiste, orationes meas adiuua, vt sint acceptabiles in conspectu Domini, & omnem vitam meam Deo meo commenda & impetra mihi à Domino, vt felix & rationabilis & modestus fiat exitus meus, & suscipe animam meam, & presenta eam in vitam aeternam. Amen.

Tyro in ordine Carthusiano quinam sese in solitudine cella per dies singulos iuxta externum & internum gerere debeat hominem.

Epistola VIII.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS.
suo charissimo spirituali filio scriptori perpetuam felicitatem.

FILI charissime, votis tuis morem gerere, & tibi necessarium & mihi apprimè est desideratum. Expectis enim legem à me tibi prescribendam hoc temporis curriculo, quo in cella vitam agens communibus monasterij vtilitatibus scribendo inseruias, vsque dum eam nobiscum amplectaris legem, qua monachus & dicaris & sis Carthusianus. Trutinatis igitur omnibus, quæ vel ob aratis tuæ teneritudinem, vel ob naturalium conditionem pensanda sunt, hic modus tibi seruandus est.

*Quod pri-
mum magis
expergilio
exercitii
eius debet.*

Principio, vt te diluculo surgente, corporis tui membris, sensibus, studijs, & affectibus quod primum occurrat exercitium, sit, te totum & omnia ad Deum conuertere. Primum quod ex ore tuo egreditur verbum, primum quod cogitas, quod desideras, quod agis, sic Deus, aut huiusmodi aliquid, quod in Dei beneplacitum referatur. Nihil cor tuum praueinat, nihil linguam tuam

occu-

occupet, nusquam manus admoueat operi, nec gradiatur pes, nisi Christo priori omnia consecraris. Antequam igitur quicquam accipias aliud, anteq̄ egrediaris cubiculum, mox vt de lecto surrexeris, prociens in terram Deum adora, commendans te humiliter custodia pijsimæ matris Iesu simul ac tuæ. Ad pedes eius locum tibi elige. Item in cor Iesu te offeras, atq̄ commendes. Deinde lectis alijs orationibus, scilicet sanctæ Brigittæ, in quibus pietatis stimulum sentis atque deuotionis, ad scribenda rationaria admoueas manum. Audiens ad sacra Christi, quæ missas priuatas vocamus, pulsari, quantocius ad ministerium altaris cum sacerdote peragendum aduola, maximò te munere à Deo honoratum existens, qui tanti sacrificij sis minister ac adiutor. Quocirca quanta potes ueneratione, timore, vigilantia, modestia ac pietate sacerdoti sacrificanti assistas, certissimus eum esse prælo ibi corporaliter in Sacramento, à quo aut æternæ felicitatis præmia, aut gehennæ incendia sis accepturus. Inter ministrandum caput matris Dei ferto roseo quinquaginta salutationum uenustes, interserens filij eius passionem, & varijs commemorationibus, atque aspirationibus flammigeris, virtutes eiusdem in passione explicitas intrudi tibi pariterq̄ ad imitationem sui animū tuum trahi à Christo flagites.

Rediens ad cellam vt alias semper, ad imaginem beatæ Mariæ quæ ceu custos iuxta fores cellæ tuæ uigilat, paulisper sustite, aut si festinatò intrandum est, interea dum clauis referas ostium, ora matrem Dei vt te quoque adoptet, teneat, possideatq̄ in filium dicens:

Salue dulcis & formosa.

Mater Dei gloriosa.

Adopta, me in filium.

Cellam ingressus, semper ante ad orationem genua flectas, quā aliud facias quicquam. Salutationem igitur beatæ offerens, ora vt tibi impetret, ea, quibus ipsa quam maxime placuit sanctæ Trinitati, scilicet gratiam profundissimam atq̄ perfectissimam humilitatis gratiā, purissimam castitatis gratiam ardentissimam, perfectissimamq̄ charitatis. Facta oratione, ex aliquo libello ad pietatem extimulante legas caput vnum atque alterum. Deinde lectum componas, & si quid aliud in cella purgandam, agendumve sit, perficias. Si nihil familiare aliud agendum occurrit, in officina nonnihil operis fabrilis poteris agere. Deinde prandium scribēdo præstolari. Porro ante hoc ipsum prandium conuenit aliquantisper oratorium ingredi, atq̄ dominicæ matris gaudia temporalia commemorare, item mortem Christi in cruce, ad eius honorem orationem dominicam dicere, aut illam orationem quæ morientis Iesu condiciones explicat, *Precor te amantissime.*

Precatio ad Christum cruci affixum.

Precor te amantissime Domine Iesu Christe propter illam eximiam charitatem qua humanum genus dilexisti, quando tu cælestis rex pendebas in ara crucis cum diuina charitate, cum mirissima anima, cum tristissimo gestu, cum conturbatis sensibus, cum transfixo corde, cum perstreptibus membris, cum transfuerberato corpore, cum sanguineis vulneribus, cum defluentibus riuibus, cum expansis brachijs, cum confixis pedibus cum ex-

Vt ad missæ seruicium sit propetandum.

Vt missæ sacrificio sit assistendū.

B. Maria uide potissimum placuerit Deo.

Sub prandij inuicū quid agendum.

rensis venis, cum clamoroso ore, cum rauca voce, cum pallida facie, cum mortali colore, cum lachrymofis oculis, cum vertigine cerebri, cum ardenti amore, cum gemebundo gutture, cum fitibundis desiderijs, cum amaro gustu aceti & fellis, cum inclinato capite morte obuiante cum diuisione terrerimi corporis & defice animæ, cum aperto latere scum origine viuentis fontis. In ea charitate precor te pijsime Domine Iesu Chrifte qua cor tuum amorosum icindebatur: vt sis mihi placabilis super multitudinem peccatorum meorum, & compleas in bonis desiderium meum, ac bonum sanctumq; finem vitæ meæ, nec non gloriosam lætamq; resurrectionem mihi propter tuam largissimam misericordiam tribuere digneris. Qui viuis & regnas &c.

Cibum dum infers ad mensam, ora pro omnibus quorum elemosyna, largitione, opera denique & cura hic tibi cibus donatus paratusq; est. Pro illis dicere posses vnum *Pater noster*, & poscere à Deo beatæ retributionis æternam eis donari mercedem.

Alterum inferendo ferculum, itidem pro tentatis omnibus pauperibus, & quibuslibet afflictis ora vnum *Pater noster*: qui mereantur consolari, refocillariq;. Tertiam offeres Dominicam orationem Deo, pro anima in purgatorio magis afflictâ, idq; consummato prandio, ceu elemosynam spirituales erogaturus. Postremo Deo optimo maximo pro tui refectione ac cæteris eius beneficijs onsaibus in te collatis, gratias age.

Gratiæ vt
sint agenda
Deo.

Primo
pro donis
naturæ Vir-
ginis matris
collatis.

Cæterum, ne vsquam tua te capiat matris obliuio (beatissimam Mariam loquor) gratias age pro ea atque cū ea pariter Deo. Initio pro omnibus donis naturæ præstantissimis eidem collatis, scilicet quod ipsam nobilissimam, venustissimam, amabilissimamq; creauerit Deus. Hoc loco ora Dominum filium eius, qui te commendat custodia, curæ, amorique matris regendū & possidendum. Ora & matrem, ne aspernetur in filium te suscipere, sed tenere, possidere, gubernare, atque dirigere in omnia quæ beneplacita Deo sunt, perinde ac se ipsam dum in hac vita mortali esset, gubernauit, vt nunquam offenderet, nulliusq; culpæ fieret obnoxia.

II. Pro donis
gratiæ.

Iterum age gratias Deo pro omnibus gratiarum donorum spiritualium virtutumque insignijs quibus plena ac perfectissime donata fuit. Ora Deum vt in eius meritis donet tibi atque infundat, quicquid sibi placeat: quicquid displiceat, amoueat. Ora matrem quoque impetret vt in cunctis inueniaris atque sis in oculis Dei, qualem ipse velit, hoc est, semper voluntati eius conformis atque placens.

III Pro do-
nis gloriæ.
Qua ratio-
ne sit opera
manuaria,
exercenda.

Tertio, gratias age pro gloria qua matrem suam omnibus cæli genis prælatam illustrauit. Et ora vt talem vitam agas, ita purgatus mortaris q; hanc mortalitatem exuens, ilico ad requiem perducaris æternam.

Ad labores hinc manuales te conferas, interim non omnino recedens à Deo. Inter operandum, Hymnos, Sequentias, Antiphonas & huiusmodi cantica spiritualia sub silentio modulando, spiritum tuum recrees. Interrūpas opera crebris aspirationibus, orationibus breuibus & flammigeris, desiderijs item ignitis, colloquij denique tum mentalibus, tum vocalibus ad Deum. Tempus quod inter prandium & vespas agit, partim operibus manuum, scribendisq; rationarijs, & lectioni parum accommodes. Post quartam horam ab externis operibus omnique strepitu abstineas. Refectione,

aut

aut dum fuerit ieiunandum (quod aiunt) collationem sumpturus, librum explicata ante oculos sub refectione legendum. Deinde ad pulsum Completorii vsque scribere potes: hinc lectione breui spirituali recreatus, oratorium mox ingrediaris: quid hac die contra leges Dei, quid contra sanctum institutum tuum deliqueris in examen adducas. Veniam à Deo delictorum petas propositum bonum restaures: & fusa oratione ad Deum pro directione atq; custodia tui, matri tuæ beatæ Mariæ te commendes: & postremo horam nõ excedendo ad quietem somnumq; te recipias. Vale.

Quid sub lecti ingressu sit agendum.

Quibusnam technis præcipuis nitatur diabolus subuertere Christi in religione monastica tyrone, utq; sola obedientia simplex per abnegationem mortificationemq; omnium propria voluntatis, propriorum consilij intellectus, iudicij sensusq; sit spes spiritualis profectus, ac demq; via directa ad æternam beatitudinem.

Epistola IX.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.
ad eundem filium charissimum donatum ordinis amictu, & in nouitium constitutum monachum.

FILII charissime, suscepi te hodie in filium, & tu me suscepisti qualẽcunq; in patrem. *Quos Deus coniunxit, homo non separat.* Insi diabitur nobis diabolus, & vtriusque salutem inuidet: meo studio, tuo profectui: meæ vigilantia, tuæ obedientia. Et totis niteretur viribus, ut diuortium displicentiamq; inter filium & patrem exuscitet, sciens quantum boni per hoc impedire, quantum rursus mali hoc dissidio possit parere. Vigilemus igitur contra aduersarium salutis nostræ: & tu me talem cogita, qui licet imperfectus, licet peccator, & multis, ut cæteri homines defectibus obnoxius, tamen salutem tuam fidelissimè conlulet: cui si acquieueris, in virum Deo acceptum euades. Equidem obedientem filium (crede mihi) possum imperfectus ipse, perfectum reddere, diuina gratia, non secundum mea opera, sed secundum tuam humilitatis obedientiam in te operante.

Matt. 19.

Quocirca quicquid dixerò, quicquid tibi persuasero, non aliter accipias, atque à Domino Iesu, qui per peccatorem, ut olim per Caipham, & per asinum dictam Balaam, te erudit. Si igitur ita senseris, impossibile est, quin ad omnia tibi asserat Deus ductor & saluator. Si aliter senseris, non ductor tibi ipse eris, sed deceptor & deceptus: seducens & seductus: cæcus & ignarus. Quicquid faciendum sit, hilari animo occurre, quia tristis non placet Domino suo seruus. Tristitia namque inuitum animum prodit. Tristitia gratiam non meretur: quia nemo acceptum fert, quicquid inuito collatum fuerit animo. Ita que sic age, ut tu lætitiã in corde de bono opere & gratiam inuenias apud Deum ex bona voluntate. Quicquid agendum est, quocunq; eundem, non differas: Mora omnis, aut ignauium, aut non voluntarium animum ostendit. Studeas ubique primus esse, non vltimus. Tu alios expecta, nemo te. Tu primus in choro Christum suos milites præstolantem saluta primus, gratiam eius pete. Sancta utaris superbia, ut dolor tibi sit verecundia & feruens quædam æmulatio, si quispiam te in bono præuenierit. Quicquid tibi fuerit mandatum

Ut superiorum dicta tanquam Dei accipienda sint. Ioan. 11. Nu. 22. Tristitia mala, gratiam non meretur.

Sancta quædam superbia, ut sit vltimum.

datum

datum quicquid exequendum, fideliter agas, secundum imperantis aut instituentis animum: ut operis tui fructus iuxta ac premium non pereat. Bona ac feruens voluntas tibi insit necesse est, ac propria deuotio ad omnia quæ iubentur imponuntur, & quæ ipse cognoscis tum Deo, tum proximo propter Deum beneplacita: ut cognita Dei aut proximi licita voluntate, currat ad obsequendum animus, nec propria voluntas, proprius amor, aut respectus circa temetipsum quouis pacto te retrahat, impediat aut moretur: quin omnibus posthabitis, quæ Dei sunt primo, id est potissimè quæras, teque & tua propter ipsum contemnas. Porro ubi proximo obsecundas non fauoris aut commodi temporalis gratia captandi id facias, sed Dei contemplatione hoc est, ut Deo placeas, proximo studeas placere & morem gerere. Idè in his quæ illicita sunt & contra Deum, ut Deo nemo potest placere, ita nemo debet proximo obsecundare. Neque enim fas est ut placere velis proximo in eo quod displicet Deo.

Feruorem bonæ voluntatis roborare debet humilitas, nihil sibi sed Deo omnia tribuens, qua scias nihil te posse, nihil scire, nihil habere nisi à Deo, & per Deum. In te ergo, id est, in quantalibet feruida voluntate non confidas, sed in miseratione Dei, in adiutorio & protectione altissimi. Multi ceciderunt vel deuotissimi sine hac humilitate, per præsumptionem spiritus, existimantis se aliquid esse, aut posse, quod non fuerunt, nec nisi per Deum aut

Phil. 2.

in Deo potuerunt. Placet Deo feruor voluntatis, sed humilis, puta qui sibi, id est, homini non innititur: sed soli Deo. Hic namque qui dat velle, dabit etiam perficere: aut coronabit bonam voluntatem (ubi facultas abest perficiendi) perinde ac opus consummatum. Proinde ad eandem humilitatem

Proprijs neque viribus neque consilijs fidendum.

Prou. 14. Cur diabolus hortetur ad bonum.

Indiscretio ut imponat feruentibus.

Exercitia spiritualia consilio assumentia.

perinet, non modo ne viribus, verumetiam ne consilijs proprijs fidat. *Est via, inquit scriptura, que videtur homini recta & nouissima eius ducunt ad interitum.* Quæ bona sunt non omnia à Deo suggeruntur. Suggestit etiam diabolus non nihil interdum boni, quo fallat perniciosius: quandoquidem malum dum bonum creditur, defenditur: tantum abest, ut proficiatur. Ad vitandum hoc periculū, humilis omnia sua consilia ante ad trutinam offert magistri sui, quam eat in opus, illius consilio & credens, & obtemperans. Vnde fit ut in bono semper proficiat, deficiat nunquam. Tutior etiam fit à nimietatis (quam indiscretionem vocant) periculo, quæ feruentibus spiritu infidari solet: interponente etiam versipelle illo hoste nostro suas fraudes quibus bona voluntate feruentem non sinit quiescere: sed agit ad opera, studia, exercitijs semper plura, & magis ardua: non quo meliorem efficiat, sed ut præcipitet ad pericula inextricabilia, feruoremque tandem nimietate oem extinguat, atque ad eam deuotioni aduersantia inducat, ut satius foret bona studia intermisisse, quæ se ad eam inutile sibi & omnibus grauem facisse per indiscretionem.

Cauendum igitur magnopere tibi fili à præsumptione spiritus: & exercitia neque assumenda iuxta feruoris impetum, neque pro spiritus inopia remittenda: sed omnia incipienda moderandis sunt secundum patris spiritualis consilium: quo fiet ut inter utramque partem recta eas via, ne quid minus, ne etiam quid nimis agas. In Collationibus Patrum cæterisque sanctis historijs legimus, & oculis nostris conspeximus, quanta mala siue nimia remissio, siue feruoris immoderatio pariat, cum illi vix maneant Christiani,

hi autē efficiantur deliri: aut post omnem præsumptionem quasi ad vomitū redeuntēs, solis carnis consolationibus (ne quid interim cœdius dicam) cōperiantur deditissimi. Beatus feruor deuotionis, quē moderatur obediētia. Beatissima humilitas quā nulli capiūt laquei, nullā decipiunt insidiæ inimici. Itaq; esto feruens ad omnia, quæ Deo placent: exequendo autem feruorem, esto humilis, nihil de te præsumens, nihil de te confidens, nil tibi ipsi credens, sed in Deo solo sperans, & humano magisterio propter Deum perfectē te subiciens. Hæc est regula, hæc via qua sancti omnes olim monachi & anachor: etæ ad sanctitatem perfectissimam peruenerunt. Per hanc tentationes, diaboli laqueos, pericula denique omnia euaserunt. Ad hanc Patrum fuit prima institutio, præcipuèq; uolentibus Deo in monasterio seruire tradita. Hæc basis atque fundamentum anhelantibus ad perfectionem, ut relicta exutaq; omni proprietate sensus, consiliorum, uoluntatis, iudiciorum, opinionum & huiusmodi, ducantur in omne beneplacitum Dei. Ad quæ, ut maiori accendaris desiderio, & ut imitandi conatus feruorisq; studium nunquam tibi delit, operæpretium est dicta sanctorum patrum nonnulla hic tibi adducere, quibus extimulatus proprietatem internam cordis, ut derestabilem pestem, maximeq; noxium impedimentum spiritalis profectus semper auerferis.

Non putes tamen quod multorum sanctorum Patrum sententias huc citandas congregare uoluerim, sed nonnullas tantum, quo ad uertas ex paucis generatim, aliorum quoque diffinitiones & sententias. Dicit enim (ut ab ipso deuotissimo spiritalis profectus æmulatore exordiar) sanctus Bonauentura. *Tota religionis profectio, in uoluntatis propriæ abdicatione consistit.* Item: *Quicquid uice præcipit homo, quod non sit certum displicere Deo, hoc omnino sic accipiendum est, quasi præcipiat Deus.* Eadem penè uerba dicit deuotissimus Bernardus. *Bonauentura iterum: Sanctæ obediētiæ holocausto nihil Deo exhibetur gratius. Idem: Nemo ad perfectionis semitam currendam magis expeditus, quàm uerus obediens.*

Cuiusmodi uerò debeat exhiberi obediētia, non tacet idem, dicens: *Bonus obediens uerbum non expectat, ubi de superioris sibi confiterit uoluntate.* Pari modo, uerius quoque eadem affirmat Bernardus.

Porro beatus Hieronymus sanctam Paulum simplicem Antonij Magni discipulum commendans, quam multo fuerit exercitio ad obediētiā eruditus atque consummatus, inquit, quod Antonius eum obediētiā simplicem docere uolens, multa solitus fuerit ei præcipere, quæ neque ratio, neque causa aliqua poscebat, quibus ad obediendum eum in simplicitate exerceret. Proinde eum haurire aquam ex puteo iussit tota die, iterumq; eandem in terram effundere: contextasq; sportas denuo soluere, iterumq; retexere: uestimenta iterum snere, atque iterum soluere: alia quoque multa, quæ contra humanam sapientiam (quæ prudentia carnis uocatur) stulta uidebantur, eidem præcepit, ut in plenam sui ipsius abnegationem, atque in perfectam perduceret obediētiā. Faciebat hoc ideo Antonius, quo doceret, eam qui uellet ad perfectionem celeriter uenire, non sibi ipsi fieri magistrū, nec proprijs uoluntatibus obedire, quamuis rectum sanumq; uideatur, quod

Quantum
noceat tum
nimia laxi-
tas, tum im-
moderatus
feruor.

Humilitas
à laqueis
tuta.

Quid præ-
cipue ad
perfectionē
aspiranti.
Fundamen-
tum acqui-
rendæ per-
fectionis.

Proprietas
cordis quæ
extiuosa.

Bonauent.
Obediētiæ
mira præco-
nia.

Bernard.
Bonauent.

Obediētia
ut sit exhibenda.

Bernard.
Hieron.

Rom 8.
1. Cor 1.

Celeriter
perfectionē
obtinere uo-
lenti, quid
faciendum.

- velit, sed mandatum Saluatoris obseruare debere, iuxta quod vnusquisque, qui post illum vult venire, abnegare debet semetipsum: hoc est, relinquere, frangereque debet voluntatem propriam & alienam propter Deum sequi etiam bonam, licet ex conditione aliqua fortasse imperfectiorem, propter sui tamen abnegationem optimam. Hoc namque & Christus fecit. *Ego veni (inquiens) non vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me.* Et certissimum est, Christi non potuisse contrariam esse voluntatem Patris voluntati: dicit tamen se suam non fecisse, ne qui obedientiam docere venerat, inobediens inueniretur.
- Matt 16.** Abnegare seic quid sit.
- Ioan. 6.**
- Simplex obedientia ad quantam perfectionem cuexerit Paulum simplicem.**
- Quanto igitur igitur nos iudicabimur non obedientes, si proprias fecerimus voluntates? Per hanc enim simplicitatem Paulus in tantum spiritualium gratiarum culmen est euectus, vt multo plures ac perfectiores per ipsum Dominus virtutes faceret, quam per sanctum Antonium. Quamobrem iussit illum sanctus Antonius in interiori eremo commorari, vt quos curare ipse non posset, ad Paulum mitteret sanandos.
- Vincent.**
- Vincentius sanctus Ordinis Prædicatorum, sciendum inquit, quod homo facilius & in breuiore tempore possit ad perfectionem pertingere, si instructorem habeat, cuius regimine ducatur, cuiusque obedientiam in omnibus actibus paruis & magnis sequatur totaliter: quam aliquis possit seipsum perficere, quantumcunque vigeat lumine intellectus & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratam. Imò plus dico, quod nunquam Dominus Iesus Christus suam gratiam ministrabit (sine qua nil possumus) si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, credens se posse sibi sufficere, & per se inuestigare ac inuenire, quæ sunt vtilia ad salutem.
- Gratiam suam Deus cui non partiatur.**
- Abbas Moyses.**
- Abbas Moyses in Collationibus Patrum: Sciendum inquit, neminem definitionibus suis posse, vel iudicio proprio confidentem perfectionis culmen aliquomodo conscendere, sed nec diaboli pernitiōsa quidem illusione non decipi. Item: Humilitatis hæc erit prima probatio, si vniuersa, non solum quæ agenda sunt, sed etiam quæ cogitantur seniorum referuentur examini: vt nihil suo quis iudicio credens, illorum per omnia definitionibus acquiescat: vt quod bonum vel malum debeat iudicare, eorum traditione cognoscat. Quæ institutio per veram non solum discretionis viam iuuenem recto tramite docebit incedere, verum etiam à cunctis fraudibus, & insidiis inimici seruetur illæsum.
- Humilitatis argumentum.**
- A fraudibus diaboli quis immunis sit Gregor.**
- Nullatenus enim decipi poterit, quisquis non suo iudicio, sed maiorum viuat exemplo, nec valebit ignorationi eius callidus hostis illudere, qui vniuersas cogitationes in corde nascentes pernitiōsa verecundia nescit obtegere, sed eas maturo examine seniorum vel reprobat, vel admittit. Diuus Gregorius quoque ait: Ne curre ad hominem viuum: Deum in homine consule: aperi impedimentum, & quære medicamentum. Ausculta non hominem de se mendacem, sed per hominem Deum veracem, respondentem, docentem, consolantem, & hortantem: & disce diligenter, ne sensu proprio pro tollendo impedimento, tali forsitan vtaris remedio, vnde postmodum maioris impedimenti occasio oriatur. Bernar. ad Ogerium scribens, qui dimisit curam pastoralis officium, & cum potuisset sui iuris mansisse, subiecit se suo abbati, ita ait: Pastoralis vinculo solutus, sicut alijs dominari renueras, sic tibi quoque præesse timuisti, quique vt magister
- Bernar.**

vt magister esses aliorum, minus te iudicabas idoneum, nec te quidem tibi credens, tuus fieri discipulus contempnisti. Et merito: quia qui se sibi magistrum constituit, stulto se discipulum subdit. Et quidem quid alij de se sentiant, ignoro: ego de me expertus sum, quod dico: & facilius imperare, & securius possum præesse alijs multis, quam soli mihi. Prudens ergo humilitas, humilisq; prudentia fuit, quod nequaquam credens ad salutem te posse sufficere tibi, alieno potius arbitrio deinceps viuere proposuisti.

Dixit item Syncretice: quæ congregatione cuiuslibet conuersanti magis obedientiã, quam continentiam proponimus: quoniam continentia arrogantiam habet, obedientia autem humilitatem congruam pollicetur. Dicebant senes in vitis patrum: Si quis habet in aliquo fidem, & tradiderit se ei ad subiectionem, nõ debet intendere in mandata Dei, sed patri suo spirituali omnẽ suam voluntatem committere. quia per omnia obediens non incurrit peccatum apud Deum. Item dicebant. Nihil hic quarit Deus ab his, qui habent primitias conuersationis. Quando aliquis cum innocentia & simplicitate dimittit se in manibus alterius, ex tunc non dat locum maligno contra seipsum. Item: Animã fictã & apparenter subiectã non prodest obedientia. Diuus Ioannes in Climachus: Obedientia est nauigatio sine damno, & est ire per viam dormiendo. Item: Quidam monachi portabant tabulas ad cingulum, in quibus suas describebant cogitationes, & reuelabant abbati. Ille qui prodit serpentem pro glato suo, id est, tentationes, ostendit fidem efficacem ad eum, sed qui celat, ambulat in tenebris. Qui patribus non obsequitur, Deo non obsequitur. Dicit enim Dominus: *Qui vos spernit, me spernit.* Qui ergo contemnit Apostolos, contemnit Christum. Qui contemnit patrem, contemnit Christum. Hoc dico, quia hæc in vobis summa & sola est virtus obedientiæ. Si ieiunaueris diebus & noctibus, orationemq; feceris, si in sacco & cinere fueris, si aliud nihil feceris, nisi quodcumque præceptum est in lege, & tibi visus fueris quasi sapiens, & obediens patri non fueris, omnes virtutes perdidisti. Vna obedientia plus quam omnes aliæ virtutes valet. Debemus eam, quam professi sumus, obedientiam & virtute & opere custodire. Quod tunc agimus, cum eum qui nobis præest, pro amore Dei honoramus atque diligimus, & quicquid vobis ab eo præcipitur, tanquam ab ipso cœlesti Domino fuerit imperatum, libenter implere festinamus, Prælatus enim Christi vices agit in monasterio. Vnde ipse suis pastoribus ait: *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit.* Sicut enim gaudere debent & magnum à Domino expectare præmium, qui libenter obediunt: quia quod ipsi maiorum iussu faciunt, hoc ipsi auctori Deo impendunt: sic nimirum magnum timere & expectare iudicium debent, qui prælatorum suorum iussa despiciunt: quia cum prælatus contemnitur, non ipse, sed is, cuius loco positus est, contemptui habetur. Nec potest Deus à nobis sine magno fructu honorari, nec despici sine magno detrimento. Debet enim esse obedientia sine mora: non cum murmure, neque cum tristitia animi, sed cum gaudio & hilaritate. *Haurerem enim datorem diligit Deus.* Bonus autem quod cum tristitia fit, Deo non est acceptabile: quia ipse magis est inspector cordis, quam corporis.

Debet autem obedientia esse vsque ad mortem quia vsque ad mortem patri suo propter nos obediuit Christus. Ad hoc sanctum præceptum ipse suo

Prudens humilitas & humilis prudentia in st.

Syncretice.

Obedientia ficta nihil prodest. Climach.

Luc. 10. Virtutes omnes vt percant sine obedientia.

Luc. 10.

Obedientia sic sine mora. 2. Cor. 9.

Sit obedientia pericue-

rans vsque
ad mortem.
Philip. a.
Matt. 11.
Gen. 2.

exemplo noster redemptor nos admonet, dicens: *Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Non potuit Deus perfectius demonstrare, quantum bonum sit obedientia, nisi cum prohibuisset ab ea re, quæ non erat mala: in qua obedientia palmam tenet, sola ibi inobedientia inuenit poenam.

Ioan. Casi.

Volebam hic ex Casiano plura citare: ar tanta se scribendarum sententiarum copia obtulit, vt horrerem. Legatur totus liber de renunciantium institutis: qui nouis religiosis necessarius est iuxta ac vtilissimas, veramq; sui abnegationem perfectè docet. Bernardus denique aded multa de obedientia differt laude, tamq; multa in detestationem propriæ voluntatis, propriæ sensus aut consilij vt nimis foret laboriosum huc omnia eius dicta præclara congerere. Requiritur in Indice in omnia eius opera collecto, quid de obedientia sentiat.

Orationes
debitè vt fiat
soluendè.

Postremo fili hortandus es, vt ea quæ orare debes aut soluere vocaliter, absoluas non perfunctoriè, festinanter, & quasi aliud interea mente agens, sed strenuè cum cæremonijs integris, & diligenter, vt quotiescunque te euagari senseris mente, mox ad attentionem te reuoces. Obserua ne in choro stas neque cantes, neque legas, sed aut aded somniculosus, aut aded distractus sis, vt putes te omnia cum conuentu soluisse, cum ad integros, aut medios Psalmos quandoque ne os quidem moueris. Si animam tuam non vis periculo

Repetenda
vt fiat quæ
non soluuntur
debitè in
precibus Ec-
clesiasticis.

exponi, obserua diligenter ac vigilanter, ne quid à te prætermisum aut male solutum non reperas. Omnia enim quæ non soluis cum conuentu, solus postea teneris legere, aut cum socio. Necessè est enim vt semel integrè soluas, idq; quotidie, quæcunque debes. Itaque fili quæcunque legis aut canis deuotissime cura vt cantes vel legas & si quid neglectum per te fuerit in choro, postea recupera. Studium enim tibi esse debet indefessum deuotè attentèq; soluendè officium diuinum, vt si plus illo nihil feceris boni, saltem hoc ipsum quod debes, bene per te fiat.

Vt tyro Christi in monastica militia nouellus sese in externis obseruantijs ordinis, & internis exercitijs institutisq; verere debeat.

Epistola X.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS CARTHVS.

Fratri Henrico Cantuariensi, nouitio Carthusiano ex Vuesalia nato, filio prædilecto salutem.

Morales
quædam in-
stitutiones.
Oculi vt sint
seruandè.

Charissime fili, quantum exteriorem hominem concernit modestia regularis nonnulla in statutis nostris docetur, quæ à magistro tuo, vt cætera omnia, tibi dicentur. Hic quædam, vt in mentem venerint, generalia scribam.

Oculos vbiq; maxime in contentu & inter alios constitutus contineas, euagationem visus & curiositatem explorandi arcendo, vt præter necessaria nil videre gestias. Loquens etiam alicui, aut audiens, oculis demissis & capite paulatim humiliato, religiosam mentem exterioribus moribus ostendas.

Manus vt
sint reuolue-

Manus pendulas & brachia cadentia, seu volantia nunquam teneas: sed stans, loquens ambulansq; manus ante pectus habe compositas.

Inter

OVI
16

Inter loquendum nullum aliud membrum, quam linguam moueas. Ca-
chinnum reprimas. Rîsus sit modestus, non hianti ore effusus.

In loquendo
ve fit disci-
plina tenen-
da.

Loquendo non sis nimis sonorus, nunquam contentiosus. Nullius sermo-
nem interrompas. Si tuus fuerit ab alio interruptus sermo, taceas tu, & des
locum loquenti &c. Nihil pertinaciter affirmes, sed opinatiuè &c. quæ vera
nostri, proferas.

Reuerentiam omnibus facias, humiliando, & nudando caput aliquantu-
lum. Cum præsentibus tamen aut magistro loquens, torum nudes caput,
donec aliter iussus fueris.

Reuerentiã
quibus præ-
standa.

Ambulans non circumspectas, nec quid retro fiat, girato capite explores.
Non accedas ad videndum, quid ibi, vel ibi agatur, struatur, aut tractetur, ni-
si iussus aut vocatus. Nusquam quod te non attinet, aut te non ædificat, ani-
mum applices.

Stans in choro, pedes iunctos habeas, non cancellatos, non crura diuatica-
ta: non pendeas in stallo, veluti sedere cupiens: non ponas caput ad parietem,
quasi locum dormiendi quærens. Et quando stas versa facie ad altare, non ita
incumbas brachijs & cubitis super vno poste, vt posteriora dorsi retro per
diametrum curues sed erectus & alacer stes &c.

In choro vt
fit disciplina
in oram ser-
uanda.

Quotiescunque nudamus capita, non innitimus, siue ad conuentum, siue
ad altare faciem vertamus.

Munditiam in vestibus & omnibus alijs serues, cum simplicitate rusticita-
teq; sancta.

Cum occurrentibus signa leuitatis, & quasi specialis familiaritatis non fa-
cias: sed maturum te exhibeas: vultum tamen floridum, amicabilem, atque
serenum ad omnes habeas.

Leuitas mo-
rum fugien-
da.

Fratribus libenter seruias, nec seruiendo tristitiam exhibeas, ne pœniteat
alium aut erubeat, quod te molestauerit.

Sacriflam libenter iuues: & quicquid alij operari nolunt, tu amplectere:
tredens tibi ad eò hoc seruatum ex singulari eius amicitia, prouidentis tibi
ocasionem suam gratiam cumulatiùs obrinendi.

Pro interiori homine quedam institutio.

Primo omnium charissime fili, necessaria sunt tibi feruor & deuotio,
quibus voluntarius, promptusq; sis ad omnia, quæ ad honorem & be-
neplacitum Dei sunt, atque (quantum hunc feruorem attinet) sit immé-
fitas tibi bonæ voluntatis, id est, nulla mensura, nullus modus, nullus finis.
Porro, quantum ad exercitia, effectus & operationes spectat, huius feruoris
bonæ voluntatis atque deuotionis fit moderatio per discretionem: quam tu
non debes præfigere tibi, sed prior, aut magister tuus. Si cum tepiditate cœpe-
ris & leuitate, nunquam eris bonus monachus, nec postea teporem exnere
poteris vnquam. Nihil tamen singulare facias, nihil attentes nisi consultum
aut iussum aut permissum à priore vel magistro. Nolle libro, nulli deuotio-
ni, non moribus, non ingenio credas, sed imitaris Priori & magistro, & ar-
tillorum vel alterius eorum, cuncta referas: omnia reueles proposita tua, cõ-
silia, tentamenta &c. vt si possibile sit, ne illis quidē vnā cogitationē cales.
Vt alius sis & scitis, nihil discernas: hoc solū tibi bonū videatur, quicquid
Priori aut magistro bonum videbitur: nec aliud velle, sapere, videri, sentire
habeas.

Feruor bo-
næ volunta-
tis quærens
absque mo-
do, atque et-
iam mode-
rat. esse
debet.
Superiorum
confitio
standum.

Deus per superiores loquitur.

habeas, quam ipsorum: nihil proprii consilij, nihil in proprio sensu &c. atque adeo quicquid dixerint tibi, credas à Deo tibi dictum. Et verè ita est: Deus tibi per illos respondebit, tuamq; obedientiam illis tanquam sibi impensam perinde remunerabit. Talem te in vultu, gestibus, verbis, & factis exhibeas erga magistrum & Priorem, vt audeant tibi dicenda dicere, faciendaq; iniungere. Caue ne ita impatiens aut pusillanimis fias, vt nemo tibi aliquem defectum tuum audeat indicare: Ita enim fieret, vt non emendareris, & dispendium patereris animæ atque spiritualis profectus. Diabolus nititur seminare displicentiam inter prælatum & subditum, magistrum & discipulum. Vigila ibi, & caue ne malas cogitationes in cor recipias, ne despicias, ne magistrum errare credas, & amodò non consulendum illum statuas. Ita etiam magis de priore fiat. Nunquam credas, nec tibi persuaderi permittas, quod te non diligant, aut quod bonum tuum non quærant. Malum exemplum non imiteris, neque tu aliquem iudices aut contemnas: sed credas semper peccanti aliquam inesse causam vel necessitatem, qua excusetur apud Deum: tibi verò non esse eandem, ideoq; non licere imitari.

Vt diabolus inter superiores & subditos nitatur excitare displicentiam.

Silentium strictissimè teneas, nec vno verbo illud frangas. Neque enim aliter, quam pro verè necessarijs, duo vel tria licet verba loqui. Si aliter vides ab alijs, noli imitari, sed committe Deo & superioribus.

Ita etiam de custodia cellæ quam nunquam ex eas nisi ad chorum, conuentum, & obedientiam.

Dei mater vt sit honoranda & invocanda.

Quotiescumque intras cellam tuam, primum omnium fit, quod B. Mariam salutes humiliter & flexis genibus: eamq; pro matre habeas, te illi committas, roges vt custodiat te ab omni malo, omni peccato, atque periculo, & dirigat, atq; regat ad perficiendum omne beneplacitum Dei.

Sæpius petas à Deo propter merita matris, virtutes eiusdem, quibus emicans singulariter placuit Deo scilicet humilitatem, castitatem, charitatem, mititatem, obedientiam, patientiam. Has B. Virginis virtutes, sæpius Christo pro te offeras: tunc maxime, quando excessisse te deprehenderit in aliqua harum. Nihilominus certo etiam tempore in die in suppletionem & emendationem defectuum tuorum, Christo offeras virtutes & merita matris.

In cor Iesu vt se quis offerre debeat

Sæpius in die offeras te in cor fidelissimum ac suavissimum. Domini nostri Iesu Christi, obsecrans per amorem eius, vt te suscipias, teneat, possideat, custodiat, regat, conuertat in gloriam suam, secundùm omne beneplacitum suum in æternum: nec vnquam te dimittat, sed ipse possideat semper.

Item, vt amorem seculi in te faciat penitus emori, amorem quoque proprium atque omnem alium, qui est extra illum, à te auferat & extinguat roges Deum, vt cor tuum amore sui charitateq; intensissima repleat.

Item ores Christum, vt vitam suam virtuosissimam & passionem cordi suo indelebiter imprimat, & te aliquo modulo secundùm beneplacitum suum sibi conformet, ac imitatore sui faciat.

Sancti vt sint honorandi.

Ad sanctos aliquos piè tibi dilectos, certo tempore cor conuertas, nec longa vocali oratione, sed pio aliquo venerentia affectu, suspirio, aut mentali desiderio, aut genuflexione, aut aliquo osculo, etiam in nudum parietem (si imaginem illius sancti non habeas) honores nunc hunc, nunc alium, certa tamen regula ad illos seruata, ne semper fluctues & instabilis sis.

Discas

Discas meditari, & mentaliter orare: quia nobilior est hæc oratio longèq; fructuosior vocali tantum. Quæ tamen ex debito dici debent, perfoluas diligenter, & attentè (quantum potes) id est, scienter aut voluntariè non tractes in corde alia, quam quæ leguntur, aut cantantur, & reuerenter.

Mentis potius quam oris precibus vacandum. Ut erga corpus propriu caste esse quis gerere debeat.

Ita castè te habeas in visu, tactu, &c. erga corpus tuum solus, ac si Prior adesset, exceptis quæ sunt necessaria & inuitabilia: Hocq; propter reuerentiam diuinæ præsentia, & ob venerationem B. virginis Mariæ matris tuæ ac sponsæ. Cogita eam, scilicet Mariam matrem tuam, & multum humiliter cogites te indignum filium eius, quia te posuit in domum suam. Non audeas petere, sed affectes feruenti desiderio, humiliter tamen, vt talem amorem ad se ac fidelitatem tibi impetret à Deo, quo dignetur te sponsum suum facere, vt præ amore eius cunctas phantasias de mulieribus, atque omnibus terrenis rebus detesteris. Idcirco aliquod speciale obsequium quotidie ei offeras: secundum tamen permissum magistri tui. Non facias aliquid, nisi cum consilio prioris aut magistri tui. Multi loquium, specialem familiaritatem ad hunc, vel illum fratrem vites, quia tentationes inde generantur magnæ. Omnes charitate vna diligas: magis autem Priorem & magistrum tuum. Leuitatem fugias. Serenitatem in vultu teneas. Et siue triste aliquid tibi exhibeatur, siue amicum, ostendas te semper gratum habere, quasi modicum subridendo erga illum, vt charitatem in te & alijs foueas. Nunquam otiosus existas. Inter occupationes hæc magis tibi placeant, quæ afferunt aliquem fructum animæ & meritum, &c. Eiusmodi sunt, quæ non ex propria voluntate suggeruntur, sed quæ ex obedientia, aut charitate fraterna imperantur, item quæ pro communitate sunt, priuatis præferendæ sunt. Item semper curam habeas, vt quantum in te est, in solitudine & silentio viuas. Quando tamen est generale colloquium, non sis singularis, sed esto cum fratribus, præsertim ad aliquantum temporis.

Specialis familiaritas vitanda.

Occupationes quænam præferendæ.

Singularitas fugienda.

Assuecas nolle audire de alijs defectibus: & si non audeas loquentem reprehendere, ostendas triste vultum, vt te inuitum sentiat auditorem, aut introducas aliam materiam, interrogando aut ostendendo aliquid &c. Tutidem de absentibus statuas tibi non loquendum, vt detractiõnem vitare, & pacem cum fratribus seruare queas.

Quando est comedendum, bibendum, dormiendum, surgendum, nihil aliud eo tempore facias, neglecto eo quod facere teneris, ne gratiam Dei (quæ datur humilibus atque obedientibus) perdas. Omnia tua ad obedientiam, & secundum obedientiam dirige, & obedientiam ad Dei honorem, id est, vt Deo placeas, exequaris.

Omnia suo facienda tempore.

Vbiunque es inter fratres, in his quæ non sunt contra Deum, contra Statuta, contra obedientiam, semper facias potius voluntatem alienam, quam propriam. Quid enim nocet tibi proprium sensum etiam si melior videatur, relinquere, & alienum sequi, quando longè maxima vtilitas ex huiusmodi abnegatione comparatur, & pax, charitas, humilitas, quies, cordis tranquillitas seruetur? At contra ex contentionibus contradictionibus atque voluntatis propriæ defensione contentiones oriuntur, charitas læditur, & cætera multa mala eueniunt.

Abnegatio proprii sensus quantum proficit.

Quando ergo agnoscis voluntatem fratris tui (exempli gratia) vt librum tu exponas, reponas, ita vel ita lucernam ponas hoc vel illud facias, sine cordis

dis murmure & incunctanter facias. Ita tu habebis pacem, & ille erga te habebit charitatem. Melius est vt tu illi, quam ille tibi obediat. Ignauus mercator est, qui alteri lucrum ostendit, & ipse negligit. Sic tu fili quantum potes mereri, aut proficere in virtute, non negligas.

Nullum librum legas prorsus, nisi consultum à priore aut magistro, & ea quæ legis secundum interpretationem & moderationem eorum discas intelligere. Idem facias in cæteris rebus, vt nihil ex proprio, sed superiorum consilio cuncta facias.

Offensus vt
sit recon-
ciliandus.

Si aliquem per te offensum intelligis, ad petitionem veniæ te humiliter & fratrem iratum reconcilies. Si quispiam reprehenderit te, humiliter respondeas dicendo culpam tuam, & quod libenter te vis emendare. Si tamen aliquis reprehenderet te de obseruantia, obedientia, disciplina, quam fortasse non omnes æque seruarent, noli contendere, sed consule priorem aut magistrum tuum quid faciendum sit, an pro aliorum pace aliquid dimittendum sit quod bonum est, ne singularis appareas. Si consuluerint à bono non desistendum (puta quia debet ita fieri) acquiesce illis etiã si derisum vel displicentiam propterea sustineres: quia duplicem ita faciendo mereberis coronam, pro bono opere vnã, alteram quia aliquid aduersi propter Deum, hoc est, propter virtutem, sustines. Dabit etiam Dominus, vt contradicentes postea ædificentur, & vel inuiti probabunt bonum.

Singularitas
quamam vi-
tandã sit.

Alia singularitas est in his, quæ non oportet: & illa est vitanda in publico. Hæc sufficiunt rudimenta pro initio spiritualis vitæ. Cætera post hæc ex lectione libellorum deuotorum: præcipuè autem ex eruditione patris Prioris & magistri tui discas.

Moneo te postremò fili charissime, & per misericordiam Domini nostri Iesu Christi obsecro, vt ita simplicem, tractabilem, humilem, resignatum, obedientem, deuotum, pacificum, obsequiosum, & in officio diuino strenuum te exhibeas, vt Deo honor, animæ tuæ salus, fratribus consolatio, mihi deus gaudium sit, non verecundia in Domino nostro Iesu Christo, Vale.

Homini exteriori, interiori, reformando quamam sint necessaria. Lectio tyroni conueniens quam sit accommodata, libri autores vt quamam illi sint frequentandi, lectio- nis quis debeat fore scopus: orationis mentalis quanta utilitas necessitasq; sit.

Epistola XI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS CARTHVS.

Dilecto filio suo Godefrido, nouitio feruentet incipere, strenuè conari, feliciterque consummare.

Exteriori at-
que interiori
homini re-
formando
quæ sint ne-
cessaria.
Lectio quam
sit utilis.

Fili Dilecte quemadmodum circa hominis exterioris custodiam necessaria sunt, quam utilia silentium & solitudo: ita circa interiorem ad superna euehendum, oportet summopere, vt lectio, præsertim in principio conuersionis, & oratio mentalis, seu meditatio assint. Lectio, vt discas quid vera sit virtus, quodue vitium: quid denique agendum, quo tendendum, vbiue finiendum sit, quomodoq; quodcumque egeris, in Deum sit ordinandum. Præterea necessaria est, vt discas Dei beneplacitum, quidq; honestum, quidve turpe, aut illicitum sit. postremo, ad hoc

hoc necessaria lectio est, ut ea quæ didiceris Deo accepta, eadem etiam suadeat faciatq; tibi lectio commendata, administret compunctionem, deuotionem excitet, promoueat, inflammetq; affectionem.

Eam ob rem hi tibi sunt libri necessarii, non qui eloquentiam, sed qui deuotionis silentium doceant. Hi, inquam, libri tibi sunt necessarii, qui tibi vitia & infirmitates tuas ostendant, qui tentationum & demonum fraudes aperiant, qui denique remedia doceant, atque modum viuendi. Hi etiam libri sunt necessarii, qui beneficia Creatoris & Redemptoris tui tibi ostendant, qui ad amorem stimulent, qui deuotionem excitent & ad extremum, qui mundi fastidium Deiq; amorem prouocent.

Qui libri
sunt nouo
Christi ty-
roni legendi

Itaque fili, nihil tibi iam, quando monasterium, imò quando eremum intrasti, commune sit cum eorum studijs, qui hoc etiam tempore linguis discendis in solitudine vacant, nec ijs qui Philosophorum argumenta aut Theologorum quaestiones nodosas peruestigant. Tu ea quære, ea lege, ea tibi commenda, quæ te faciant lecta meliorem. Cura ut ex deuotorum libris ediscas, non tam quomodo describatur, sed quid sit & quomodo sentiatur, quomodo denique comparetur compunctio, Dei amor, odium peccati, & studium virtutis. Lege eos libros, ex quorum lectione castior, timorator, discretior, prudentior, erga Deum, affectuosior, hoc est, deuotior inueniaris.

Quæ studia
parum con-
ueniant mo-
nacho.

Nihil quo tibi aut nomina aut verba scientiæ arroges, legendum in manus sumas. Nihil tibi commendes, quo alius doctior videaris. Solum Dei amor, & interdum proximi (si consulendum sit ei, aut instruendus) te ad lectionem inuitet.

Ad lectionem
quid inuita-
re nos de-
beat.

Delectatio in legendo, aut in libris fit tibi casta, ut non lectio propter scientiam te delectet (quod curiositatis, & sensuale est vitium) sed quia te ad Dei amorem tuisq; sanctum odium prouocat.

Sine ut alij varia, raræq; ex lectione sua citent, ut omnium studiosissimi doctiq; maximè videantur. Tu Deum discere, Deum desiderare, Deum quære. Tu lege potius, ut intus sis in anima illuminatus, quo timeas Deum, paucas ad huius offensam, sollicitus sis ne quicquam agas aut negligas, quo offendas illum, nihil denique prætermittas, quo maiorem tibi eiusdem gratiam conciliare potuisses.

Hoc sit studium tuum, hæc scientia tua, omni hora & momento scire, amareq; quo beneplacitum sit Deo affici præterea virtuti, vitia odire, & in Dei beneplacita strenuissimè te extendere. Itaque libros qui te hæc doceant, qui suadeant, qui inuitent quoque & trahant, lege.

Studium
monachi
quale esse
debeat.

Quæris, cuiusmodi illi libri sint? Thomam Kempis de Imitatione Christi, atque eiusdem similia opuscula semper in manibus habere totum enim interiore hominem informant suauiter ac quodam modo pungunt. Sunt item alij libri: Horologium æternæ sapientiæ, quod Amandus, ideinque Henricus Subordinis Prædicatorum composuit. Cuius quoque vita lecta plena compunctio est. Sunt D. Bonauenturæ multi libelli proficenti accommodati. Sunt Dionysij Carthusiensis Scala, Heptalogus: & in Tomis nonnulla inserta opuscula valdè vtilia. Item Vitæ & Collationes Sanctorum Patrum, Stimulus diuini amoris, Speculum spiritualium, Mapheus Vegius de

Libri legendi
quoniam
conueniant
Christi ty-
roni.

perseuerantia: Directorium Herpij. Nonnulla denique ex D. Ioannis Rusbrochij: & quædam in tertia parte Ioannis Gersonis opuscula deuotioni & monastica eruditioni accommodata, lectu sunt utilia. Profectus religiosorum item, tam de exteriori, quam interiori homine, Alphabetum diuini amoris, Pharetra quoque diuini amoris cum Epistola Iesu Christi ad fidelem animam, valde congruunt, hisq; similia comperies multa. Liber quoque, qui dicitur Malogranatum. Item tractatus Augustini, præsertim in Psalterium, eiusque sermones optimi sunt. Pari modo dialogorum libri, atque in Iob D. Gregorij.

Circa vel ante sacerdotium lege Gabrielem Byel super Canonem Missæ. Vbi non solum Missæ canonem videbis illustratum, sed omnem ferè etiam scientiam sacerdoti necessariam pariter hauries. Inde leges opera Bernardi, & Speculum historiale Vincentij, vtpote sanctorum gesta obijciens ad compunctionem Familiarem quoque tibi habeas Summam aliquam vt vel Syluestrinam, vel Angelicam, ex qua dubia tua tibi resoluas circa ea, quæ sunt monacho necessaria: vt de confessionum audientia, horarum persolutione, de censuris, excommunicatione & irregularitate, & similibus, quæ oportet monachum non ignorare.

Et vt summam dicam. Quicquid legeris, eo animo legas, quia aut scitu est necessarium, aut quia compunctioni & deuotioni congruum. Itaque Dei gloriam in omnibus tibi finem constitue, ne semel quidè cogitans de te, quod ex studio doctior habearis, aut quod aliquod caducum, puta honorem, officium, opinionem, aliudve quo te ipsum quæras, intendas aut desideres. Nudè igitur, id est, ob hoc solum leges, vt proficias in Dei cognitione atque amore: vt quoque eius beneficia, eius monita consiliatq; ac beneplacita sint tibi manifesta: vt denique quid virtus, vel quid vitium sit, atque postremò, si opus fuerit, vt vel ex obedientia palam omnibus prædices aut secreto consilium salutare præbeas afflicto.

Cæterum familiarior tibi multò esse debet oratio, atque quam lectio suauior. vtpote cuius gratia lectio incumbis. Leges enim, vt ores. Idè inter legendum semper referas eleuesq; animum ad Deum, & in affectum, aut gratiarum actiones pro eius beneficijs, aut in supplicationem pro virtutibus aut donis, aut in gemitu pro tuis delictis & erratis prorumpas. Lectio tua sit cõfians & breuis, vt nõ ex cariositate, nec ceu fastidiosus, nũc ex hoc, tunc ex illo libro, & iam quidè in principio, paulò post in fine libri legas, sed certis temporibus, quibus à magis necessarijs vacare potes, vni alterive libro insistas, quousq; totum perlegeris. Non aut opus est, vt memoriæ commendes verba, sed eruditionem tibi imbibe atq; sententiã rerine. Potes etiã, idè consultum est, libellum tibi paratũ ex nuda papiro habere, vt vbi gratũ vtilene quid legeris, in tuum illum librũ quasi registrum signes: Verbi gratia, si quid de humilitate pulchri in Augustino in tractatibus super Psalteriũ, alibiue legeris, signa ad registrum tuum in titulo de humilitate, ad hoc parato, in hunc modũ: Augustinus hoc aut hoc in loco, quomodo sit comparanda humilitas tractat. Item Ioannes Chrysostomus in hoc libro de laude humilitatis, & in hoc folio seu capite. Item: Vide in illo libro de duplici humilitate, ibi aut ibi. Hoc itaque modo Locos communes tibi facies, singula commendatu digna assignando, vt quum tibi necessaria fuerint, scias reperire quæ olim legisse

recor-

Monachus
quæ ignora-
re nõ debeat.

Lectio
quis debeat
esse mona-
cho si opus.

Oratio quã
debeat Chri-
sti: vni fo-
re familiaris

Qua sit ra-
tio lectio-
ni vacandũ.

Loci com-
munes vt
sint digere-
di.

D. VI
L. 6

recordaris: præsertim cum aliam ubi legeris, non habes memoriam, nisi ex Locis tuis communibus. Hoc modo pariter in meditatione orationeue utaris, ut si quando affectuosum suauitque quid in modo petendi vel humiliandi occurrerit tibi oranti, signes illud ad libellum aptum, quia cras fortasse simili modo cupientem uti, tenebit obliuio, & induocio impedit ut nisi scripseris, non recuperes. Porro de oratione, quia occasio datur, dicendam orationem mentalem longè meliorem sola oratione vocali. Vocalis enim patitur distractionem, ut vnum ore loquens, aliud mente cogitem. Mentalis verò non admittit, quamdiu ipsa durat, distractionem. Nam si aliud admittit, iam oratio non est. Neque enim diuersa potest quis mente versare: sed vno intus recepto, mens illo occupata, aliud recipere non potest. Quod si reciperet, quod ibi ante versabatur, euanesceret. Pro mentali oratione potes aliorum libellos, orationes, & meditationes legere, mente tamè non ore leges, donec assuescas ex aliorum orandi modis, simulque ex teipso discas, utpote videns tuam indigentiam, infirmitatem atque impossibilitatem, ad Deum preces supplicationesque dirigere. Crede mi fili, si lectionis castus, simplex, deuotusque cultor, & si conscientia tua obseruator sedulus fueris, tam multa reperies tibi necessaria atque quia aliud non potes à Deo petenda, ut non sit opus tibi librum alienum circumferre, ex quo aliorum orationes legas: quia cor tuum proficendi item desiderium, emendandique studium tot ac tanta administrabunt petenda, ut tempus vix sufficiat pro illis petendis, quibus indies cognoscis te indigere, atque nondum tibi adesse, sed à Deo solo, non tamen intermittendo, conatum, industriam, laborem ac proprium studium, nec in eisdem etià sperando impetranda ac expetenda esse. Pro hac mentali iuuanda oratione, scripsi exercitia varia, & diuini amoris pharetram. Iuuat autem maximè ex vita Christi ob oculos mentis ponere atque in mente versari, quo orantis desiderium & instituat & exerceatur. De hoc poteris legere, quod seculari cuidam diuiti, sed Deo deuoto nuper scripsi. Cæterum quicquid in laudem mentalis orationis dicitur aut dici potest, intelligi ita debet, ut orationes debitas, puta ab Ecclesia institutas, ut sunt orationes pro penitentia in scriptis, orationes horæve Canonice, & huiusmodi alia, ad quæ status noster aut Ecclesia obligat, non mentaliter, sed vocaliter persoluamus. Vale fili, & Iesum tuumque matrem præ omnibus ama.

Is qui se tradidit monastico instituto, ut à Dei timore incipiat: quantoque studio & deuotione preces quas vocant horarias, persoluerit: quomodo beatissima V. Mariae gaudia venerat: quanto denique zelo solitudinem silentiumque excolere debeat.

Epistola XII.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.

Fratri Petro nouello Christi tyroni pacem, gratiam, virtutumque quotidianum incrementum exoptat.

Primum ac præcipuum tibi sit fili, quod summopere est obseruandum, ut semper Deum timeas offendere: semper metuas, ne aliquid agas omissaue quo Dei gratiam amittas, quo minus gratiam Dei recipias,

P 3

quo

Mentalis oratio ut præstet vocali.

Orationem mentalem quid efficiat vel adiuuet.

Vide XV. meditationes in appendice ad Pharetram diuini amoris quæ inscripta est D. Hardearadt. Orationes debite ut sint vocaliter persoluedæ.

Timor Dei ut sit fundamentum loco assumentis

quo præpedias, quo indignum te Deo efficias. Semper ergo sollicitus esto, ne offendas Deum, ad eò ut pro nulla re mundi velis scilicet offendere Deum. Hoc fundamento iactò, videlicet, timore Domini, alia facilius sequuntur. Inter quæ hoc in omnibus constitutum esse debet, ut quicquid faciendum, quicquid orandum est, nihil negligenter, nihil inuitè, nihil perfunctoriè, sed strenuè, alacriter, feruenter, fideliter, & efficaciter omnia, atq; id illico quod potes, ne vbi debueras Deum placare atq; mereri, inde propter negligentiam, infidelitatem aut dilationem incidas in peccata perdisq; & laborem & operam.

Ut debita ante omnia sint persoluenda.

Contanda quinam sint omnia laudes.

In quibus aliena potius quam propria sit obsequendi voluntati. Gaudia B. Mariæ, vna que quò & quando recolenda sint.

Fac igitur quò potes, ut quicquid orare, aut legere, aut operari debes, vnumquodque facias in tempore suo cum ex re monijs & cæteris conditionib; quomodocumque melius potes & deuotius. Ita fiet, ut opere, aut oratione consummata, conscientia gaudium, non mercedem, nec amaritudinem consequaris, non delictum aut supplicium pro negligentia, seu transgressione. Excitatus confectum surgas, maximè cauet tunc morari in lectio: quia ex vna huiusmodi negligentia, cæcæ alia postea oriuntur. In choro non parces voci, sed alacriter donum, quo præditus es, ad Dei laudem conuertas. Discas non ex aliorum ore carere, sed aut sis certus memoriter canendo, aut accipias librum. Leuitates, signa, euagationes oculorum, inordinatos motus corporis, atq; oem præsumptuosam irregularitatem, quæ disciplinæ aduersatur, cohibeas violenter. In cætu cõformes te cætorum, cauens maximè, ne occasionem præbeas festinandi, aut diuinas laudes abbreviandi. In choro & vbiq; in conuento, in ijs quæ possunt sic vel sic fieri sine culpa, studeas magis alienam, quàm propriam facere voluntatem, & habebis pacem magnam & fructum atq; meritum propter mortificationem propriæ voluntatis. Ante horam quam liber B. Mariæ offeras vnum Ave Maria, eidem præter hoc quod solito more premititur in commemorationem vnius gaudiorum temporalium, & post horam vnum Ave Maria in memoriam vnius gaudiorum æternorum. Ita commemorabis septem eius gaudia duplici cætra tædium ad septem horas. In fine subiunge collectam.

Oremus.

Ut tuam Domine misericordiam consequamur, fac nos per intercessionem beatissimæ Virginis Mariæ matris tuæ & omnium Sanctorum tuorum toto corde tibi semper esse deuotos, humiles, castos, mites atque benignos. Amen. Cum sponso matre & prole pia benedicimus ô piissimam Virgo Maria. Pro commemoratione gaudiorum eius lege si meliora nescis, rituumos, qui traduntur in subiectis.

Gaudere dulcis pater Christi, virgo Deum concepisti, Gabriele nuntio à peccatis abstinere, Deo fac nos inhxere, corde sincerrissimo.

Gaude quia Deo plena, peperisti sine pœna, cum pudoris lilio. Nostra quaeso tu sis mater, regat nos cœlestis pater, placeamus filio.

Gaude quia venientes, nato reges offerentes, cernis tria munera Fidem, spem, humilitatem, castitatem, charitatem, nobis dulcis impetra.

Gaude quia tui nati, quem videbas mortem pati, fulget resurrectio. Nobis da contritionis, fletumq; compunctionis, mundus sit fastidio.

Gaude videns tuum natum, ascendentem & stipatum, sanctis cum tripudio. Iesum fac nos imitari, cœlo mente conuersari, mites in exilio.

Gaude

Gaude suos quod descendit, replet, firmat & accendit, mundatq; Paraclitus.

Illo fac nos illustrari, regi, pasci, roborari, vngi, rapi caelitus.

Gaude quæ post Christum scandis, & est honor tibi grandis, in cœlesti curia.

Virgo, mater pietatis, cunctis munda nos peccatis, duc ad cœli gaudia.

Ad chorum & vbiq; ad conuentum non tardus venias. Tu præstolare ceteros, nemo te. In ministrando altari sis sollicitus, sacerdotem altareq; diligenter obseruans, ne moram faciendo aut negligentiam, ne etiam strepitum insolitum admittendo, aut sibilos in orando, turbes sacerdotem. Redeundo ex choro, plana via reuertaris ad cellam, non fabulandi, non insinuandi, non aliquid noui percipiendi, non curiosè obseruandi admittens occasionem aliquam, non in itinere hic ibiq; subsistas: non retrospicias: sed aliquid in itinere ores, vnde occupata mente deuotus ad cellam venias. Semper & quoties intraueris cellam ad genua cadens, facito orationem, ad minus vnum Ave Maria dicendo. Deinde si qd ex debito psoluendum est, ante omnia perficias.

Caue dū horas persoluis, interim aliqd agere, reuoluere, querere, tractare, obseruare, aut attentè respicere, q; sit ab illo quod legere habes, alienum. Nam hæc omnino, scilicet querere, reuoluere, &c. iam dicta, requirunt attentione. Quicqd autē ab extra agis, aut sensus tuos quandocunq; spontè cōuertis ad externa, quæ interim legis sine attentione soluis. Verbi gratia: Si legendo horam canonicam, interim oculis directis ad picturam discernis, expendis, & inuestigas, qd quomodo ve magister pinxerit, aut si per fenestram respicis, animaduertens ad auiculas, aut araneas aspicias quomodo muscas capiant, aut tibi ipsi vngues abscindis, aut aliquid simile agis quod attentionem ad se trahit, quicquid interim legis nihil soluis, & repetere teneris, quia fecisti ab extra rem, quæ non admittit secum attentionem ad alia. Neque enim ad diuersa potes attendere, vt simul in libro aliqd requiras, vel colloquentes auferul-

tes, & ad sensum verborū, quæ legis, interim attendas. Atq; idè Ecclesie præceptum transgredieris (quæ de exterioribus tantum iudicat) in exterioribus tēpore orationis sic te habēs velut is qui nolit attendere ad orationem. Admittis enim occupationem aliam, quæ mentis abstrahit attentionem ab oratione, & ad se trahit. Facis (in q) rem externā, q non patitur secum at tentionē ad orationem. Idèd si vis mortale peccatum euadere, omnia teneris à nouo legere, qcqd hoc mō sciētè & spōtè soluis. Si verò intrus duntaxat distraheris, nulla data interim occasione foris, per quam impediaris, ne possis attendere, peccas quidem, sed tamen hoc modo negligentè soluta nō teneris repetere, sed de negligentia pōnitere. Et hæc iam dicta intelligenda sunt de orationibus Ecclesie statutis, vt sunt hora canonicæ, vigiliæ mortuorum, & huiusmodi debita, vt de ijs qui ad huiusmodi ex beneficio aut statuto suo obligantur. Simili modo per somnolentiam quicquid neglexeris, teneris repetere.

Caue subtrahere vocem in choro, vt fortasè ex amarulentia, aut sub specie zeli vindicando te nolis cantare, propterea q; reprehensus obiurgatusue sit, aut iuxta tuā voluntatem aliqd factum nō sit. Caue, caue, in q, huiusmodi vindictæ genus, quo Deo subtrahas tui debita famulatum, subtrahasq; tibi eius gratiam, facias deniq; iniuriam benefactoribus defunctis quorum elemosinam comedens cum reliquis fratribus, non pro ijsdem æquè laboras.

Postre-

Caue subtrahere vocem in choro, vt fortasè ex amarulentia, aut sub specie zeli vindicando te nolis cantare, propterea q; reprehensus obiurgatusue sit, aut iuxta tuā voluntatem aliqd factum nō sit. Caue, caue, in q, huiusmodi vindictæ genus, quo Deo subtrahas tui debita famulatum, subtrahasq; tibi eius gratiam, facias deniq; iniuriam benefactoribus defunctis quorum elemosinam comedens cum reliquis fratribus, non pro ijsdem æquè laboras.

Postre-

Alia vt sit inferiendū

Horarie preces at sint soluenda.

Repetere quatenus preces debitas semel lectas.

Ecclesie præceptum quis violat preces horarias soluendo.

Vox vt non sit subtrahenda in Dei laudibus.

Postremo contra charitatem agis, non adiuuans conuentum, cuius es, sicut in vno corpore multa sunt, membrum. Cùm igitur in corpore conuentus alij sint senes, alij infirmi, alij non habentes voces, alij circa alia pro vtilitate cõuentus sibi commissa occupati & absentes, quare in choro diuino officio & cantui suppetias ferre nullas possint, tu verò cùm possis subtrahis etiam auxilium tuum, & stas ibi stomachando aut dormitando mutus, aut legens sub silentio aut fortasse ita cantans tenuiter & non iuxta vires, vt nihil iuues cõuentum. quid putas à Domino recipies? Quantum obiurgaberis? Quod tibi damnum, quam iram tibi thesaurizas? Caue igitur omnino hoc modo subtrahere vocem, caue hoc genus vindictæ, ne quod debes intermittas, aut infideliter negligenterq; illud agas: vt cùm propterea nihil solitum Deo subtraxeris, merearis à Domino illuminari, ad pacem restitui, & à tentationibus liberari. De silentio fortasse interrogas, quomodo illud obserues post professionem quandoquidem nonnullos vides leuiter illud negligere: qui quantum proficiant in vita spiritali etiam vides. Modo fili in nouiciatu & silentium & omnia discas alia per iugem assuetudinem, quomodo post professionem velis inueniri. De silentio igitur discendo, mitto te ad quendam fratrem, quem exempli causa, vt quomodo ipse sibi regulam, quam statuerat seruauit, tu quoque si placet, serues nunc describo. In decem annis hoc est, donec ad officium positus est, in quo cogebatur sæpè loqui nunquam fregit silentium ex certa scientia: aut sponte. Ter quaterue nec multo plus illi acciuit, vt ex inaduertentia & subreptione loqueretur aliqua verba, quæ licet loqui nollet subito erumperent. Et bis vbi putabat tria verba se ex necessitate loqui tanquam licite, postquam ea dixerat, videbatur non fuisse necessarium, vt ea proferret. Alias nunquam (vt dixi) in decem annis fregit silentium. In his annis nunquam petiuit licentiã aliquem visitandi nisi semel, vt apud fratrem quendam disceret, oculisque videret per diem, quomodo certi quidam colores efficerentur. Licet autem neminem visitaret ipse, nulliusq; peteret adiutorium aut visitationem, sæpè tamen rogatus ab alijs, quando licentiã habuerunt, adiuuit eos in horto, in scribendis terra lignis, in lauandisq; vestibus &c. Libentius tamen alijs in sua lauit cella. Vnde rara fuit hebdomada, qua non ter sæpiusq; lauaret alijs: nec modicas vestes simul lauit. Ea quæ infra hebdomadam illi inciderunt interroganda, percunctanda, afferenda, petenda, portanda in cellam, accommodanda, aut loquenda, ad petram signauit pro memoria, continens se vsque ad proximum colloquium conuentuale: tunc reuifa petra, in qua scripserat differenda, omnia tunc expediuit. Ex quo non subito, propter singularitatem recessit: sed modicum ibi manens, donec ea, quæ in colloquium generale distulerat expediret: postea clanculum se subtraxit. Aliquando tamen deceptus, maximè in spaciamento diutius mansit, sed maximam semper tristitiam amaritudinemq; ac desolationem postea rediens, in se inuenit. Sub illo tempore toto chororum exiens ad cellam redijt absque mora, nisi portare secum debuisset aquam aut rem aliquam, vt libram accommodaret, aut accommodatum restitueret. Tunc enim si fratri al. cui habuit aliquam rem restitueret iam dudum sibi accommodatam, exiturus ad vespertas, eandem rem posuit iuxta cellæ ostium intra cellam, & ex vespertis rediens ostio resecato,

Silentium
vt sit obser-
uandum.

Ipsè Lansper-
gius fuit.
Lanspergius
quam reli-
giose in cel-
la vixerit.

antequam ingrederetur, apprehendit rem ibi studiosè ante positam, reddiditq; confestim fratri sub silentio. Hoc modo non egebat licentijs quas peteret, quæ causa multarum fabulationum atque perditionis temporis sibi fuissent. Nunquam pro exeundo cellam licentiam quæsiuit, nisi quando lauit, afferenda aqua puteali. Quam alij fratres confluebant ad cellam, vel circa personam præsentis post exitum chori, aut ad operarios, & ad structuram, pictorum artificumq; aliorum nouitatumq; opera videnda, nunquam accessit, cogitans se adhuc benè eadem visurum consummata, & tempore congruo. Iuit igitur semper plana via ad cellam nisi per præsentem aut per alium ex licentia impetrata alicubi vocatus. Vide fili, quoniam non omnia omnib; similiter conueniunt. Consule magistrum tuum, & quicquid tibi præscripserit, hilari corde amplectere. Nihil enim præsumas, nisi ex consilio tui magistri tibi præscriptum, aut per eundem ante benè discussum atque laudatum. Idcirco omnia quæ tibi etiam bona videntur, si rara, aut noua sunt, aut tibi inexperta, ad examen iudicium voluntatemq; tui magistri referas, ad eiusdem consilium vel tenendum, vel abiiciendum. Caue quæso tempus nobile tam inutiliter (ut quidam solent) amittere, per colloquutiones prorsus inutiles, ad quas sæpè etiam dant operam obtinendas. Nonnulli etiã non absq; periculo eiusmodi quærent & salutaria interea negligunt, debitaq; intereã defunctorum propterea prorogant, aut in alium differunt diem soluenda. Inter laborandum ad quoduis quartale horæ recurre ad iaculatoriam, hoc est, breuem aliquam orationem siue mentalem, siue vocalem suspirando ad Deum, gemendo pro defectibus tuis, aut orando pro virtute, pro diuino amore pro eius gratia &c. cuiusmodi oratione, suspiriaq; multa inuenies in Pharetra. Potes etenim rosarium tuum ita diuidendo per tempus legere, ut ex vita & passione Dñi articulum aliquem, labores alios interrompendo, tractes. Verum iam dicta sufficiant. Tu mi fili benè Vale.

Armis quibusnam spiritui instabili tu in assumpto vite monastica instituto resistendum sit.

Epistola XIII.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS.
suo Bernardo charissimo filio, S.

IAm susceptus es fili charissime, gratias age Deo quod obtinuisti id, quod meliores te complures non obtinuerunt. Iam propositum tuum ita super Christum firma, ut nullas vnquam cogitationes vel motus etiam leuissimos velis admittere, illis auscultare aut cum eis disputare sed penitus execrari, quæ nituntur ad displicentiam tui status, aut ad commendationem alieni status te inducere. Hoc enim molitur figmento tibi diabolus imponere, suadens & laudans ea quæ foris sunt ut instabilem te faciat, ingratam diuinæ vocationi constituat, atque ad penitentiam assumptæ religionis inducat. Inde ad seculum te reducat, & grauioribus quam ante peccatis (utpote quem semel iam vicerit) innectat, fiantq; nouissima tua peiora prioribus. Itaque omni custodia serua cor tuum ne mundus recogitetur, ne peccata placeant iterum, ne falsa promissio melioris vitæ atq; vberioris frugis, sanctio-

Nihil absq; consilio attemptandum.

Temporis amissio quæ sit cauenda in colloquutionibus. Labores manutij ignitis preculis subinde interrumpendi.

Ut diabolus insidietur bonum agere.

Luc. 11. Prou. 4.

Ut respon-
dendum te-
rationibus a
sancto insti-
tuto reuocā-
tibus.

Ut semper
disideant a
Christo spi-
ritus mundi
& diaboli.

Oratio cōn-
tra instabili-
tatem.

Quae multi
sentimus vt
nihil nobis
noceant.

Inimici ho-
minis qui
sunt
Psal. 142.

sanctiorisue status te fallat omnia suspecta habens, cuncta tanquam pestife-
ra abiciens, quaecumq; tibi vel mundum, vel alium statum praedicant, ad vi-
tuperationem tui status, ad quem diuina te vocauit prouidentia. Ita facies
omnia efficiuntur tibi leuia, portabilia atq; iucunda, quae videbantur ante mo-
lestia. Hoc igitur modo loquere tibi ipsi. Christus me huc vocauit, diabolus
me non auocabit. Christus hunc in locum me constituit, neq; propter homines
nec utilitatem propriam hinc recedam. Si alius mihi foret siue status, siue lo-
cus utilior felicitiorq; non huc, sed illuc me Christus misisset. Nihil enim ho-
rum, quae circa me acta sunt, vt mundo, parentib. amicis, libertate, volupta-
te, atq; omnib. extra Christum posthabitis ad monasterium hoc concederet,
vt cupiris olim atq; delectabilib. carere vellem, bonis ac salutaribus monitis
crederem, meq; subderem, diabolus mundusue suggerere potuit, cum pugnaret
aduersus Christum, atq; ab eius spiritu prorsus aliena suadeant. Semper enim
inter se dissident spiritus mundanus & diuinus, diabolus ac Christus, caro &
spiritus. Instinctus etiam humanus non potest persuadere, vt carnem suam
quis affligat, mundum relinquat, libertate se abdicet, nisi operetur intus spi-
ritus, qui ex Deo est. Hic fatit interno instinctu, vt externa consilia, si qua
secundum Deum administrantur, videantur bona, placeant, acceptentur. Ita-
taq; domine Deus meus, nolo recedere a te, nolo ingratus esse tanto benefi-
cio tuo, nolo vocationis tuae gratiam negligere, sed omni virtute acedia atq;
teporem detestabilem cordis mei per auxilium gratiae tuae superare. Quae-
cumq; fuerunt hucusq; aut fore possunt molesta, propter te nunc, & ob tui amore
dulcis Iesu, erunt mihi non modo tolerabilia, sed etiam suauia. Quicquid infi-
pidum fuit, posthac erit dulce, saltem secundum rationem & voluntate. qd
gratiam tuam nihil fugiam eorum, quae aduersa videntur, aut quae etiam ten-
sualitatem meam grauant, qd tu es Deus meus qui infirmitatem meam cōfide-
deras, & adiuuas. Nec me iudicabis secundum ea qd inuitus sentio, sed secundum
ea quae eligo & libenter volo, atq; vt dulcia etiam forent praeter tui amore desi-
dero. Amantissime Iesu, quicquid tibi placet fac vt mihi etiam propter te pla-
ceat, nec vnquam displicere possit. Benignissime Iesu hoc pactum etiam facio,
quod escumq; mihi obsceni aliquid aut mundani, aut qd secundum carnem
desidero, inciderit, quoties aduersitatis aliquid horreo, aut torpeo, quies mun-
dum cogito toties te laudo bndicoq; & gratias ago: qd creasti me, & ad hunc
locum conuersionis meae vocasti me. Adiuua igitur me Dñe Deus meus. *Eripe
me de inimicis meis, id est, peccatis, vitijs, concupiscentijs, aq; diaboli insidijs.*
*Domine Deus ad te confugi, quia nihil in me est virium, qd possim euadere: docet
me facere, non modo scire, sed & velle & facere voluntatem tuam, quia Deus me-
us es in ego verò plasma tuum & creatura tua. Et tu quidem semper facis qd Dei
est, benignitatem, misericordiam, beneficentiam, gratiam, amorem exhibē-
do erga me: ego verò non facio quod creatura tua debet, non exhibeo me ser-
uum tuum, sed vilissimum, ingratisimum peccatorem, & peruersum tuo-
rum beneplacitorum transgressorem.* O Deus meus conuerte me. Suscipe me
in gratiam tuam, tene me, rege me, posside me, conuerte me totum in laudem
tuam, in amorem & omne beneplacitum tuum, Amen. Amabilissime Iesu fi-
at in me, per me, & de me semper omne beneplacitum tuum. Da mihi Deus
meus, vt placeam tibi totus & semper. Vale.

D. VI
16

Ad Christum si quis vult venire, in eam in qua nunc est gloria, necesse est ea via, qua Christum præcessit ambulet, hæc autem est omnimoda propria voluntatis abnegatio.

Epistola XIV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
suo Bernardo charissimo filio, S.

Sola abnegatio fili mi sui, ducit ad Christum, ipso dicente: *Si quis post me vult venire abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me.* Quid ducat ad Christum. Sine perfecta abnegatione sui, nulla perficitur obedientia perfecta. Luc. 9. Ad obedientiam, ad sui abnegationem, ad sui relictionem (quæ nobilissima & utilissima spiritualis vitæ sunt instrumenta) spectat, præcipua vitæ spiritualis instrumenta quæ sunt. propriam voluntatem omnino relinquere, proprium sensum contemnere, consilium proprium abijcere, nihil nisi quod superior tuus præscribit aut definit æstimare, de eius cõsilio nihil hæsitare, eius voluntati nihil præferre, contra eius iudicium nunquam disputare, eius iussa non discutere, mandatorum eius rationem non expetere, in obedientia non discernere, id est, ubi velis, ubi non velis obedire, non eligere, utilitatem præcepti non discutere, sed obedientiæ meritum attendere, voluntatem iubentis etiam præuenire, quod causam habeat rationabilem iubens non ambigere. Itaque fili satage voluntatem propriam penitus abdicare. Cura vñ semper sub obedientia inueniaris. Nihil ex propria voluntate, sed quidd superioris arbitrio fuerit iustum, eligas, ita enim fiet, vt à peccato semper liber, in conscientia tranquillus, mundus, pacificus, & hilaris inueniaris. Ita exhibeas te magistro tuo, prælato & præfidenti, vt non timeant, sed audeant tibi dicere, quæ dicenda sunt: iubere quæ iubenda sunt: arguere, quæ arguenda sunt. Absit vt meritum & proficiendi occasionem tibi furripias, & eruditionis fructu te priues, ostēdes te impatientem, iracundum &c. vnde oporteat eruditorem tuum gere- re ea, ex quibus melior fieri debueras, ne efficiaris deterior. Vale.

Vt is qui monasticum institutum concepit animo, opere per feruentem orationem ad Deum & suam operam perficere possit.

Epistola XV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
Filio suo prædilecto Ioanni, Iesu Christi amicitiam exoptat.

Charissime fili, interea dum conuentus congregatus tractat, de tui receptione consultans, tu ad pedes Domini in abscondito loco te prosternas, orans Iesum per viscera misericordiæ suæ, vt quod per gratiæ suæ instinctum in te seminavit ad salutarem frugem perducatur. Hoc est, quemadmodum inspiravit tibi seruiendi sibi propositum, & vocavit ad hunc viuendi ordinem, animum tuum inclinando: ita tribuat suæ gratiæ, suæ vocationis tui desiderij & tuæ expecta- tionis

Q 2

Vt cum Deo
pañum inc
undum fit
mundum
relicturo.

tionis effectum. Roga eum, vt tecum dignetur inire pactum, & tu similiter non tuæ virtuti, sed gratiæ eius innitens, eligas ferire cum eo pactum, vt ipse fit Dominus Deus tuus, tu verò seruulus eius, detq; tibi omnia ad sui amorem, cultum atque reuerentiam necessaria atq; vtilia: dirigat, regat, possideatq; te in æternum: nec vnquam finat te aliud aliter aut agere, aut velle, quàm suæ beneplacitæ maiestati.

Phil 2.

Facias tunc propositum ex toto animo & corde Deum velle, diligere, & eius beneplacitum nunquam negligere, ad omnia hilariter obedire, & propriam voluntatem radicitus mortificare ad gloriam & beneplacitum eius, qui pro te humiliavit semetipsum factus obediens vique ad mortem. Vale fili dulcis.

In ingressu monastica Religionis quisnam scopus ob oculos constituendus: quomodo quosue mores mutare tyro cœnobita debet.

Epistola XVI.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS.

F. Hupertio filio charissimo S.

Quo animo
monasticū
fit ample
ctendum
institutum.
Cur vestes
mutent mo
nasticen
subitici.
Vt mutari
debeant qui
mundo va
lesfaciunt.

Proprietas
omnis repu
dianda.

Fili mi dilectissime, ad Ordinem hunc venis, vt ad Deum toto corde conuertaris. Si aliud quæris, consultius extra Ordinem manes, quam intras. Neque enim fieri potest, vt ordinatè viuas in Ordine, si non benè ordifata intras intentione. Hic est ergo intentionis tuæ scopus, vt toto corde conuertaris ad Deum. Propterea mutas vestes in huius Ordinis ingressu, quo tu ipse semper admoneris vitam & animum mutare. Vide ergo, qui à Deo alienus fueris, vt mutatus, atq; iã ad Deum conuersus, alius nunc fias. Hactenus itaque gauisus fuisti in peccatis: posthac non debes sine gemitu recordari peccati. Hactenus carni mollia atque delicata qua fisti: modo aspera & amara debes ex desiderio amplecti. Hactenus pro Christo nihil, & omnia voluisti agere ac pati pro mundo: nunc mundum: & omnia quæ mundi sunt debes contemnere, & Christi amicitiam ex toto corde quærere. Hactenus propriam voluntatem, proprium sensum & desideria tua sensualia conatus es defendere, atque statuere: nunc omnem debes nauare operam, quomodo propriam in te voluntatem mortifices, quomodo priuato amore exuaris, & quò ab omni proprietate liber efficiaris, & sit Deus in te, & tibi omnia. Hactenus laudes, fauores, hominumq; amicitias desiderasti: nunc soli Deo appetas placere, & proximò caueas offendiculum præbere, aut scandalum. Hactenus pulchra, pretiosa quæq; & multa quæsiuisti habere: iam viliora atque abiectiora debes, quantum in te est eligere, & paucis qua ceteri fastidiunt contentus esse. Hactenus maluisti imperare, quam subesse: nunc debes te ipsum abnegare, & propter Deum omnibus te subicere. Hactenus voluisti abundare: nunc debes penuriã pati. Hactenus voluisti habere superflua: nunc debes pro Deo amare, vt etiam tibi desint necessaria. Hactenus nemo audebat tibi conuitium irrogare: modo debes velle ab omnibus argui, despici & conculcari. Hactenus si quispiam tibi non faucebat, volebas, vlcisci: posthac eū qui te persequitur debes æstimare amicū, & vt benefacto-

rem

sem amplecti. Hactenus voluisti deridere & iniurias irrogare: modo debes iniurias pati, & nihilominus ut reum te accusare, ac omnibus malis dignum te estimare. Adhæc igitur præpara te, quia hæc queris, si ex toto ad Deum corde conuerti cupis. Vale.

Quid querat
qui ad Deum
toto corde
conuertitur.

Stipendia præcipua militum Christi quæ sunt: Infirmities corporum cur permittantur à Deo: mali homines quam sint bonis & De electis necessary & frugiferi.

Epistola XVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS CARTHVS.
filius suo charissimo Iohanni, nouello Carthusiano.

Charissime fili accepi grauissimam in firmitate laborasse. Compatebar quidem tibi pro molestia corporis, verum de animæ tuæ profectu exultabam: quoniam quidem vel inde intelligo te charioribus Dei amicis (si modo ipse volueris) ascribendum, qui in primo militiæ, tum Christianæ, tum Carthusianæ aggressu signa & stipendia, quæ præcipuis donantur amicis, à Christo Iesu rege & ductore tuo suscepisti. Quæ sunt hæc inquis? Ea ipsa haud dubium, quæ ipse (dum hic pro nobis militaret, aut militiam doceret in terris) in se portauit, aduersa multa, molesta, dura, & omni fariam amara &c. Percurre vitam eius, & vide exactius singula examinando, quanta sustinuit in fame, siti, penuria, contemptu, laboribus, fatigationibus, tentationibus, exilio, fuga, persecutionibus, iniurijs, contumelijs, angustijs, passionibus, adoloribus, verberibus, vulneribus: signominiosissima tandem morte vitam suam conclusit, his amicos suos, quanto fuerint præcipui, quanto chariores, tanto copiosius condonauit. Ita quoque nunc meo Iohanni in initio mox suæ conuersionis (non ante conuersionem, ne militiam suscipere recuset) dura usque ad mortem propinquit, volens illum sibi conformari, quando & ipse suæ passionis tempore instante, usque ad mortem tristitiam suscepit.

Præcipua
militum
Christi sti-
pendia quæ
sunt.

Matt. 26.

Est tamen mihi ô prædilecte fili, & alia spes (nisi me fallas ipse) ex infirmitate tua, qua conuersionis tuæ initia Deus sibi dedicauit, videlicet ut inde mundi amaritudinem, iuuentutis & omnis ætatis instabilitatem, voluptatum persequentium fraudem, vitæ incertitudinem, omniumque quæ extra Deum sunt, accipias fastidium & obliuionem: acta præterita tua vehementius tibi displiceant, conuersio & nouæ vitæ assumptio dulcius placeat, & mundum perfectius deseras, Christum feruentius veluti in extrema necessitate constitutus, quæras. Ita fili mi & tu quoque sentias velim, ut propterea infirmitate te donauerit Christus, ut conuersionem tuam feruentius incipias, mundum & quæ in eo sunt ex animo relinquant. Quis olim dum hosti tuo fertiebas, Christum contemnebas, seruauit te sanum? Scio quem respondebis. Ille idem & modo qui te fecit amicum seruare potuit, nisi aliter expeisset. Ad tuam utilitatem tibi ex amore aduersitatem largitus est, & sapius forsan subinde largietur, si modo tu in ipsum speraueris, si Deo innixus fueris, si de ipso in simplicitate ac bonitate cordis senseris, & ea quæ tibi miserit, utilia feceris.

Sap. 6.

Tunc autem senties de Domino in bonitate, si cuncta quæ tibi eueniunt, non aliter ac de manu eius suscipis, si in omnibus bonitatem eius intelligis & laudas.

Sentire de
Domino in
laudas.

bonitate
quid sit.
Quo pacto
facile meri-
tis quis di-
ues fiat.

Iniuriam ab
alio passus
quid faciat.

Cur bonis
mali adiu-
ci sint.

Mali vt non
faciant nos
malos sed
ostendant.

landas, qui nil tibi accidere permittit, nisi quod ad tuam spectet salutem vtilitatemq;. Quicquid ergo tibi acciderit, siue triste siue dulce sit illud, dic tibi ipse. Hæc misit mihi Deus, vt inde aliquid proficiam, aliquid lucrer. O si ita faceres, ex omnibus quærendo, quomodo ad lucrum animæ tuæ, (veluti auarus mercator) aliquid colligas, cito fieres diues, & non displicebit aut minus displicebit, si quispiam iniuriam fecerit, cum tu meritorum tuorum & profectus augmentum inde sentias: nec illi indignaberis iniurianti, quia intelligis Deo ordinante ita tibi missum, ac si Deus tibi diceret: Ioannes hæc sustine propter me. Sed reclamatione adhuc immortificata superbia, Vellem pati à Deo, sed quid illi fratri incumbit vexare me? Non respicias aut penſes quis tibi intulit, sed cogita quia ad tuam vtilitatem tibi iniuriam aut contemptum intulit, & illi potius gratias age, qui dat tibi merendi occasionem, & fabricat coronam. Cogita quibus Deus illum iusserit aut non prohibuerit, vt aliquid triste tu patereris, & propter tuam patientiam te coronaret: ipsum verò etiam si male fecit à peccato liberabit, & per humilitatem pœnitentiæ saluabit, ac proficere faciet: quia ad tuam vtilitatem dispensatiue ipsum excedere permittit.

Et hæc est ratio, quare Deus bonis semper malos aut defectuosos coniungit, & tamen quandoque vtrosque saluat: illos per bonam vitam & patientiam, hos per pœnitentiam. Necessarij sunt mali & defectuosi bonis, tanquàm instrumentum profectus nostri ad exercitium à Deo nobis ordinati. Cur ergo indignaberis instrumento, quo bonus efficeris? Forſan dices: Ego bonus non efficio, sed malus: Certe mali facere non possunt te malum, sed probate & ostendere, quia malus es, qui mala, hoc est, aduersa ferre recusas.

Vndecunque igitur tibi contraria adueniant, cura tantum, vt ad peccata non declines, & cogita quia nisi Deus permitteret, nil tibi euenisset. Non potest autem malum esse, id est, ad malum finem, quod Deus permittit. Et tu quis es, qui putas resistendum ordinationi diuinæ? Si nullum tu fructum intelligis prouenire ex patientia tua, quamuis hic vnus sufficientissimus est, vt voluntati ac Dei ordinationi non repugnes, sed subiectus obedias, nihilominus, te etiam nesciente, Deus ad mille fructus animæ tuæ patientiam tuam ordinabit, & quæ ante putabantur impedimenta profectus, inuenies sapientissima Dei prouidentia ita ordinata, vt fiant vtilissima ad bonum tuum inducentia. Sed his paucis fili charissime bene vale, & constans esto,

Gloria vana, animi distractionibus quomodo resistendum: passiones naturales vt differenter vel sentiantur vel non sentiantur: exercitijs interna vita quatenus insistendum: quæq; interna vita studioso sint cauenda.

Epistola XVIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS CARTHVS.
Filio suo N. secundum spiritum charissimo S.

Prima tua quærimonia est fili mi, quod importunitate multarum cogitationum vndecunque ingruentium & distrahentium prægranaris.

Dein-

Deinde etiam vana gloria te pulsari penè ad omnia sentis. Si prudenter quīs aduertere vellet, secunda tentatio curari posset per primā. Intelligēs enim se vanis cogitationibus occupatum, alienum & distractum à Deo, gloriæ cupidum & superbum, quid aut vnde gloriari potest? Cum enim Deo nihil placeat, quod superbia est infectum, qualis confusio est, velle se in iudicio hominum esse magnum, quando in oculis Dei scæter? ludicare igitur se superbum, & propterea se contemnere, remedium vanæ gloriæ est, ipsaq; vana gloria tunc fit instrumentum interimendi seipsam. Lege Bernardum de pugna David contra Goliath. Est aliud remedium leuius pro exercitatis præsertim & Deum timentibus: scilicet vt pactum seu propositum firmum cum Deo faciant, nihil velle propter gloriam humanam vel laudem facere, sed propter Dei honorem, vel propter suam & proximorum salutem ac consolationem cuncta facere. Si postmodum (vt assolet) vanitas se interponit, contemnendo debes eam exhibere, id est, non curare: sed mox vbi primam cogitationem sentitur, sine disputatione aut examinatione quasi indignam auditu abijcere, nec propter illam bonum opus ceptum intermittere, exemplo B. Bernardi qui in huiusmodi casu respondit vanæ gloriæ: propter te non incepti, propter te non dimittam. De distractionibus vitandis, aut potius minuendis forsitan alio tempore diutius tecum loquar, aut scribam. Interim quando stas in diuino officio, & vbicunq; fueris cogita te esse in præsentia & intuitu diuinæ maiestatis: & hæc contemplatio incutiat tibi reuerentiam, dicendo tibi ipsi: Deus videt, scilicet, quomodo stas? quid cogitas? quomodo alienas te à Deo: Initio igitur studeas vocali attentioni summa diligentia, vt scias quid legas & soluas & omnia debita tua distinctè, perfectè, strenuè ac fideliter tempore debito persoluas. Hac assuefactione facta, poteris ad aliam attentionem, scilicet sensuum, verborum & eliciendorum affectuum confurgendo in Deum, te exercere, ad quæ multum valet & necessarium est, discere meditari, mentaliter orare, & coram Deo se effundere per aspirationes breues.

Dubitas, vtrum tibi conueniat magis ad spiritualem, internam atque abstractam vitam te applicare, an manere vt dici solet, bonus rundarius, latus ac socialis cum fratribus &c. quia, vt dicis, sentis meliorem pacem aut charitatem ad fratres, conuersando cum eisdem in exterioribus, confabulando, adiocando & cætera: Dando vero te ad interiora & sectando spiritualia, sentis amaritudines iræ cæterarumque passionum frequentes motus. Ego huic quæstioni sic respondendum putarem. Quantum vires capitis tui sustinent, & quantum discretio admittit, omnino desce ad spiritualem vitam & internam. Nec terrearis, si magis eo tempore impatientiæ motus huiusmodi ve aliquid videaris sentire: quia interna conuersatio aut vita spiritualis, non generat nec causat hæc vitia, nisi forsitan ex accidenti, pura vt admiscente se superbia, quæ occasionaliter oriatur ex spirituali profectu, gignantur alia quoque vitia ex eadem superbia. Nunquam enim sola est (vbicunq; est) superbia, sed alia habet secum vitia multa. Spirituales igitur & interna vita, ex se non habet vitia, sed potius eadem vitia commoustrat, mortificat, ligat & frangat. Quod autem in exterioribus occupatus aut effusus, non sentis passionem, non idè est, quod tunc non habeas, vel quod omnia vitia sint

Gloriæ vanæ
quod sit re-
medium.

Remedium
contra ani-
mi distracti-
onēs.

Cur non sit
deserenda
vita interna
studium ob-
insurgentes
tentationes
Superbia
nunquam
est sola.
Cur externis
deduci non
sentiant pas-
siones suas
sint

sunt mortificata vitia: imo magis tunc habes, sed non sentis, vtpote circa externa & crassiora occupatus, & quasi in nebula ambulans, quæ intus aguntur non aduertis. Putas enim non esse ea, quæ tibi abscondita sunt. Erumpunt autem habita occasione, & multo periculosius, ac cum maiori excessu vsque in peccata & exteriora delicta. Hoc vides in huiusmodi hominibus externis, quomodo vsque ad contumelias excedant, qui aliàs non habita occasione mites valde putabantur. Manifestum tunc fit, vitia hæc in eis, propterea quod non sentiebantur absente occasione, non fuisse mortificata, sed latuisse tantum, vt grauius aliquando prorumperent. Contra verò quæ circa spiritum sunt vigiles, continuum quidem bellum gerunt contra vitia, & crebriores impulsus sentiunt, rarius tamen & minus delinquant: quia sui semper curam habentes quanto certius se passionatos experiuntur, tanto diligentius sentiant delinquant, muniunt. Sæpe autem sentiendo, & sæpe reprimendo vitia, tandem fiet, vt minus, aut omnino non sentiant, aut leuissima auersione & sine labore huiusmodi motibus imperent.

Vt vitiorum impugnationes elidantur.

Sentire vitia non est malum.

Sanctorum facta nec omnia, nec omnibus imitanda.

Motus vitiorum sentisse, quam non sentisse vt magis proficiat.

Vix interne studio que cauenda.

Sicut enim sæpe consentiendo vitium habituatur, ita sæpe dissentiendo, debilitatur: quanto autem receditur à vitio, tanto ad virtutem appropinquatur. Non est ergo malum signum, vitia aut passionem sentire, modo non consenseris: quoniam etiam in homine imperfecto signum est alicuius profectus sentire & detestari, & magis expedit eadem sentire impugnare, quàm non sentire, & tamen habere. Quod nisi foret, seculares multi magnique peccatores essent meliores viris deuotis, & Deum valde timentibus: quia isti magnis peccatis obruti, quid vitium, quid passio, quid mali affectus, quid motus illiciti sint, omnino nesciunt: hi verò à peccatis liberati, & oculis spiritualibus interiorem hominem contemplantes, maxime & sciunt & sentiunt.

Inuenimus autem ex lectione sacra nonnullos patres occasionem quæ fuisse, & iuisse (licet non omnibus id expediat imitari, præcipue incipientibus, & nondum in sancto proposito firmis) vbi excitarètur eis passionem, vt haberet occasionem pugnandi, comprimendi, mortificandi & extirpandi: quæ scilicet mortificatio & extirpatione non fit nisi sæpe contradicendo, comprimendo, negando, aut contrarium vitij agendo. Vnde legitur de quibusdam, qui sponte se ingesserunt vbi audirent confusiva, despectiua aut iniuriosa verba &c. vt sic superbiam, si qua surgeret, retunderent, sæpe retundendo extinguerent, sæpe extinguendo efficerent, vt aut omnino periret, aut leuissimè ac debiliter sentiretur. Sicq; in breui tempore de vno vitio pacem sibi facerent, deinde aliud impugnarent. Vbi bene intelligis, melius fuisse crebro sensisse motus vitiorum, & per crebras abnegationes mortificationesq; funditus vincere, quam rarius sentire, & vsque in finem vitæ nunquam ea vincere aut extirpare. Vides etiam propter effusionem sui ad socialem conuersationem, & ad exteriora affabilitatis & leuitatis exercitia non sentire motus insurgentes passionum, non est vitia vincere, nec vitij carere, sed abscondere, & ad tempus illorū excessum in peccata continendo, in alios defectus se precipitare, donec occasio fuerit sic latentibus vitij, vt non solum insurgant, sed etiam miserabiliter vincant. Consulo igitur ad internam & spiritualem vitam, studeas à leuitatibus multiloquijs, iocis, ab hominum familiaritate temperare, constantem infatigabiliter continuum contra vitia exercere, donec debilitentur

aut

aut vincantur: quia tam ipsa pugna, quã deuotio sensibilis ac Dei amor (quæ exercetur per spiritualia exercitia) multum faciunt ad debilitationem vitiatorum & exercitationem virtutum. Amando enim Deum amantur virtutes, & quicquid Deo est placitum: vitia etiam & peccata inde magis fiunt detestabilia. Sed nunc bene vale.

Pauera quantopere in omnibus sit querenda, amicitia humana non magnificianda: quo pacto item Deo confidendum sit.

Epistola XIX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
Filio suo N. charissimo salutem.

Consulo tibi fili, vt in omnibus Deum syncerum quæras, eius voluntatem omni alteri affectui præferendo. Ita fiet vt nihil contristet te, nihil fiat contra voluntatem tuam, quæ semper nititur se regulare secundum Deum, & omnia de eius manu accipere.

Vt in omnibus liceat pace perfrui.

Qui in cunctis optat voluntatem Dei, huius nunquam Deus contraria agit voluntati.

Non debes sollicitudinem habere circa futura, vt propterea declines à sinceritate: nec quæras habere amicos, aut assistentes vel adiutores, etiam in bono, sed quære in primis Deum. Et si eius voluntati cõgruit vt ad hoc ad quod cupis, amicos habeas homines, bene fiet. Si verò non placet illi, aut si non est desiderium ac conatus tuus ex Deo frustra disponis ad hoc amicos, & vana est sollicitudo tua, & (si non sincerè procedis) impia. Non debes velle, quanto minus procurare hoc, quod Deus auersatur. Quod autem Deus voluerit, non potes melius impetrare, quam Deum quærendo, ei vacando, prouidentia eius confidendo & committendo, & nihilominus operam tuam cum sincera intentione & adione eidem rei applicando. Verbi gratia: Nonnulli vt promoueant nouiciandum, (quæ res bona in se est) multa agunt non sincerè factis, & interdum certant, rixantur, amaricantur &c. veluti non confiderent Deo, qui melius sine vitijs & impuritatibus huiusmodi disponderet, si sibi committeretur, & nihil (nisi quod cum eius amicitia fieri posset) fieret. Quod si displicet Deo, vt talis promotio fortiatum effectum, male agitur, voluntati Dei renitendo. Si autem placet Deo, propter eius voluntatem promouendã, non oportet per media illicita & offensiuã ambulare. Ita est in similibus. Qui haret semper Deo, & purè quærit Deum, & confidit ei, huius studia semper diriguntur ad opratum finem absque grandi cura.

Amicitia humana non esse ambiendam.

Vt Deus dirigat conatus omnes, ipsi confidendum.

Quidam ita certant pro nouiciandis recipiendis, aut similibus bonis studijs, atque contendunt, vt omnino iuste putent se zelari pro Deo, cum tamen pro sua voluntate zelentur. Hoc liquet inde. Si eandem personam alius promouere moliretur, aut si crederent promouendum non sibi familiarem futurum, aut alterius discipulum fieri, & similia, non ita zelarentur: fit etiam vt contradicentibus aliquibus co vehementius insistant, ne voluntas propria, sed aduersantium potius succumbat. Ergo non propter Deum laborant, sed pro seipsis. Tu hæc & id genus vitia caue fili, & vale.

Vt in monastica religione quis constitutus præcipuè quinque obseruare, modo velis sua vocationi satisfacere, debeat.

Epistola XX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
Filio & fratri suo N. charissimo, bene incipere, ceptaque grauitè
prosequi ac feliciter consummare.

Quæris à me fili & frater charissime, quæ debeas prima vitæ re-
ctius instituendæ collocare fundamenta, quibus deinceps vir-
tutes omnes possis superstruere. Placet mihi, quod eiusmodi
potius percontaris, quam à tuo proposito aliena. Quod faciunt
plerique, immemores semel suscepti institui, & à pristino seruo-
re in teporem & ignauiam prolapsi. Itaque vt tuæ fiat inquisitioni satis, vi-
deris mihi commodè admodum facturus, si quinque has præceptiunculas,
quas præsentis epistola commemorabo, tanquam fundamenta quædam bonæ
vitæ iacias, in ijs que te diligenter & constanter exerceas, donec in consuetu-
dinem & habitum vertantur.

Propositi-
um non delin-
quendi quæ
forte statu-
dum.
Horologiū
mysticum
conficiendū
quale.

Primò igitur, obfirmato animi proposito statuas nunquam in peccatum
consentire atq; velut tribunal quoddam tibi constituas intra temetipsum,
eòq; quoties audieris signum horologii, sensus, cogitationes, verba, opera &
affectus tuos reuoces & adducas, videasq; si in aliquo deliqueris, si vel erga
Deum vel proximum infideliter quippiam aut egeris, aut cogitaueris. Dem-
de inuocato Dei auxilio, rursus propositum renoues, atque emendandi &
cautius agendi firmam instaures voluntatem. Nec frangaris animo, neque
immoderatè turberis, si te videris crebro relabi. Tantum perseuera in hoc
resurgendi studio, & paulatim magis ac magis in bono confirmaberis & sta-
bilieris.

Humilitatis
obtinendæ
modus opti-
mus quis.

Secundò, conatim omnem hoc dimidio anno conferas ad obtinendam
veram & profundam humilitatem, sine qua nec obtineri virtus vlla potest,
nec si sit adepta, retineri. Eam ob rem humiliationis exercitia libenter & cū
ingenti desiderio amplectaris, te ipsum postponendo, abijciendo, viliora eli-
gendo, abiectissima & quæ ceteri inuitè faciunt operando, laudabilia ce-
lando, alios honorando & execrando laudes & honores, tanquam rem vani-
simam & indignam quæ appetantur, secretum eligendo & solitudinem vbi
tanto liberius quæ, ito securius te cum Deo occupes & deuotioni vaces: deni-
que optando vilem te haberi, & in aliorum cordibus nihilipendi: absque ta-
men tuo vitio. Nec hac in parte quasi sub specie ædificationis admittas tui
commendationem quocunque modo, nisi certus sis ad veram te humilita-
tem pertigisse. Id verò persuasum tibi esse, atque sentire te humilem, grandis
profectò superbia fuerit. Semper igitur superbum te existimes, & superbiæ
pestem in te perpetuo persequaris. Absit vt putes te superbiæ expugnasse, &
ad pugnandum aduersus eam has remissior, quia pestis hæc in magnis virtutibus
sæpe infestior est, & acrius impugnat. Quæ si animum hominis superet,
illius

Superbia pe-
riculosa quæ
sit.

illiq; dominetur, quanto is pluribus fuit ornatus virtutibus, tanto deinde fit deterior & in malis obstinatio, licet superbiæ morbo eum occupante putet à se culpam aut errorem omnem procul abesse, alios verò potius errare aut culpæ esse obnoxios. Huic iam remedium nullum adhiberi potest ob mentis cœcitatē, quam superbia efficit, ex cœcans cordis obtutus, ut nequeant cernere verum. O quam multi hic funditus perierunt, & ex magno sanctitatis culmine in vitiorum profunda corruerunt, quod ex donis Dei, vnde debuerant humiliores effici, animis inflabantur, putabantq; se aliquid esse, cum vtiq; nihil essent. Quod ne tibi vnquam eueniat, in tutissimo humilitatis portu stabilis perseuera, tanto potioribus Dei donis, largioribusq; sancti Spiritus charissimatis augendus, quanto fueris humilior, & tu opte iudicio indignior ac abiectior. Lege gesta & vitas sanctorum omnium, videbis eos nulla re alia perinde placuisse Deo, eiusq; gratiam sibi conciliasse, quam humilitate sincera. Eos tu quoque fac imiteris, & per tui humiliationem adipisci coneris firmam & immotam humilitatem.

Tertio, vide ne animum tuum moribus, verbis & factis aliorum vnquam occupari sinas, nec vsquam te admisceas vel intromittas, nisi ut omnia in bonam partem quoad fieri poterit, candida & simplici mente interpreteris. Sit hoc vnicum tibi studium, & cura perpetua, ut tu recte beneq; agas, officio tuo vbique bene fungaris, nemini præstes offenculum, neminem iudicare audeas, nemini detrahas, nulli detractori aures accommodes, nec malum vllum aut quacunq; aliorum negligentiam velis imitari. Quicquid agant alij, sis memor ipse tui. Non poteris vera cordis pace gaudere nec Christi gratiam promereri, si rebus te non pertinentibus, si dictis factisq; aliorum vel obseruandis, vel curiosè perscrutandis te implicueris. Habes abundè quod tecum agas: non est opus ut in alios oculos intendas, aut aliena tractes. Stultissimum est hominum genus, qui se ipsos negligunt, & in aliorum actus moresq; inquirunt: & cum sint erga se ipsos admodum benigni & propitij, velintq; sua etiam vera mala dissimulari ab alijs, ipsi alios fenerè etiam pro minimis reprehendunt, nihil differentes ab hypocritis, qui alienam volunt festucam ex proximorum oculis educere, ipsi trabem suis in oculis non vident. Absit hoc procul à te. Indignum te credas, qui alios iudices. Inuigila salutis tuæ, & animæ tuæ: aliena non solum non inquiras, sed nec scire velis: quæ autem forte animo oculisque occurrunt, ea aut penitus rejicias, aut optimè interpreteris. Fallimur plerumque iudicijs nostris, nec tutum est aliena velle discutere, qui in proprijs cœcutamur ac hallucinamur. Magnæ est sapientiæ inducia humana quam sint incerta, propter timorem Dei à corde excludere quicquid potest fraternam minuere charitatem, aut ad aliorum iniuriam vel derogationem cedere, atque ita secum semper intus in sui pectoris domicilio commorari, tanquam nihil in toto mundo super sit, præter ipsum solum & Dominum Deum, cui vni semper intentus sit. Contra verò extremæ dementiæ argumentum cui-dens est, non tam curare ut ipse bonus sit, quàm inuestigare, quid in alijs calumniis.

Quarto, summopere sensibus, præsertim oculis frenandis conatum adhibeas. Hæ sunt enim fenestræ quædam animæ, quæ nisi diligenti cura custodiantur, per eas mors in animam irrepit, & quicquid intus gratiæ inuenit, penitus

Humilitas fi-
cta vt pluri-
mos decipi-
at ac præci-
piter.

Galat. 6.
sancti quo-
que vt per
humilita-
tem, solum
Deo placue-
rint.

Aliorum de-
fectus & er-
rata non esse
curiosè ob-
seruanda.

Matt 7.
Lucæ 6.

iudicia hu-
mana quam
sint incerta.

Sensibus
qualis custo-
dia adhiben-
da
Hier 9.
Gen 3.
Tuten. 3.
Cor quam
caute custo-
dicandum sit.

penitus extinguit. Scis tu ipse quod tunc perditionis nostrae causa praecipua fuerit, quod Eva incaute intendit oculos in lignum veritum, cuius delectata pulchritudine, citius illecta est ad carpandos edendosque fructus eius. Inde etiam est illa lamentabilis Prophetae vox: *Oculus meus depraedatus est animam meam.* Aures quoque & reliqui sensus debent in officio contineri, ut ad eos tantum vius accommodetur, qui apertae salutis conferat. Porro cor ipsum in primis studiosissime seruandum est, ne inutilia, maxime vero ne noxia cogitet. Huc non parum confert perpetim animo affixa retinere verba haec Dominus videt. Ob cuius praesentiam & intuitum in omnibus semper & ubique etiam quando solus es, sis timoratus, maturus, innocens, pudicus, & corde purus, atque erga illum reuerenter te geras. Siquidem oculi eius penetrant medullas intentionum cordis tui.

Orationi ut
iugiter insi-
stendum.

Quinto, orationi continue vacare discas, assuefaciendo te ad breues flammigerasque preces, te & alios commendando & resignando in diuinum beneplacitum, atque ad ipsum aspirando. Haec quinque ob honorem quinque valuerunt Christi obserua, & Deus illuminabit te, ducetque ad maiora. Vale frater & fili charissime, Deumque pro me exora.

Orationis continue vsus qui obtineri possit, & quam septem in Christi vita passim neg, meditanda & obseruanda sint.

Epistola XXI.

F. IOANNES IUSTVS LANSPERGIUS CARTHVS.

N. suo praedilecto confratri salutem dicit.

Luc. 18.
1. Thes. 5.
Vt quis sem-
per oret.
Luc. 12.

Dominus noster Iesus Christus confrater charissime, admonet nos semper orare, & non deficere, Apostolus quoque *sine intermissione* inquit, *orate.* Hoc quidem possit impleri, tamen si non continue quis ore preces ad Deum fundat. (Neque enim quomodo litera sonat sacra scriptura, aut in sensu quem verba faciunt, sed in sensu in quo fiunt debet intelligi.) Impletur autem dum sic viuendo vniuersisque satagit, ut suis sanctis orationibus, suis postulationibus, mors sui non contradicant. Verbi gratia. Orans pro paupertate spiritus, si non cupiat thesaurizare super terram, sed in Deum diues fieri: licet ei quoque temporales diuitiae non desint iuste acquisitae, hic semper orat, quamdiu huius sanctae beatitudinis in eo desiderium perseverat. Pari modo sentiendum de cunctis alijs virtutibus: quarum quamdiu desiderium in homine perseverat tam diu etiam pro illis ad Deum eius oratio perseverat. Potest tamen, fateor, homo per studium aspirandi ad Deum ad hoc assuescere, ut quotidie orans mente, vel pro se, vel pro alijs ad Deum, nunc quidem gemendo, nunc optando, nunc gratias agendo, nunc se commendando, nunc sese offerendo aut resignando, nunc etiam malum deprecando. aliquando Deo & sanctis, aut etiam proximis coram Deo gratulando, item miseris compatiendo, & suas vel alienas arumnas coram Deo exponendo, modisque huiusmodi innumeris ad Deum mente ac spiritu loquendo, tandem ad tantum orationis, praesertim mentalis, usum consuetudinemque veniat, ut cum Deo omni in loco non aliter quam cum homine loquatur, nihil secum solo, sed omnia cum Deo

Quo pacto
possit quis
semper cum
Deo consue-
tudinem ac-
sequi.

Deo, id est, quicquid agendum actumue sit, pertractans. Ad hoc mentale orandi exercitium summo pre hortandi sunt p̄i ac Deo deuoti homines, propterea quod magna virtus, fructusq; multi proficientis vitæ in eo contineantur. Neque enim oratio mentalis distractionem cordis, vt vocalis, sustinet. Et qui mentaliter orat, totus orat. At qui vocaliter orat, aliud potest proferre, aliud mente cogitare.

Mentalis oratio quantas habet comoditates.

Itaque optimum orandi genus est, se ad mentalia desideria exercere, sancta cogitare, meditariq; actus, virtutes, passionestq; vitæ Domini nostri Iesu Christi. Quæ vt breuiter licet multa complectamur, consideranda est Christi vita, in qua septem contingit meditari.

Optimum orandi genus quod sit

Primum, incommoda eiusdem corporalia propter nos suscepta, vcluti sunt, fames, sitis, æstus, frigus, corporis fatigatio ex itineribus & laboribus prædicandi, atque huiusmodi alia. Quæ homo meditari solitus, aut seipsum cogitur reprehendere, aut cor rectiorem vitam instituere, aut gemere pro sua multitudinis comparata erga Christi vitam, aut Christo agere gratias, aut frequentioribus desiderijs æstantioribusq; pro gratia imitandi conformandiq; se Christo supplicare. Vnde fit continua iugisq; oratio.

I Septem in Christi vita meditanda.

Alterum est, eius fides & charitas ad animarum salutem, qua nihil eorum omisit, quo vel animam vnã conuerteret. Inde fuit, quod nulli labori pepercit, nulli fatigationi, orans, per noctem vigilans, per mundum discurrens, prædicans, affabilem se præbens, & manducans cum peccatoribus, curans infirmos, atq; miraculis suæ prædicationis veritatem comprobans. Demum cum esset ex hoc mundo discessurus sacramentum in quo est vsq; ad finem consummationemq; seculi nobiscum mansurus, in cibum ac potum ministrans, atq; nouissimè omnium post tam dira supplicia passionum, post crucis pœnas & dolores, nudum, vulneratum, ac inter latrones suspensum sese Patri per ignominiosam atq; durissimam mortem pro nobis in præteritum nostræ redemptionis offerens. Hæc bene ac sæpius meditata, necesse est vt verecundiam ingrætitudinis suæ homini ingerant, feruoremq; ac deuotionem, vnde multi gemitus, multa suspiria, multa desideria, aspirationes, ac cordis preces generantur ad Deum.

II

Tertium est, quæ meditanda sunt virtutes actionesq; Christi, quam spiritum pauper, quam humilis, quam mitis, quam benignus ac misericors, quam denique iniuriarum patiens, delictorum immemor, atq; omnium ad se accedentium penitentium non aliter atque pater occurrit & susceptor fuerit. Quibus omnibus se præbuit nobis in exemplum, instituens nos, quomodo oporteat Christianum vivere. Siquidem qui se dicit in Christo manere, debet sicut ille ambulare & ipse ambulare. Eam ob rem excitentur oportet in corde meditantis desideria de conformandi Christo indeq; gemitus quod post tam frequentes lapsus, post toties iteratum propositum, post multiplices conatus, post deniq; inuocationem diuini adiutorij, tam crebrè solitam est experitus & experitur quotidie infirmitatem, instabilitatem, negligentiam, concupiscentiam suam fallacem. Experitur quoq; quam prorsus nihil sit. Idè conuenit habere & rixari secum, & aduersus se, idè non secum solo, sed coram Domino, per modum colloquutionis & verecundæ humiliationis sui vt hæc rixa non desperationem vel pusillanimitatem generet, sed maiorem fiduciam.

III

Quid Christus nos docuerit vitæ suæ. I. Ioan. 2.

Vt homo de se coram Deo conueni debeat.

ciam, quo non in aliquo suo proposito, vel merito habet vbi confidat aut quiescat, sed in nuda solaq; Dei miseratione & pietate.

IV

Quartum est, multiformitas opprobriorum, detractionum, ignominiarum, despectionum, contradictionum, iniquarum accusationum, contumeliarum, blasphemiarum, confusionumque, quam propter te sustinuit. Vnde vocatur filius fabri & Mariæ per contemptum: Item auticus peccatorum publicanorumq; vorax, potator vini, insanus, daemon habens, Samaritanus, seductor populi, legis transgressor, blasphemus, & alia id genus multa. Nudatur, conspuitur, palmis cæditur, latronibus sociatur, immò latro illi præfertur, puta Barrabas, cui pessimo licet vita à Iudæis redimitur, dum Iesus innocens ad crucem postulatur. Denique qui forma fuerat speciosus præ filijs hominum, tam vilis tamq; efficitur turpis, utpote cuius facies illita erat sanguine, sputis, & liuore atq; tumore ex alapis & verberibus susceptis, ut neque humana species, neque decor esset in eo. Vnde *vilimus* (inquunt) *eum despectum, & nouissimum virorum, virum dolorum & scientem infirmitatem, tanquam leprosum & percussum à Deo, ac humiliatum.* Quapropter autem cum Iesus ita deformis esset ex passione, educendus ad Caluariam, suis reinduitur vestibus, Iudæis id procurantibus, quo vel inde cognosceretur à populo & despiceretur, quasi qui mendax & seductor latronumq; princeps, utpote in medio suspensus foret inuentus.

V

Quintum est, varietas pœnarum, dolorum passionumq; quam pertulit ab hostibus. Quippe qui colaphis, alapis, flagellis, spinisq; cruciatus, post multas tandem pœnas alias crucifixus, tribus horis tribusq; clavis in alto suspensus, & interna consolatione paternâ destitutus, atque humanæ infirmitati derelictus, sub aridissima siti, cui nemo erat qui pauxillum aquæ præberet, acerbissimam mortem sustinuit.

Psal. 68.

Ioan. 19.

VI

Dolores

Christi in-

tenti.

Sextum est interiorum dolorum & tristitiarum enormitas. Siquidem pro omnium & singulorum peccatis doluit, præ compassione nostri aliquoties fleuit, instante passione omnia quæ sibi erant futura ac sustinenda per immanitatem Iudæorum singulatim in corde præiudicis, tractauit, atq; suo modo animo præsensit, dolens tantam passionem, tam paucis, quæ pro omnibus sufficiebat, ob ingratitudinem ipsorum pro futuram: doluit dānandorum impietatem & cæcitatem: doluit Patris sui irreuerentiam ex peccatis hominum: doluit quoq; tam grande enormeq; peccatum futurum, quo filij Dei mundus erat occisurus: postremò pro matre sua doluit in anima vulnerata: item pro corpore suo mystico, id est, Ecclesia, cuius membra electa multa pro suo nomine erant passura. Doluit autem & tristabatur, quia voluit. Neque enim sufficiebat lux ad nos charitati exterior passio in corpore ab alijs sibi illata, sed voluit etiam intus torqueri: quia voluit nos non potestate, sed iustitia redimere. Idem licet vna alapa aut sanguinis gutta pro nobis suffusa, propter diuinitatis suæ maiestatem atque excellentissimam dignitatem ad nostri redemptionem sufficeret, non tamen hoc modo redimere nos voluit, sed æquitate æquiualentiaq; passionū internarū & externarū peccatis omnibus vniuersi mundi commensurata ac debita, perinde ac si omnia peccata mundi in vna lance statera posita fuissent, in aliam lancem tot pœnas à se tollerandas ponere voluis, quantas & quot peccata illa diluenda exigerent secundum iustitiam & æquitatem.

Car Domi-
nus Iesus in
ternos vo-
luit dolores
perpeti.

Septi-

Septimum est, vulnerum multiplicatio, & pretiosissimi sanguinis sui effusio. Ad eum enim repletus est vulneribus, ut à planta pedis usque ad verticem capitis non foret in eo sanitas: sed per totum corpus aut liuor, aut plaga tumens, aut vulnus erat. Sanguinem etiam ad eum abundanter effudit, ut cruceum terramque rigaret, & ubicunque iuisset, vestigia post se cruenta reliquerat. Hæc diligenter omnia meditata, compunctionem generant cordis, compassionem excitant, desideria eliciunt se Christo conformandi. Ex his multiplicitas occurrit mentalium orationum, unde paululum quis exercitatus affuecet, ut vita eius nihil aliud sit, quam iugis oratio. Hæc breuiter collegi & in vnum contraxi, quandoquidem alijs estis etiam occupatus, licet sperem aliquando futurum ut reiectis omnibus temporalibus curis in alios, vacetis orationi & lectioni tantum, omne tempus beneplacito Dei ad eiusdem gloriam locantes. Potestis has septem meditationes quotidie, quasi pro septem horis canonicis frequentare, & mentis renouare deuotionem. Quam si sensibilem etiam non recipitis, nihilo minus ab exercitio vestro non desinat. Neque enim in sentimentis huiusmodi æstimatur perfectio deuotionis, sed in prompta voluntate, quæ se tradit in Dei cultum & honorem, parata etiam omni sentimento carere, & nihilo minus vel sicco aridoque corde Deo seruire, quam diu sic Deo placet. quandoquidem nihil potest homo habere, nisi quicquid dederit Dominus. Patienter longanimitergue ipsum debet expectare, resignando, committendo, atque credendo se diuine providentiæ, eiusque beneplacito plena confidentia: fiat, fiat.

Et ob deuotionis sensibilibus inopiâ non sint bona exercitia deferenda.

Ut ad solennem professionem monasticam, is qui à se mundum abdicauit, preparare, seque Deo viuere, instar sponsi & sponse: seculo, sibi ipsi quoque mori debeat.

Epistola XXII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.

filio suo charissimo N. quotidianum in spiritualibus profectum.

Fili charissime sub missa conuentuali, qua es professionem facturus, quantis potes gemitibus & desiderijs te ipsum excita cupiens, ut virgo desponsanda mundus atque deuotus inueniri in oculis sponsi, cupiens amari à sponso, cupiens eidem placere, cupiens non sperni ab eodem aut proijci, sed in eius oculis inuenire gratiâ & acceptari. Iuxta hæc formes tibi varias aspirationes ad Deum, puta huiusmodi: O Domine Deus meus, utinam dignus per te fiam hodie tibi considerari atque desponsari. Complaceat tibi quæso in me nudo, paupere, sordido, misero & miserabili: quæ complaceat mihi in te optimo, nobilissimo & amabilissimo, & ex toto corde desidero te. Dulcis Iesu quis est qui meas mihi auferat sordes, qui mundet me, qui dignum me faciat tibi ut coniungar, nisi gratia tua? Quid nos fateor Dñe vilitatē meā, fateor quoque magnitudinē, altitudinē, omnipotentiam & efficit nobilitatē tuā, sed cōfiteor nihilo minus laudo, prædico & extollo benignitatē & misericordiam tuam, qua non spernis preces pauperum, qua facis mundum de immundo conceptum semine, qua peccata non impropas, qua lob 14. ficut

ficut pijsimus clementissimusq; pater expansis brachijs me prodigum licet & facinorosum, filium tamen tuum agnoscis, recipis & peccata condonas. Pater misericordiarum haecenus inique egi: sufficit deliquisse: sufficit cheu pater clementissime te ad iram toties à me prouocatum esse. Sit quaso finis superbiae meae, sit finis contentui meo, quo te o vnicum bonum, quo te o salus infinita spreui. Amodd tibi soli seruire cupio, te solum amare, tibi soli placere, tibi soli inhærere. Deinceps Christe Iesu misericordissime in omnibus tibi non solum seruire cupio, sed etiam me ita tibi offerre, ita donare, ita me tibi obligare, vt aliud post hac non possim, quam tibi seruire. Dulcissime Iesu respice hanc voluntatem meam, quam tu dedisti. Cur enim dedisti, nisi vt perficias etiam in me hoc, ad quod dedisti? Sit igitur misericordissime Iesu splendor gratiae tuae super me. Effundatur exuberantia tuae bonitatis in me, vt foedere perpetuo, pacto indissolubili tibi soli adhæream, tibi deuotissimus seruitam. Domine Deus meus multiplica in me dona gratiarum tuarum: da mihi ornamenta ac vestes virtutum, vt decenter ad te veniam, vt inseparabiliter tibi coniungar, vt nihil sit, quod vnquam à te separare me possit. Ecce venio, ecce occurro: Deus meus, miserere mei, & adiuua infirmitatem meam. Da mihi dona gratiarum & virtutum, quibus perpetuo tibi inhæream, quibus tibi soli totus perfectissimèq; semper placeam, tuq; mihi solus placeas. Tu solus mihi sis omnia in omnibus.

Quid cogitare debeat profectioe monastica facturus.

Ezech. 18. &
3.
Luc 15.
Ecl. 49.

Matt. 9.
Luc. 19.
Luc 7.
Joan. 8.
Luc 5.
Luc 14.
Matt 26.
Luc 23.

Huiusmodi desideria multa atq; aspirationes breues, quibus exciteris ad Deum ex te ipso vt nascantur tete exerceas. Cum iturus es ad cantandum versum, *Suscipe me Domine* &c. Videatur tibi caelum esse apertum, totamq; sanctam Trinitatem cum beata Virgine Maria vniuersoq; caelorum exercitu expectantem atq; paratam ad te tuamq; promissionem, seu tuam desolationem acceptandam. Atq; idè quasi Deum videres, quasi ante Iesum corporaliter stares, incipe atq; desiderio vehemētissimo clama: *Suscipe me Domine*. Quasi diceret: *Suscipe me, te enim solū desidero, te solum concupisco: tuus esse, de familia tua esse & haberi cupio: tibi soli seruire opto. Suscipe me, nisi enim susceperis, frustra est omnis conatus meus. Secundū eloquium tuum, & vitam. Eloquium .ed est, tuum pijsime Deus: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & vivat. Item: Gaudium est Angelis Dei super vno peccatore penitentiam agente. Item: Numquid mater potest obliuisci infantem vteri sui? Et si illa oblita fuerit, ego tamen tuum non obliuiscar.*

Suscipe me secundū &c non solum secundū eloquium tuum, sed etiam secundū exemplum tuum, quo docuisti nos tibi confidere, secundū ingentem pietatem tuam, qua Mattheo, Zachaeo, Mariae Magdalena, mulieri adultera, hominibus paralytico & hydropico, Petro, latroni, cunctisq; ad te clamantibus misertus es, peccata donasti, atque tibi eos fideles amicos constituisti. Et non confundas me ab expectatione mea. Expectatio mea tu es. Te expecto à te recipi spero, tibi coniungi opto, pactum perpetuum tecum inire cupio: foedere perpetuo me tibi in seruitutem subijcere volo: tibi inseparabiliter imò & inauertibiliter vniri ex toto corde, ex omnibus medullis meis rogo: Non confundas me ab hac expectatione mea. Credo enim, & iam quasi certus atque securus expecto te suscipientem, te attrahentem, te illudrantem, te protegentem, teque mihi dantem, & me inter amoroissima brachia tua

DVI
16

tua super peccatus tuum diuinum circumplectentem.

Quando circumis ad orandum, pete humiliato corde atque verecundo, vt preces aliorum tibi profint, dignumq; te efficiant hac tui desponsatione cum Deo, & cætera.

Exuens cappam, puta te relinquere tibiq; abstrahi omnem tuam veterem conuersationem, quæ non fuit secundum Deum: petens hoc idem fieri in te, Domino id agente. Pari modo cum indueris alba & benedicta veste, ora iterum vestes tibi dari virtutum hoc rege cui cupis desponsari dignas, &c.

Lecturus professionem ante recollige mentem, atque vniuersum propositum tuum, quo te totum liberè sicut legis ore, ita & mente tradas resignesque Deo.

Crucem subscribens sigillum salutiferæ redemptionis tuæ, sigillum scilicet, sponsi tui te puta appendere. (Hoc enim commune habes cum sponso) quod hanc tui oblationem desponsationemque fideliter obseruare intendas.

Sub oratione prostratus, quando benediceris, diligenter ausculta, & mente orans pete, vt eadem in te fiant, quæ petuntur.

Ad communionem, sicut sponsa ad thalamum procede. Ante enim tu in professione tradidisti te Deo, iam in Sacramento se tibi tradet Deus. Propterea ora, vt nexu indissolubili eidem merearis coniungi. Credendum enim valde est, præ omnibus alijs sumptionibus Eucharistiæ singulari se gratiarum exuberantia donare Deum ei, qui toto se corde dedicauit & strinxitq; Deo. Vale, & ora Deum pro me, charissime fili.

Christus cui se singulariter donet in Eucharistia.

Vt is qui relicto seculo, sese monastico instituto dedit, vnicè post Deum debeat venerari, inuocareq; beatissimam virginem Mariam: & quasnam petitiones decem porrigere illi ipsi debeat.

Epistola XXIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
filio suo prædilecto in Christo plurimam salutem, per merita consequi beatae Mariæ.

Placent mihi permulta in te, quæ idè laudo vt tenacius fili mi eadem custodias: non ex hac laude mea eleuandus, neque negligenter, sed feruētior futurus: quanto scilicet, agnoscis te ab eo à quo scis te amari haud quaquam aliter, atq; in Christo commendatum, quem & tu quotq; post Deum singulariter in terra amans, cupis tua bona conuersatione & omni obedientiæ obseruatione lætificare. Placent itaq; mihi (quæ arctius tibi semper commendauit) simplicitas tua tranquilla atque pacifica in bono, castitas verecunda, virginea integritas, obedientia ad chorum, & cætera quæq; aut officia, aut ad genus Ordinis debita, maturitas, & lacritas, & festinans deuotio: & inter alia affectio feruens & casta ad amorem Dei genitricis virginis Mariæ. Quod cum nuper exhortatione, qua potui, in te roborarem, & exercitium ad tam nobilissimam pijsimamq; dominam, spirituale tibi demonstrarem, petisti scriptum tibi assignari. Placet quod

S oras.

Quam fit
frugiferum
amare ac
venerari
Dei matrē.

oras. Hortor etiam fili, vt dominam nostram magis ames.

Nam si pericula multa euadere, si vis tentationibus non succumbere, si in aduersitatibus cōsolari, si tristitia inordinata cupis non obrui, si denique Christo desideras coniungi, venerare, ama, imitare castissimam, amabilissimam eius matrem, dulcissimam, fidelissimam, gratiosissimam, potentissimam quoque, & tui (si eam & eius amorem optas) amantissimam, vtpote humilissimam, quæ neminem spernit: misericordissimam, quæ inuocantem neminem derelinquit, & cui thesaurus diuinæ misericordiæ, erogandi quoque facultas, atque peccatorum, præcipuè autem illam amantium, cura à Deo commissa est.

Quor perditos mater Dei saluti restituit.

Quam qui amauerit, castus est, qui amplexatus fuerit, mundus est: qui veneratus fuerit, deuotus est: qui imitatus fuerit, sanctus est. Nemo illam amans, non est ab ea redamatus: nemo illi deuotus, periit: nemo qui illam fuit imitatus, non est saluatus. Quor desperantes, quor obstinatos, quor flagitiosos, qui tamen spem atque refugium ad suum misericordissimum patrociniū habuerunt, ipsa ad pietatis finem recepit, & quasi sibi relictos (vtpote quibus nulla spes alia, aut via ad conuersionem veniendi persuaderi potuit) fouit, filio reconciliauit, & ex diaboli faucibus, atque ad eam ipsa voragine inferni ereptos, paradiso cœlesti restituit.

Quantum fit Dei donū pie affici erga matrem ipsius.

Hanc illi filius gratiam donauit, hanc prærogatiuam, hoc officium ei commisit, vt qui amarent illam, ad pœnitentiam qui deuoci essent, ad gratiam qui imitarentur, ad cœlestem perducerentur gloriam.

Quapropter gratia magna est, & pro dono magno à Deo habendum est, ad beatissimam illam Virginem deuotionem habere, illam venerari, illi se committere, per eam spem suam in Deo ponere, ipsam imitari cupere.

Quod cum in te dulcissime fili credam, quod à me rogasti, vt scriptum tibi traderem, quod docueram te sermone, Ecce hic habes.

Exercitium ad beatam Virginem Mariam.

Exercitium ad beatissimā Dei matrem.

ELige certum tempus (nam quicquid certo tempore non statuitur, differendo aut in obliuionē tradendo tandem prætermittitur) quo ante beatiss. hanc Virginem, Dei matrem electissimam, nobilissimam atque pulcherrimam, dominam gloriosissimam, cœli reginam, atque tuam vnicam, gaudiosam, amabilissimam (post Christum) consolationem, te prosternas humiliter. Ora ipsam per omnia dona beneficia, & gratias, quæ contulit illi Deus (quæ magna utiq; sunt & innumera) item per omnia beneficia, quæ & contulit humano generi per ipsam.

Petitio ad B. virginē I.

Prima petitio, pete ab ipsa, vt dignetur te in suam curam, in custodiam maternam, in gratiam suam & in amorem suum suscipere, atque perpetuo fouere, regere & perducere in omne beneplacitum filij sui Dei & Domini nostri Iesu Christi.

II

Secundò, pete ab ipsa, vt faciat te de illorum numero, qui præcipuè atque singulariter sunt sibi impignorati, atque prædilecti.

III

Tertiò, pete ad ipsa, vt rursus impetret & donet (quia eius velle est impetrare, & eius impetrare est donare) tibi sui amorem ardentissimum, deuotissimum, castissimum, fidelissimum & perpetuum.

Quartò,

D. VI
L. 6

Quartò, pete ab ipsa, vt faciat te de illorum numero, qui sibi præcipuè at- que singulariter sunt deuoti: qui ei seruiunt, ipsam amant, venerantur, & i- mitantur perfectissimè.

IV

Quintò, pete ab ipsa, vt impetret tibi illas virtutes infundi & perfici, qui- bus Deo ipsa placuit quam maximè.

V

Sextò, pete ab ipsa, vt impetret tibi profundissimam atque perfectissimam humilitatem: qua omnia genera superbix atque inanis gloriæ in te extin- guantur & moriantur, vt nihil sis in oculis tuis, & nihil velis esse in oculis a- lienis.

VI

Septimò, pete ab ipsa, purissimam mentis & corporis castitatem, qua abo- mineris omnem illicitam voluptatem, & quicquid Deo displicet.

VII

Octauò, pete ab ipsa fidelissimam, perfectissimam, ardentissimam, perpetuamq; charitatem in Deum, qua ab omni, quicquid illi displicet, abstineas, quicquid ei placet diligas & obserues: ipsum autem in omnibus & super om- nia: item in proximum quoq; qua illum sicut debet, & sicut ipse vult Deus optimus, sincerissimè diligas, cum omnium aliarum virtutum exhibitione & effectu secundum beneplacitum Dei.

VIII

Nondò, pete ab ipsa, vt impetret tibi felicem mortem, vt scilicet hic per me- rita eius, maximè autem Christi filij eius purgatus ab omni culpa & pœna peccati, post hanc vitam temporalem, immediatè, hoc est, sine dilatione reci- piaris eius gratia & interuentione, ad æternam.

IX

Hic humiliter (quod fortassè non congruit petere) orata, vt dignus effici merearis (quia multi pro Christo filio eius vitam posuerunt) vitam tuam pro tam dulcissima dignissimamq; matre, aut pro eius amore ponere ad laudè & gloriam filij eius Iesu Christi.

Posses etiam patronos singulares inuocare, vt gloriosissimam dominam accedant, & pro te rogent, vt has petitiones tuas dignetur exaudire atque im- plere, simulq; cum illis patronis ad Cor Domini Iesu Christi filij sui (quod est Decima petitio) vulneratum atque apertum te perducere filium rogare, vt cor tuum, in d. ipsum totum, id est, omnes cogitatus & affectus, vires & po- tentias omnes, quicquid es & potes, intra cor suum dignetur recipere, possi- dere, abso- bere, atque inseparabiliter sibi vnire: tibi quoque dona & gratias cordis sui infundere, vt per gratiam suam vnum simul cum ipso efficiaris & maneat perpetuo.

X
Ad cor Iesu
exercitium.

En habes dilectissime fili petitiones in denarium numerum (quod ipse desiderasti) distinctas. Incipe igitur & exerce te, orans pro me, scilicet vt in me pariter impleatur, quod tibi donari flagitas. Præscripsi tibi quid ores, & orandi modum. Porro non tradidi orationes iam ordinatas, vt sciens quid peteredebeas, non ex libro, sed ex proprio corde quod fructuosissimum est genus orandi, haurias offerasq; desideria tua & preces, tanto vtique fer- uentius, tantoq; attentius, quanto iam quoties oraueris quali ex corde, toties quæ ores renascuntur, nec alienas factiti- asq; sed proprias habeas orationes.

Corde orate
quã sit fru-
ctuosum.

Vale.

S. L.

VII

Et vocatus ad monasticam religionem & vestitus in eadem, debeat agnoscere esse spiritum instabilitatis suam vitam institueret: denique quibus inditus prebetur nouitiorum in monasterijs defectio, sine profectio spiritualis.

Epistola XXIV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
filio suo N. charissimo in Christo Iesu vtriusque hominis sospitatem.

Charissime fili, diabolus odit te, inuidens tibi felicitatem. Ideo omnibus viribus suis machinatur, vt ad seculum te reducat. Immittit tibi suspiciones, timores, melancholias, grandia mala, & tristes calamitates, desolationesq; futuras prognosticando, quibus aut ad horrorem displicentiamq; Ordinis, aut ad melancholiam deliramentaq; capitis te inducat. Ideo furtiuas vigiliis, orationes, lachrymas tempore minus congruo persuadet: non quod talia illi placeant, sed vt saltem per apparentia bona te seducat, qui per manifesta mala non potuit. Homo namque deuotus per exercitia deuota, in quibus se palliat interdum diabolus presertim quando sine consilio, propria presumptione assumuntur, aut quod deterius est contra obedientiam aut charitatem, facilius seducitur. Et nihil refert apud hostem nostrum, verum per manifesta mala, aut bona apparentia fallat. Ideo cautiones quasdam subiiciam, tibi congruas pro tempore hoc, te periclitaris, in tentationibus capiaris, illaqueeris perdaris.

Diabolus
quantopere
pijs insidiat.
ur.

Diabolus
vni per manifesta
mala, vel si
mulata bona
fallat.
Discretio,
qui obtineat.

Præcipuum
diaboli studium
quod sit ad euer-
tendum Christi
tyronem.

Matt. 6.

Suspiciones
& timores
suos quam
contemnere
debeant.

Omne bonum, omne exercitium aut instrumentum virtutis si nimium sit, si indiscretè fiat, vitium aut periculum est. Hanc discretionem secundum SS. Patrum diffinitionem non aliter obtinebis, quam humili obedientia quæ exhibeas patri tuo spirituali à Deo tibi in directionem tui deputato. Cuius diu tibi manifestum peccatum non imperat, obedias propter Deum, non attendens scientiæ literaturam, aut conuersationem (si in his minus fortalè perfectus fuerit) sed ordinationem & prouidentiam diuinam: qui hunc tibi deputauit, per hunc tibi respondebit.

Præcipuum studium est diaboli (quod sentis) vt non reueles tentationes tuas patri tuo: item exercitia, studia, & cætera huiusmodi non secundum illius, sed iuxta proprium consilium assumes, quo facilius te decipiat, vt ipse ductor tuus sit: sciens quod omnes insidias suas per humilem confessionem & obedientiam denudantur & conteruntur.

Non occupes te circa tristitia, sed lætus exhilarantia obiecta suscipias secundum spiritum, cantando spiritualia cantica, curas, suspiciones, & de futuris (quæ nunquam futura sunt) aut si futura essent, sufficeret tamen diei malitia sua, id est, non oportet inde nos vexari, antequam adueniant, solo metu & sollicitudines inanes, metus superfluos abijciedo, & contra oem pusillanimitatem te confortando. Compunctio ex meditatione discreta passionis est salubris & hilaris tristitia bona. Cum suspitionibus & timoribus tuis (quibus ad delirationem tandem peruenires, si non acquieueris consilij) non li disputare. Quippe quæ validius insurgunt hominibus talibus & fixis

ra.

radicantur, perplexius implicant. Sed statim, vt sentis, abijcias, derideas, atque ad alia te conuertas.

Non oportet bellum inire cum talibus sibilis disputando, argumentando, &c. hoc enim modo diabolus multos illaqueat, vt non inueniant exitum, sed melius per contemptum vincuntur, quo quis dedignatur se cum phantasijs eiusmodi occupare. Ad tales incidentias dic: Stulticia est, phantasia est: & ne trades voluendo in corde &c. Summum diligentissime recipias, nihil muniendo, sed plus etiam addendo, id est, anticipando tempus dormitionis: quia diabolus tibi infidiatur, vbi maxime tibi esset periculum. Nescit naturalia: vbi infirmior es, ibi sternit laqueum.

Vbi diabolus
positissimum
fraudem
struat.

Tentationem igitur quam habes ex suspitione, scilicet quod fratres non afficiantur tibi, quod non recipiaris ad professionem, quod multa passurus ab eis sis omnino vana frivolaque (quod certissimo constat mihi) iudices: & ea quando incidunt, mox vt carnales cogitationes abijcias. Sunt tibi periculosiores eiusmodi phantastica suspitiones atque timores, quam carnales.

Surgens de lecto, primam vocem emittas ad inuocationem & laudem dominam, Adora Dominum, & in cor dulcissimum eius te illi commenda & offer, petens vt te in gratiam suam recipiat, regat & dirigat, &c. Similiter ad pedes B. Mariæ te prosternens, facias.

Surgens de lecto
quid agere
debeat.

Finitis Matutinis de domina, potes te conuerte ad meditationem dominicæ passionis per articulos in rosario nostro continuando vbi heri demiseras, vsque dum datur signum in choro, ad III. Pater noster ante matutinas.

Ne subtrahas vocem cantando, sed pro viribus canta. Ita regas te, ita curam tui habeas, vt in diuino officio & in omnium obedientia sufficiens inueniaris, ne cogaris debita negligenter soluere, aut imperfectè. Non recipias malum exemplum à tepidè & negligenter soluentibus diuinum officium: quia graue iudicium ijs est, qui non soluunt Deo laudes suas alacriter, ore & corde.

Quam periculosum sit
negligenter
debita
soluere.

Væ illis, qui suas voces subtrahunt Deo & conuentui: quia sicut magnum præmium expectat eos, qui vocem laudis Deo sacrificant & infirmiores fratres supportando ac pro illis cantando, etiam pro illis Deum laudant: ita qui Deo talentum vocis furantur, & ministerium quod membrum corpori debet (hoc est, monachus conuentui) subtrahunt, Deum cultu suo spoliant, animas defunctorum suffragio, magna pœna manet eos post mortem. Lege libellos deuotioni accommodos.

Firmum sit tibi propositum perseverandi in ordine, adeo vt etiam iustus nolis exire: hoc est, vt extra domum nolis ire deserendo Ordinem, nisi vim patiens cogaris vestes exuere. Hoc valet multum in tentationibus. Alioquin si tantam atque vacillantem te inuenerit diabolus, validissimis, donec expugnet castrum tuum, aggreditur machinis.

Resigna te Deo ad patiendum quicquid ille super te venire permiserit, scilicet certissime, quoniam illi est cura de te, nec permittet super te venire, nisi quantum poteris sustinere. Caue quicquid illum offendit, paruum vel magnum. Nunquam paruum aut leue æstimabis, quicquid Deum offendit si verus eius amator fueris.

Deo vt nos
resignare
debeamus.
1. Pet. 5.
1. Cor. 10.
Humilitas vt
sit compa-
randa.

Ad humilitatem studia & exercitia humiliationis assume: ab alijs imposi-

ta libenter sustine, sciens humilitate non posse obtineri nisi humiliatio precedat. Non erumpat motus impatientie, irae, aut superbie, in verbo, opere, & signo, nec quicquam in exteriori homine tuo videatur, vnde aliquis scandalizatur. Omnes defectus tuos, errores, negligentias, ignorantias, offensiones stude per humiliationem tui ac venie petitionem expiare. Nullam amaritudinem finas in te quiescere. Vbiq; vigila, nihil non suspectum sit de diaboli laqueis. Infidie non pauciores sunt diaboli ad bona studia corrumpenda aut impedienda, quam mala promouenda. Machinatur (si bonum non potest impedire) boni intentionem corrumpere, scilicet ne ad Dei honorem, sed propriam gloriam, aut pro temporali commodo fiat. Nicitur modum, mensuram, tempus, conditionemq; bonae actionis inuertere, vt nimietate fatigationem, intemp. & uitate inuitatem inducat. Technas omnes diaboli, quibus fallit nos & tentationum laqueos vidit S. Antonius, & audiuit humilitatem solam esse, quae illos posset euadere. Humilitatem, inquam, quae nihil in se, sed in Deo confidit, quae se nil aestimat, sibi non sufficere se credit, erroribus & lapsibus expositam propriam infirmitatem intelligit, proprio consilio & ingenio diffidit, iudicium alienum suo praefert, aliorum opera & consilia magni, sua nihili aestimat: ideo imperio patris se subijcit, duci gaudet, sequitur praecceptorem, voluntate propria (qua sola peccatur) non viuit, omnem abdicat proprietatem, hoc est, sensum, consilium, voluntatem, iudicium sentire, afficere, velle proprium.

Quismodi
sunt diaboli
ma. nina-
meata.

Quae humi-
litas technas
omnes dia-
boli eludat.

Quid diabo-
lus pertame-
scat.

Hae humilitas (quae vt propriam ignorat voluntatem, ita peccatum nescit) obedientiae mater, parentis columna, charitatis pabulum, non modo euadit, verum etiam conterit omnes laqueos diaboli. Neque enim abstinentiam, ieiunia, vigiliis, &c. id genus corporalia exercitia metuit diabolus, sed humilitatem, obedientiam. Ieiunare scit, & vigilare, & si quae huiusmodi virtutum instrumenta sunt diabolus: verum humilis esse & obedire non potest. Humilitas itaque & obedientia humilitatis alumna vires diaboli eneruant, laqueos rumpunt & omnes infidias eius euadunt. Humilis igitur esto & obediens, & facile omnes tentationes superabis. Quare vt dixi fili charissime de te praebere cunctis bonum exemplum spemq; bonam, quod futurus eris bonus monachus.

Signa quaedam vnde possit vtcumque conijci, qualem Nouitij in caenobijs de se promittant spem perfectionis caenobiticae.

Nouitius sui
capitis
Nouitius
qualis ser-
mone esse
debeat
Nouitius
contentio-
sus.
Nouitius
caelans res
suas.

Nouitius sui capitis, qui suam sententiam praefert sententiae magistri, nunquam bonus erit monachus, quia deest ei humilitas, & inuitur super suum sentire.

Nouitius linguosus valde refrenandus est. Sit hilaris corde, & vultu serenus: sed sermone pudicus, verecundus, modestus & parcus.

Nouitius si contentiosus fuerit, quando arguitur aut docetur, pessimum habet signum: quia nisi emendauerit, corruet in peiora.

Nouitius si tentationes suas non reuelauerit, si consilia sua non subiecerit examini, & iudicio ac voluntati magistri aut prioris, decipietur a diabolo, quia ambulat in superbia & praesumptione spiritus, aut in verecundia per-
nicio.

D.VI
16

niciosa, quæ oritur ex superbia.

Novitius qui studet excusare, fallere, & cælare magistrum, à vitis non curabitur, sed corruet in mala peiora.

Novitius
subdolos.

Novitius quem timere habet magister, vel cui non audet dicere magister dicenda, non audet eum arguere, corripere, defectus indicare &c. manebit infirmus, onerosus, & tandem periclitabitur.

Novitius
impatiens.

Novitius qui satagit omnia inquirere, & sibi non proficua appetit scire, gaudet visitatione secularium aut leuium personarum & cætera signum habet euidentis, quod animo nondum est religiosus: & quamdiu ita manet, modica speratur in eo deuotio.

Novitius
mundo de-
ditus.

Novitius tardus ad officia sua, negligens in operibus suis, non præuidens per se agenda aut cantanda, sine timore, sine sollicitudine, sine verecundia, nunquam bonus erit monachus, sed pane etiam indignus.

Novitius
negligens.

Novitius tristis ilico fiet & acediosus, & ponit nidum diabolo. Vale fili charissime.

Novitius
tristis.

Fundamentum spirituale ingressurus religionem, cuiusmodi iacere, quæq; huic superstruere debeat.

Epistola XXV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.

Henrico filio charissimo Ordinem Prædicatorum ingressuro.

Fili charissime, vt satisfaciam crebris petitionibus tuis non nihil scribendo, quod instituto tuo accommodum sit, hæc pauca assigno, quibus te præmoneam, Prædicatorum Ordinem ingressurum.

Fundamen-
tum mona-
sticum susce-
pturo quod
esse debeat.

Fundamentum tuum sit Christus, vt pro huius amore seculum relin-
quas, & quicquid in via Dei impedit, missum facias: quicquid ar-
dui tibi imponitur libenter, & hilariter feras. memor semper quod homini-
bus non seruis, sed Deo, nec ab hominibus remunerationem (puta aliquid
laudis, gloriæ, temporalisue commodi) quæris, sed à Deo expectas. Super
hoc fundamento sit ædificatio tua, vt quicquid faciendum, quicquid omit-
tendum, quicquid tollerandum quicquid fuerit dicendum, purè & verè fa-
cias propter Deum, hoc est, vt illi placeas, vt eius gratiam merearis habere, vt
illi fidelis inueniaris, vt in oculis eius fias illi acceptior, vt illi magis semper
accedas & propius, vt magis illum ames fortiusq; eidem in hæreas, &c.

Vt omnia
nostra refe-
ramus in
Deum.

Si hoc perfectè cor tuum ita impleuerit (vt scilicet in omnibus quæras
Deum) partum mouebit te, si opera bona tua ac studia (de quibus testimoni-
um habes bonum conscientia, & superioris tui) cæteri homines derideant.
Si tamen fieri potest, quantum in te est, nulli hominum occasionem præstes
deridendi (intellige iustam) odiendi, despiciendi, calumniandi, peccandi, sed
potius diligendi, ædificandi &c. ita tamen, quod te ipsum non quæras in hoc,
sed Deum, scilicet ne quis turbetur, ne quis peccet, ne quis pacem suam amit-
tat, ne quis Deum offendat.

Hoc debet fieri quantum in te est, bona faciendo, mala tolerando, iram
aut malevolentiam alienam dissimulando, & bona etiam quandoque, quæ
necessa-

Ut nunquam
fit Deus of-
fendendus
pro pace a-
liorum.

In quibus
non sit ob-
sequium
superioribus

Ut in cere-
monijs ani-
mus ad Deum
etigendus sit

Lectio mo-
nachi quali-
tate debet.

Conciona-
tor quis non
ad modum
profit.

Studium or-
ationis
quod sit.

necessaria non sunt aut singularia ad tempus omittendo (scilicet propter charitatem fraternam, aut inuidiam sedandam) seu celando, item informando, & rationem reddendo. Nunquam tamen pro pace aliorum debes transgredi Dei, aut Ordinis atque superiorum voluntatem, sed potius odia & incommoda pati pro honore & beneplacito Dei seruando.

Ne autem in iudicio talium erres, & ne nimium tuo sensui fidas, habes Prælatum, quem ut Deum debes consulere, & eius iudicium in cunctis approbare & exequi. In dubijs (quicquid tibi etiam videatur) non potes tu errare, sequendo Prælati iudicium. Nam etiam si ipse erraret, immunis tu eris à peccato: In manifestis autem quæ illicita sunt, ubi non hæsitas, ibi non oportet interrogare, aut errorem alienum sequi. Si Prælatus iuberet ut mendacium diceres, non oportet obedire. Si non potes accessum habere ad Prælatum (forsan occupatum) habeas aliquem alium Deum timentem, qui honorem Dei, tuam salutem atque profectum zeletur, quem interroges, & ductorem atque directorem sequaris & cætera. In occulto siue in publico in societate & in solitudine serues obedientiam tuam: quia Deus tuus quem solum metuis, diligis, colis, veneraris, & propter quem omnia agis ut illi placeas, videt & obseruat te vbique.

Cerimonias igitur omnes & obseruantias secundum obedientiam facias diligenter ac strenuè pro loco, tempore, & modo, ut debes, sisq; semper filius obedientiæ. Id autem facias cum intentione actuali, quantum fieri potest, aut saltem habituali, ut huiusmodi abnegatione tuæ voluntatis, & mortificatione interioris & exterioris hominis Deum colas, eidemq; placeas. Assuescas huiusmodi ceremonijs & obseruationibus vitale aliquid infundere, puta, cuncta faciendo cum eleuatione & directione mentis interim in Deum, atque exteriora opera conuertendo in orationem. Ita enim fiet, ut quæcunque feceris, non mortua, non sterilia, non ex consuetudine, nec (ut fatui somniant) ex Iudaismo prodeant: sed iugis ea ipsa oratio, iugis cultus, & indeficiens alloquutio ad Deum sint.

Lectio tua sit, ut te ipsum cognoscas, ut Deum sapias, eius amore traharis, eius beneplacitum cognoscas, accendaris ad exequendum, discas quæ sint virtutes, quæ vitia, quid sequendum, quid fugiendum, quid amandum, quid detestandum, quid desiderandum, quid mortificandum, quid tibi desit, quid male adsit. Eiusmodi libros, qui talibus congruunt studijs studiosè legas. Nisi enim hoc fundamentum, boni scilicet Monachi, prius iactatur, non erit bonus monachus.

Intende summo studio cordis puritati, affectibus vitijs mortificandis, vitijsq; exterminandis & proderit tibi plus, hoc est, maiorem illuminationem recipies ex vna lectione, quam alij, qui ambulant in vanitate & curiositate cordis sui, triginta lectionibus. Non est utilis prædicator, nisi magis prædicet illuminatus, quam doctus, id est, nisi plus habeat de spiritu, quam littera. magis sapiat, quam sciatur: amet quam disputet. Doctorum qui deuotionem carent spiritus, verba non accendunt. Beatus ille est, cuius mentem & possidet eruditio, & irrorat sancta affectio. Primum ergo stude tibi, deinde ceteris. Primum discite ut virtus tibi sapiat, ut in hæreat: deinde stude, quomodo magistraliter de ea disputes & diffinias quomodoq; doceas alios.

Inier

Inter fratres vbique gratam quandam præ te feras verecundiam, humili-
tatem obsequiosam, serenitatem in vultu maturam, taciturnitatem non a-
maram, non stomachantem, sed dulcem, vt vultum habeas quasi omnibus
(citra leuitatem) arridentem. Quando alij adiocantur, quando etiam pun-
gunt, aut scommata iaciunt in te, perinde subrideas modicum, vt qui bono
corde ac simplici omnia intelligas, atque accipias. Item & stomachum si sen-
tis, ora claudas, ne aliquid exeat malignum, & vim tibi faciens, cogas te ad a-
lacetatem, ac quasi nihil tibi factum sit, aut non intellexeris, sed vt ante se-
renum & amicabilem te exhibeas.

Contentiones nunquam recipias, sed cedas aliorum opinionibus, maxi-
mum inde lucrum pacis & tranquillitatis recepturus. In licitis semper vo-
luntatem alterius tuæ præferas, & habebis magnam pacem & charitatem. A-
liorum defectus, secreta, occupationes, & prorsus quicquid te non ædificat,
quicquid ad te non pertinet, non scruteris, non velis audire nec scire, sed po-
tius nescire studeas (ne charitas in te fraterna lædatur) & quæ vides, multa vi-
dendo non videas, interpretando in meliorem partem omnia, & charitate
cooperiando. Nunquam tamen debet malum placere: etiam non debes leui-
ter malum iudicare, sed excusare, aut generaliter nihil intronittere te dea-
lienis, nunquam velle iudicare.

Si patres tui voluerint vt studio Philosophiæ incumbas, obedias eis ex a-
nimo, & conare illud studium ad Deum dirigere, vt scilicet proficit futuro
tempore tibi ad Theologiam ita similia omnia in Deum ordines. Nihilomi-
nus habeas (exemplo Sancti Thomæ, qui cum studijs speculatiuis & disputa-
tionijs fuisse fatigatus, reuocabat animam ad deuotionem, & spiritum colli-
gebat in lectione Collationum patrum &c.) lectiones crebras, sed breues (ve-
luti memorialia quædam sancta atque furtiua) ex libris deuotissimis effe-
ctum insiammantibus, ne spiritu inter Philosophica sola versatus, frige-
scas. Si aliquem offenderis, mox profunda tui humiliationis & petitione ve-
nix ipsum places atque reconcilies. Si tamen iratum aut auersum tibi ali-
quem sine causa, puta ex displicentia aut inuidia aliqua, deprehenderit, fac-
quasi nescias, & eo magis obsequiosum, affabilem, humilemque illi exhi-
deas, vt sic occultè animum eius lenias, lucrerisque Christo animam eius. Hæc
paucæ ne te contempnissimè videar, scribo. Nam ex lectione librorum spiritua-
lium reliqua plenissimè hauries. Sunt autem opuscula multa, quæ legere de-
bes, scilicet Bonauenturæ Seraphici doctoris, quæ in secunda parte opuscu-
lorum eius impressa inuenies &c. Item formulam honestæ vitæ quæ alias no-
minatur spectulū &c. Reuera tamè eius Autor est idem, qui est libri profectus
Religiosorum, scilicet David de Bauaria ordinis S. Francisci, valdè utilis pro
Nouitijs S. Vincentius Ordinis Prædicatorum de vita spirituali. Et Albertus
Magnus de adherendo Deo eiusdem Ordinis. Humbertus etiam Ordinis e-
iusdem de eruditione Claustralium seu Religiosorum. Albertus quoque quæ-
dam librum scripsit de veris & falsis virtutibus discernendis. Directorium
Contemplatiuorum, præsertim de XII mortificationibus, Viginti memora-
lia, & viginti quinque passus virtutum, qui ascribuntur tamen Bonauentu-
ræ, Confessionale S. Thomæ, vel de puritate conscientiæ. Stimulum amoris
diuini. Vitas Patrum, Collationes Patrum, cum cæteris à Ioanne Cassiano

T

scriptis.

Vt erga alios
monachos
se gerat.

Alienorum
vt debeamus
esse incu-
tiosi.

Studium
philosophiæ
quo retor-
quendum.
Modus stu-
den di S.
Thomæ A-
quinatis quis

Erga iracun-
dum ac in-
uidum quo-
modo quis
se gerat.

Qui libri fa-
ciant ad pie-
tatem.

Henricus Sufo vbinam sepultus sit.

scriptis. Horologium æternæ Sapientia ab Amando, alias dicto Henrico Sufone Prædicatorij Ordinis in Vlma sepulto. Sunt alij libri multi, quos experientia comperies deuotos, id est, inflammarios. Omnia hæc referas ad consilium tui magistri, & secundum eius iudicium agas viriliter, age & confortare in Domino, cui me tuis precibus commendes & bene vale.

Beatissima virgo Maria, & cor Iesu Christi suauissimum quanta in ueneratione deuotioneqz, haberi debeant ab his, qui vitam suam corrigere volunt.

Epistola XXVI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS. suo charissimo filio, iuxta angulum cœmiterij habitanti, deuotionis augmentum.

Charissime fili, hortor moneoqz te studiosius quo possum, vt imaginem B. Mariæ iuxta cellam tuam nunquam sine reuerentia pretereas. Saluta eam cuius est imago, dicens. *Salve dulcis & formosa, mater Dei gloriosa, adopta me in filium.* Interim feruentissimo desiderio optes à te quicquid illius oculis displicet, in te auferri, quicquid placet, per eam tibi à Deo impetrari. Veneratione sedula sis Beatae Mariæ deuotus, quia sanctissimi omnes leguntur, & ex scriptis suis cognoscuntur eam singulari affectione dilexisse. Innumeri peccatores per eam conuertuntur atque Christo reducti, & quotidie reducuntur, qui primo ad Bearam Mariam accedere non trepidant vt pote clementissimam omnibusqz benignissimam.

B. Mariam vt sancti omnes venerati sint.

Cor D Iesu vt sit colendum.

Cor Domini Iesu, apertum tibi magna deuotione introeas illud sedulo venerando, per hoc petenda postulando per hoc exercitia tua offerendo: quia charismatum omnium est apoteca & ostium, per quod nos ad Deum & ipsi ad nos accedit. Itaque figuram aliquam dominici cordis, aut quinque vulnorum, aut cruentati Iesu, vulneribus ac liuore faucij ponas in loco aliquo quæ sepius transire habeas, quo scilicet sepius ob exercitij tui & amoris excitandis in Deum admonearis. Hanc intuens, memor sis exilij tui, miseræqz captiuitatis in peccatis. Proinde gemebundis suspirijs desiderioqz feruenti cor tuum erigas ad Deum, & mente duntaxat sine strepitu oris aut etiam verbis, si hæc te iuuant, ad illum clama, desiderans cor tuum mundari, atque cum Christi corde, id est, cum diuino beneplacito tuam voluntatem vniri. Posses etiam, urgente deuotione interna, figuram hanc, id est, cor Domini Iesu osculari, & animo tuo persuadere, quasi verum deificum cor Domini Iesu sub labijs habeas osculandum, in quod cor tuum imprimere gestias, atque spirituum tuum immergere absorberiqz. Aut desideres videarisqz tibi ex gratioso corde ipsius, attrahere in cor tuum spiritum eius, gratiam quoque eius & virtutes, ac prorsus quicquid fuerit tibi (quod mensuram excedit) salutare. His enim omnibus cor Iesu exuberantissime icatet. Expedi autem, & valde pium est cor Domini Iesu deuotè honorari: ad quod in omni necessitate confugas, vnde consolationem quoque & omne consilium haurias. Nam vbi cuncto- rum te mortalium corda deseruerint, vbi imposuerint tibi, securus esto, hoc fidelissimum cor te non decipiet, nec derelinquet.

Cor D. Iesu honorare quam sit conducibile.

Oratio ad cor Iesu suauissimum.

O Cor nobilissimum, piissimum, atque suauissimum fidelissimi amoris mei Iesu Christi Dei & Domini mei, trahe atque absorbe quæso cor meum, omnes cogitatus ac affectus meos, omnes denique vires animæ & corporis mei, & quicquid in me est, quicquid sum aut possum in te ad gloriam & sanctissimum beneplacitum tuum.

Oratio ad cor Iesu.

O misericordissime Domine Iesu Christi, in cor tuum commendo atque regno me ipsum totum. Oro etiam te benignissime Deus, aufer à me cor meum prauum, impium & ingratum, & da mihi Deificum cor tuum: aut fac cor meum secundum cor tuum, & secundum perfectissimum beneplacitum tuum.

Ah Domine Deus saluator ac redemptor meus, aufer à me peccata mea, & quicquid tibi displicet in me: quicquid verò tibi placet, ex sanctissimo corde tuo infunde mihi. Conuerte me, & posside me totum in sanctissimum beneplacitum tuum, & in tui amorem fac ut vniatur cor meum cordi tuo, voluntas mea voluntati tuæ, ut nunquam aliud velim, nunquam aliter velle possim, quam quæ tu vis & tibi placent. Diligam te dulcis Iesu Deus meus ex toto corde meo in omnibus, & super omnia.

Ad B. Mariam cum corde Iesu.

Ave Maria gratia plena, Dominus tecum. Ah sancta Maria vtinam eius gratia, & tua semper sit mecum, & cor meum semper vobiscum. Benedicta tu in mulieribus. O piissima mater Dei, fac me totum secundum beneplacitum filij tui. Atque vtinam ego totus tuus, & tu tota mea sis. Et benedictus fructus ventris tui Iesus Christus pro me crucifixus & mortuus. Eia benignissime Iesu, benedictum sit etiam piissimum cor tuum pro cunctis miseracionibus ac beneficijs ad nos inde manantibus. Tibi sit laus, honor, gloria, & gratiarum actio ex me & à singulis creatoris tuis, pro tua immensa ad nos charitate. Dulcis Iesu miserere nostri: & præcipue mei infertissimi peccatoris, qui me omnium vilissimum atque tibi ingraticissimum feci. Fac ut diligam te ex toto corde meo, atque ut placeam inhæreamq; tibi totus perpetuo & inauertibiliter. Ah Domine Deus meus: atque vtinam ego verè sim totus tuus, & tu totus meus.

Beata Maria vt sit cum corde Iesu salutanda.

Hoc (qui sic oras) ita intellige: Tunc est totus Dei, quando nihil in te est, quod displicet Deo: totus verò Deus est tuus, quando tu nihil amas, nihil desideras, nisi Deum, quando nihil tibi placet, extra Deum. Sed nunc vale in Christo frater charissime.

Vt quis totus sit Dei & Deus totus illius sit.

Vti nouellus Caribustanus feliciter incepta prosequi, à quibus sibi summo pericula, ad quem denique scopum omnia sua exercitia destinare debeat.

Epistola XXVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS
Filio suo charissimo, in arrepto, monastico instituto quotidianum spirituale incrementum exoptat.

Ane omnia non obliuiscaris fili charissime, propter quid parentes, socios & alia (quæ dilexisti in mundo) reliqueris, & quare monasterium intraueris. Cura ut attingas finem, quem tibi proposuisti. Vis emenda-
Virtutes ac quæ ut oporteat.

T 2

re vi-

Ratio vt in
omnibus
consulenda.

Consijs
bonora n v
ti quam sic
gratum Deo.

Ioannes
Cassian.

Quis sit acti-
onum præ-
stitendus fi-
nis.
A seculo
immaculati
quis se custo-
diat
Animam re-
ligiosi quæ-
sam inqui-
rent.

Virtutibus
vt ornentur
quid facien-
dum.

Ab sine hu-
miliatione
frustra spe-
ratur humi-
litas.

re vitam tuam? vis Deo placere? vis immaculatum te custodire ab hoc seculo? vis virtutibus ornari? Necessè est vt studia & labores, patientiæ, passiõis humiliatiõisq; & alia huiusmodi ardua media præcedant. Cupis emendare vitam? Noli rursus amplexari, quæ deseruisti, aut quæ deserere & odire debuisti. Vbiq; caue, ne Deum, quem omnibus præferre debes, offendas. Interroga rationem tuam ante omnia agenda, si illud quod cupis, offendet Deum siue illi placeat. Si dixerit tibi ratio aut conscientia: hoc displicet Deo, responde tu. Ergo ego nullo modo faciam. Sin aut placuerit: tu dic: Ergo ego faciam. In hoc tamen non debes tuum examen tuumve iudicium sequi, vbi ambiguitas occurrit, aut vbi indifferentia, id est, quod aliquid possit fieri aut non fieri, sed potius Prælati aut magistri tui consilium, vt propter obedientiam & discretionem cui tu per humilitatē te submittis, duplicetur merces & corona operis tui. Valdè enim placet Deo (vt etiam sanctæ Gertrudi reuelatū est) consiliorum inquisitio, ac sui omnimoda humilis subiectio. Eliditur etiā per hoc omnis astuta machinatio diaboli, vt in Collationibus Patrum pulchrè differitur. Obedientiæ nihil præponas, quantumlibet illud videatur sanctū, solo peccato excluso. In incertis obediendo non potes peccare. Ad hoc valent exempla SS. Patrū, & lectio librorum D. Ioannis Cassiani, Ioannis Climachi, Ioannis Gerfonis opusculorumq; (præsertim in speculo disciplinæ) Bonauenturæ &c. D. Bernardi &c.

In omnibus operibus tuis hunc adhibe finem, vt si interrogareris immediatè vel per aliqua media, tandem tamen & semper responderes: Ego facio propter Deum, id est, quia Deo placet hoc, vel vt Deo placeam per hoc. Vnde deinde immaculatum te custodire à seculo. Sicut peccata deseruisti, ita modo occasiones peccatorum fugias. Vide vnde periclitetur conscientia tua. Certumores de seculo, quæ rimonias contra fratres (quos tamen tu non potes meliores facere: nisi bono exemplo) detractiones contra Prælatum, & huiusmodi murmuraciones, item carnalia, mundana cæteraq; id genus innumera audiens, non potes immaculatus abire: siquidē paulatim tepescet feruor propositi tui, & sub specie zeli charitas & bona opinio de proximo minuitur: hinc amaritudo, elatio, aspernatioq; aliorum subintrat. Postremò, vis ornari virtutibus: labores, & conatus præcedant, labores inquam, non manuum aut corporis, sed animi, hoc est studium mortificationis vitiorum, passiõnū maliarum affectionum abnegatio, sensualium desideriorum, contemptus tui ipsius, subiectio & resignatio propriæ voluntatis, propriiq; sensus. Oportet insuper, vt contra te ipsum eas, contra te ipsum pugnes. Nō quod velis, sed quod quandoq; nolis, (scilicet secundum sensuale appetitum) facias. Verbi gratia non poteris fieri humilis, si refugas humiliari. Si virga recta fieri debet curua, necesse est vt curuitatem præcedat curuatio. Ita humilitatem præcedat oportet humiliatio. Non poteris patientiæ virtutem adipisci, si omne quod molestum est, tenaueris declinare aut amouere. Patiendo fies patiens, & obediendo obediens, & diligendo diligens.

Quapropter creberrimè (quoties offert se occasio) si aliquid sustinendū est, dicas in animo: hoc volo propter Deū sustinere, quatenus Deus det mihi maiorem gratiā deinceps patientiæ. En duplex hic finis est benè regulatæ intentiõnis. Si aliquid in gratiā fuerit fratris exhibendū, dicas: hoc faciā illi fratri propter

propter Deū, vt Dominus det mihi gratiā syncerioris & maioris charitatis. Ad hoc valet exempla recollere ex vitis Sanctōrū Patrū, ex vitis aliorum Sāctorum, & alijs historijs sanctis, vnde homo confundatur in se, quod tantum à virtutibus illorum adhuc distet.

Deinde sicut alias monui, si quippiam videris, quod te non ædificat, non sumas occasionem similiter faciendi aut imitādi: quia & si alius labitur, forsā excusationem habet, quam tu non haberes: & fortasse non est lapsus, sed tu malè indicas: aut si lapsus est, tu tamen ita grauius iudicando, id est, contemnendo personam siue malè sentiendo laberis deterius, quam ille qui peccat.

Neminem igitur iudices aut contemas: aliqñ absq̃ dubio Deus permittet te in eundē, aut similem, aut maiorem defectum labi: aut permittet te euanescere in cogitationibus tuis, quasi aliquid sis, cum nihil sis. Quicquid debes seu teneris facere, omnem adhibe curam, vt debitè & perfectè (perfectè dico, non secundū commendationem hominum, sed secundū acceptionem Dei) facias. Deinde opera charitatis (si quid rogaris) alijs operibus arbitrarijs præpone, quia plus habet meriti, quicquid ratione fit charitatis aut obedientiæ, quam ea quæ ex propriæ delectu voluntatis fiunt. Nunquam tamen aut delibere, qd̃ rō, quid postea faciendū incipias; sed certā, habeas regulā etiā in spiritualib; qd̃ illo vel illo tēpore velis orare, qd̃ & quō illa & illa velis à Deo petere, quādo & quantū, & cui lectio velis vacare. Et hoc quādo obedientiæ aut charitas quandoque fraterna ab alia te non vocat: quia propter obedientiam debes alia exercitia tua libenter dimittere, & voluntati superiorum inservire. Similiter etiam, quando ratio charitatis aut fraternæ necessitatis, id ex postulat, exēplo cuiusdā sanctæ mulieris (vt puto Elizabeth) quæ consolationem & allocutionem siue à Dño, siue ab angelo sancto accipiens, dum interea infirmum audiret se vocantem, statim dimissa contemplatione sua, dimissa delectatione & suauitate, quam cum Deo habebat, dimisso deniq; Deo cui colloquebatur, ad infirmum cucurrit: sed reuera non dimisit Deum, quin potius illum pro charitate fraterna (qua necessitatem infirmi suæ delectationi spiritali præposuit) perfectius inuenit. Nec Deus hoc ægrè tulit, qd̃ se quasi relicto, ad hominē infirmum cucurrerit, sed gratissimum hoc opus accepit & remuneravit: quia illuc fuerat currendū vbi maior erat necessitas.

Vnde quidam sanctus pater Ordinis nostri dixit. Oporteret quandoq; Deū dimittere propter Deum, id est, spiritualia dimittere vt corporalibus proximi necessitatibus subueniatur. Et hic intellige illa spiritualia, quæ non sunt de necessitate salutis. Ita enim fit, vt non negligantur, sed potius per aliam lucrandi viam, & alio modo multiplicentur: & si illud non hic, quantum ad suauitatis gustum, tamen ad futuram remunerationis gloriam percipies. Alias verò noli consueta exercitia faciliter immutare, vt nunc hoc, cras aliud eligas & sic in nullo proficias.

De corporalibus etiam aliquid certum habeas, ad quod curras, quādo aliud magis pium aut necessarium non occurrit. Si quispiā à te laborem, aut aliud exposulauerit, ita voluntarium (si acquiescere eius petitioni licet) te exhibeas, hilarem & serenum in vultu, vt ex te ædificetur, consoletur, & non confunda-

Neminem esse temerè iudicandū. Galat. 6.

Opera charitatis vt exercenda sint vt certa sint assumenda exercitia.

Exercitia propria cur quandoque intermittenda.

Deum quādoque propter Deum dimitti.

fundatur, nec poeniteat, quod te inuitum rogauerit.

Amare & amari ut quis studere debeat. Secreta cur, quibusq; reuelanda.

Ut nihil sine superiorum consilio faciendum.

Quam sit periculosi sine duce velle vitam spiritalem viuere.

Quantum pro sit humilis submisso sui.

Diaboli que sit astutissima tentatio.

Studeas semper fratres diligere, & quantum in te est, ab omnibus diligere, generali charitate, non inuicem speciali familiaritate, si à multis tentationibus uolueris te praeuincere. Ad priorem tamen, & ad eum qui curam habet animarum tuarum, specialem habere debes confidentiam, securum recursum, & liberè omnia secreta tua illis reuelare, causa consilij petendi, & examinandi, siue probandi causa, quia non omnia sunt bona, quae nobis (propter nimiam inclinationem & tractum uehementem proprii affectus) uidentur bona.

Cauere ne quando aliquid praesumas sine magistri aut prioris consilio, quumcumq; uideatur tibi quod securus sis ex refectione librorum, aut propter imitationem priorum Sanctorum. Si suatum tibi fuerit, ut aliquid facias occultum per cogitationem propriam, aut per hominè, idq; abscondas patri tuo, certo teneas, qd hoc facit diabolus, uel ordinante diabolo fit ut corrumpas, ut tentationibus inuoluaris inextricabilibus, ut denique decipiaris & capiaris: Vult Deus ut homo se humiliet homini atq; subijciat. Hoc per multa scripturarum exempla probari potest. Qui sine ductore uult incedere, uel putat quod nemo sit, qui possit se ducere uel instruere, Deo permitte, cadet propter superbiam ac praesumptionem suam. Non est quod possis allegare, si forsitan simplex, indoctus, inexperus aut durus sit magister tuus: quia non homini, sed Deo commissus es, qui hominem vicarium pro se tibi dedit, qui non humana industria, sed diuina inspiratione & prouidentia te gubernet.

Crede igitur quod certissima (si tu credideris, & diuina prouidentia non resisteris) Dei ordinatio te fiet, ut tibi humiliter propter Deum resignato, nec proprium consilium, nec propriam uoluntatem habere uolenti, dicatur à magistro, quicquid tibi fuerit uilissimum, licet hoc tibi non appareat, ex alia tamen parte, quam tu non consideras, fructus tibi orietur.

Si artem mechanicam discere deberes, necessario esset eligendus peritissimus magister. Quare quia secundum humanam industriam, experientiam, scientiamq; te haberet docere. Indoctus enim perfecte nescit docere. Iam uero magister animae tibi sumendus est, qui à Deo tibi per priorem constituitur, hic tamen si (quamuis experientia & industria etiam multum iuuent) parum doctus fuerit, aut ipsemet imperfectus, propter tamen humilitatem tuam & desiderium cordis tui, dabit & supplebit ei Deus, quicquid tibi deest, ut respondeat tibi ea, quae alias ex se non haberet, hoc est, ut det tibi sana consilia & uilia. Et hoc firmiter tene, & securus ei acquiesce, reijciendo omnia dubia & scrupulos in contrarium surgentes. Si tamen sine haesitatione certus es de malitia magistri, qui aliquid suaderet, quod contra Deum esset, & ad peccata hortaretur, ibi nullo modo debes obedire: sed Priori dicere ut animam tuam melius prouideat. Ex suspicionibus tamen non debes sentire malum de magistro tuo: quia est callidissima tentatio inimici, ut seminet inter magistrum & discipulum discordiam aut displicentiam, ut huius profectum, & illius meritum impediat: ut magister nihil discipulo praedicet, aut si praedicauerit, discipulus ob displicentiam suspicionemq; ad magistrum se non recipiat, aut se non reuellet, & sic in adiuentibus suis ambulet & pereat. Cauendum igitur summopere ne inter magistrum tuum & te eius discipulum displicentia interueniat. Cauendum praeterea, ne displicentia status proprii aut poenitudo accepti propositi

D. VI
16

positi perturber animum tuū. Hanc enim diabolus inducit sub specie emulatio-
 tionis alterius status veluti melioris, quem proponens laudat, & omnia illic
 sancta tranquillatq; prædicat. Deinde in hoc, quo es statu, periculosa, inutilia
 esse cuncta cauillatur, vt ad instabilitatem, ad insipiditatem, ad indeuotionē,
 & ad nauisam tandem animam fantasiantis perducatur, quod à te auertat Chri-
 stus Iesus, Amen. Vale fili charissime.

Vt proprii
 status displi-
 centia sit ca-
 uenda.

Qui scopus, quæque religionis sit finis ab eo, qui monachum cupit fieri, quaerendus.

Epistola XXVIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.

suo charissimo filio, exuere veterem hominem cum actibus suis, &
 nouum induere, qui secundum Deum creatus est, cupienti.

Offerentur regi virgines post eam, proxime eius offerentur tibi. Psal. 44.
 Legimus B. V. Mariam (cuius hodie est solemnis festiuatq; dies ob-
 latam à parentib; seq; ipsam Deo obtulisse in templum, haud du-
 bium, non aliam ob rem, nisi vt à mundi strepitu, à temporalium
 turbine segregata, Deo seruiret deuota, casto quoque ac puro cor-
 de illum amaret solum, cōtinuē eidem adhærens. Vixit aut nullius rei tēpo-
 ralis curam habens aut administrans, utpote pauper spiritu, vixit sub obedi-
 etiā pōtificis, vixitq; cum proposito perpetuo seruandæ virginittatis, q̄diu ex
 Deo aliud nō iuberetur. Hæc tibi fili opto hortorq; q̄rope possum fieri patro-
 nam ac matrem, q̄ veneratione deuota colas, cui studia tua, honorēq; & ob-
 sequia impēdas, q̄ post Christum potissimē studeas imitari & diligas. Idcir-
 co ab ea exordior, eā tibi, imō te illi cōmendans. Hæc namq; eius in tēplū illa-
 tio siue oblatio (q̄ præsentationē vocamus) desiderio certē huic tuo nō parū
 arridet fili charissime. Quid, n. nunc aliud petis, q̄ in templum recipi, Deo of-
 ferri, Deo dedicari, q̄ renunciatis omnibus quæ seculi sunt, relictis quibusuis
 negocijs, atq; ad eod posthabitis curis, vnum hoc agas, q̄ tibi desiderio & cordi
 est, vt à cunctis in quib; Dei honor nō quaeritur, his abstractus, & vni optimo
 bono (hoc est, Deo tuo) viuas & vaces. Hic est enim fili sitis religionis, scopus
 & finis quem nunc quaeris (si tamen nobiscum synerum habes propositum
 viuendi) quem semper ante oculos habere debes. Neq; enim q̄ q̄t hic sumus, sit
 propterea hic sumus, vt hoc vel illo genere, colore aut modo vestiamur, nec
 vt hoc cibos vitemus, illosq; sumamus: quamuis & hæc postq̄ ita receperis
 nostrum institutum, necessaria fiant vt obserues, tum propter corporis casti-
 gationem, cuius adstrictio hæc corporalium exercitiorum (vt sunt vigilia, ieu-
 niæ, abstinentiæ & huiusmodi) necessaria est, vt caro domata spiritu obediat:
 tum propter charitatem fraternam q̄ seruat vniformitas, difformitas diui-
 dit, tum deniq; q̄ vbi per annum cuncta, hoc est, & quæ tibi subeunda sunt, &
 vires tuas fueris exptus, promittes, ne semper animi instabilitate tēteris) ea-
 dē reseruat. Cuius promissionis vōiq; solennis nunquam penitere li-
 cebit, nisi voti transgressor coram Deo malueris inueniri. Hæc itaque o-
 mnia quamuis ea tibi post professionem maximē obseruanda sint, non
 tamen (quod dixi) finis aut scopus propter quē huc venimus, sed instrumē-
 ta sunt

Matt. 7.

Religionis
 scopus quis
 sit

Rom. 6.

Finis religi-
onis cuiuslibet
monasticen
professio an-
te oculos
habendus
quis sit.
Deut. 10.
Mat. 22.
Mar. 10.
Luc. 12.

Labor & af-
flictio spiri-
tus que sint.
Gala. 6.
Eccles. 1.

Puritas
cordis quomodo
annuntietur
& in quo si-
ta sit.

Pax vera ubi
sit quaerenda.

Tyro Car-
thusianus
ut voluntatem
suum abnegare
debeat.

ta sunt tantum & adminicula quaedam ad finem, hoc est, ad puritatem seruientia cordis, quae tamē puritas necdū vltimus est finis, sed in Deum adhuc vltra referendus, vt propterea etiam pacem mundiciamque cordis quæras, quo Deū super omnia diligens, toto eidem corde, tota anima totisque viribus inheras. Hoc fili in animo sit tibi constitutum, vt si coram Deo, si in ipsa cōsciētia tua, sine in penetralibus tuis, quare monasterium sis ingressus, fueris interrogatus, nihil in te inuestigando reperire queas aliud, quam hoc, vt ab omnibus abstractus, vbi Deus non inuenitur, toto corde eidē soli inhæreas Deo. Pro hoc autē sine non illud tantum erit necessarium, vt mundi flagitia, operaque carnis externa fugias: verū oportet etiam te impedimenta spiritus euitare, pscindere atque occasiones tollere. Quod per exercitia efficies ordinis, puta per mortificationes carnis, & abnegationem spiritus: leue est enim ferre ieiunia, solitudinē pati, tolerare silentium, abstinere ab esu carniū: at verò sensum relinquere proprium, suā damnare voluntatem, alieno subdī imperio, hocque solū quod Prælato bonum estimatur (modo cōtra Deum nihil iubeatur) amplecti, duosque vt interdum sit aliorum sufferre aspectus, importunos odiososque tecum habitantium tolerare mores, atque demū aliorum portare onera ibi erit labor & afflictio spiritus. Hic certē suadere te oportet fili, & teipsum continere, vt propter Christum humilis, patiens, mitis, fraternitatis ornatus charitate semper inueniaris. Vides ne iā fili, quā necessaria sit monacho puritas cordis, si id velit, propter quod vocatur monachus, assequi? Propterea namque cordis, multo maximē erit tibi necessaria puritas, vt discas semper que assuecas tranquillitatem & pacem habere in animo. Ad quam nunquā peruenire nuputes desiderijs tuis obtemperando, quasi tunc molestia carueris, vbi illis satisfeceris, sed eadem desideria in te persequendo, frangendo, mortificando, teipsum totum vbiunque te senseris teipsum non Deum querere, abnegando. Hæc autem puritas, hæc tranquillitas, hæc pax cordis non in hoc sita est, vt nihil aduersi patiaris, nemo tibi contradicat, nemo arguat, nemo despiciat, nemo denique tuam sententiam aut voluntatem impugnet, nemo impediatur, sed vt ad hæc omnia resignatus, libenter ea recipias: nec inde turberis, aut contristeris. Pacem itaque intus, id est, intra teipsum querere debes in corde tuo, vt tu teipsum abnegare, perfectē relinquere, atque propter Deum scias exire.

Neque etiam pacem tuam ponere debes, in ore aut corde aliorum, vt ad hoc velis respicere aut frustra niti, quo ceteri tuam voluntatem, aut tibi placentia agant, aut loquantur: nequaquam fili, sed potius non absque tristitia magna, id ferre deberes, vt alijs humiliando tibi seruiant, acquiescant aut obediunt, propterea quod humilitatis & fructum & meritum hoc modo, quæ tu tibi comparare debueras, ipsi præcipiant.

Cogita semper etiam in leuissimis rebus, quæ tamen contra statuta aut obedientiam & contra Deum non sunt. Ego nolo habere propriam voluntatem, nec volo, quod ex me alioqui ego velem, sed quod ceteri volunt: melius est, vt faciam voluntatem alterius fratris, quam ipse meam. Quid enim nocet mihi, vt faciam quod ille, aut ille vult, relicto consilio proprio? Satis est me fructum obedientiæ ac abnegationis meritum colligere, quam alijs relinquere. Sic faciendo fili, habebis Pacem multam.

Hæc tamen omnia intelligi debent de sui abnegatione (quod prædixi) in rebus,

rebus, quæ licitæ sunt, & quæ sine discrimine aut fieri aut non fieri possunt: ut ipsæ quæ neque diuina, neque humana sunt lege prohibita. Alioqui dicens foret, si quispiam nos contra Deum, contra legem statutorum, aut contra iussionem Prælati ad transgrediendum inuitaret: *Oportet Deo magis obedire, quam hominibus.* Quia in huiusmodi haudquaquam cedendum aut acquiescendum est cuius importunitati, sed potius sustinendum quicquid occurrerit, ne contra conscientiam agatur, aut ne peccetur, & offendatur Deus.

Ita filii, mortificando propria desideria, siue cum alijs, siue soli fuerimus, tunc tunc in quibus Dei non respicitur honor, abiectis, si tunc quæcumque sunt aliena, hoc est, si ea quæ conscientiam nostram non vrgent, non discimus, sed à corde proijcimus, si nulli creaturæ per amorem inhaeremus, ad puritatem peruenire possumus cordis, quam quærendam, sectandam, tenendam, ut nobilissimum instrumentum perfectæ charitatis, omnibus modis tibi commendo ac suadeo, exemplo beatissimæ ac pudicissimæ virginis Mariæ cuius cor purissimum ut habuerit B. virgo Maria

Ocium inutile quantum opere fugiendum: Christi vitæ uti monachus sese conformare, propriasque concupiscentias abnegare debeat.

Epistola XXIX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
suis charissimis fratribus ac filijs, Iesu vitæ imitationem exoptat.

Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur. *Matt. 3.* Quum studiosos bonorum operum nos esse velit Deus, fratres charissimi, quamque feruentes atque sollicitos, ne tempus nostrum ociosi atque inutiles transigamus, reddi nos cupiat, nemo est vestrum, qui non intelligat. Neque enim mala tantum opera vetat, sed desidiam, ocium, acediam, fœcordiam atque negligentiam quoque prohibet, quando dicit: *Omnis arbor quæ non facit, &c.* Quid faciam iuquis, ne ocij sterilitatis ve arguat? Christum debes sequi. *Si quis (inquit) vult post me venire, abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me.* Non monachis hoc solis locutus est Christus, sed omnibus qui Christi nomen sibi vendicant, hoc est, qui Christiani & esse, & dici volunt. Certè negotium tibi hic propositum est negociosissimum, & opus omni studio ac labore plenum. Quod si verè amplecti volueris, non præteribit tempus quod ignavia absumat. *Si quis (inquit) vult post me venire, quis est quæso qui non velit post Christum venire? Omnes quotquot Christiani sumus: in baptismo ad hoc instituti sumus, in hanc militiam iurauimus oēs, ut sequamur Dñm Iesum.* *Colof. 3.* Quid igitur nobis est agendum? *Abnega te metipsum.* Exue veterem hominē. Delectat otiosi, utgarisue delectat, forsalsè etiã proximo detrahere. Abnega te metipsū.

V

Con-

Tob. 4.
Matt. 7.

Concinens esto linguæ tuæ. Memor esto illius verbi: *Quod tibi oderis fieri, alteri ne feceris.* Vide quomodo alteri irascaris de te malum loquenti. Hoc modo quoq; irascere tibi, quando de altero te sentis malè loqui. Abnega te ipsum, idq; facito non propter timorem hominum, nec propter honestatem tantum, sed propter verbum Christi. Abnega te ipsum, Christus sit tibi in corde, cuius amore abstineas malè loqui. Volebas ire ad iniuriam faciendam proximo, volebas ire ad adulterium, delectabat te mentiri, fallereq; simplicem, in animoq; habuisti, quoduis peccatum aliud agere, quia delectabat: sed occurrit aduersarius in itinere tibi hoc prohibens puta verbum Christi. Consenti igitur aduersario tuo quodiu es in via, ne accuset te apud iudicem, & iudex te tradat in carcerem, &c. Abnega igitur te ipsum, & concupiscentiæ tuæ adhibe frenum. Frenum hoc Christi sit amor, qui te detineat ne facias, quod alioqui facere voluisti. fastidius cibum viliorem, concupiscis delicata, vis feruire concupiscentiæ: ac ventrem tuum tibi facere Deum: Ambis honores, sed recole Christum dicentem: *Disce à me, quia mitis sum & humilis corde.* Animaduerte, quia pro peccatis tuis Christus fel acetumq; gustauit:

Matt. 5.

Frenum cuiusmodi concupiscentiis iniiciendū.
Mat. 11.
Ma. 27.

Dicis fortasè: Quid commodi Christus habet, si ego à delicatis abstinero, si ieiunauero, si desideria mea & concupiscentias, quæ oblectant, mihi interdixero? Iam mihi salus parata est: iam pro delictis meis satisfactum est à Christo: vltra quid ego me torqueam? Non propterea te abnegabis, non propterea desideria praua vanè in te mortificabis, quod inde commodi quod offeras Deo. (Nec enim tuis studiis efficias aut operibus, ut ditior honoratiorve atq; semper & fuit & est, fiat Deus, nec tuis operibus, absq; Deo, vel peccata redimes, vel comparabis salutem) omnino satisfactione Christi egēs, sine qua nulla tibi est salus. At vide ne hanc à te facias alienā. Christus pro te esurit & sitit, Christus non solum Patri, sed tortoribus quoq; obediuit, Christus semetipsum in omnibus abnegauit, Christus pro te amarissima quæq; passus est. Nunquid idè hæc omnia egit, ut quæcunq; tu agas, iam sis saluus atq; securus? An nescis quid tibi præceperit? quid interdixerit? Non potest tibi esse salus, quantalibet pro te Christus sustinuerit, si eiusdem contrarièris præceptis, nec humili penitentia id reuocaueris. Verbum Dei, vniuersamq; sacram scripturam perlege, & vide quid tibi mandatum, quid prohibitum sit: ijs obtempera & fiet ut Christi sit tibi salutifera satisfactio. *Tolle crucem tuam*, aduersa videlicet quæcunq; patienter amplectere pro Iesu amore. Quæ aduersa sunt, quæcunq; molesta sunt, quæcunq; inuoluntaria tibi alioqui sunt, propter Christum fiant chara & voluntaria, ut inde illi placeas: non quia pateris, sed quia eius amore pateris. *Tolle crucem tuam*, inquit Christus, id est, quæcunq; angunt, voluntarie sustine, ac si ego tibi imponens eadem dicerem. Hæc sustine propter me. Noli vindictam cogitare. Noli pro malo malum reddere, sed dilige potius inimicos tuos, benefac ijs qui oderunt te & ora pro persequentibus & calumniantibus te. Sequere me, quomodo ego ambulauit (si vis Christi esse) oportet & te ambulare. Vitam meam intueri, qui tibi viuendi exemplar factus sum. *Disce à me, quia mitis sum & humilis corde.* Opera nouisti misericordiæ & alia quæ tibi præcepi: hæc non sciendo, legendo ve, sed operando implentur. Redinque contentiones de operum meritis, & an opera sint bona necessaria ad salutem. Quomodo præcepta mea implebis, absque operibus? Sed non eo studio

Satisfactio Christi quæ fiat homini salutifera.
Mat. 16.

Rom. 12.
Luc. 6.

1. Ioan. 2.

Mat. 11.
Mat. 8.

do operari debes, quasi cœlum à me velis mercari. Nec trutinari, quid merueris debes, nec grandia æstimare quæ facis. Nihil felicitate dignum absque me agere potes, quihuiusmodi opera omnia tibi tecumq; operor. Ego meritum officio ac tibi dono. Tu ergo pro solo amore & ad obtemperandum meo beneplacito, atque vt placeas mihi, opera bona fac. Arbitrare te profus nihil egisse (quia reuera tua sunt opera nulla) & ex misericordia sola mea salutem tibi emendica, non tamen vt segnior propterea in bene agendo aut tepidior sis, sed vt tibi quæcumq; poteris effeceris, dicas: Seruus inutilis sum. Et non in aliquo opere, sed in sola mea bonitate nitaris atq; confidas. Hæc imprime tibi, & fiet vt arbor sis, non sterilis, & absque fructu. Quod nobis omnibus Deus concedat qui est super omnia benedictus in secula, Amen.

Opera bona
quo animo
perficienda.
Esaï 26.

Luc. 17.

Vti is qui in monastica religione per solenne votum sese constrinxit, vitam suam auspiciari, iuxtaq; sua vocationis normam viuere debeat, quæq; ea sint quæ eum ab eiusmodi viuendi genere auocare possint: quomodo uem illi eadem vitanda sint.

Epistola XXX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
confratri suo charissimo Iohanni Iuliacensi nouiter professo salutem,
& iugem suæ professionis memoriam.

EX singulari charissime frater, quem ad vos habeo, charitatis affectu, & quia magister vester idem ipse & meus ad hoc me monuit, de creui dilectioni vestræ scribere per pauca, non quasi aliquid vos docens, sed vt id, quod mihi, quotidie exhortans memetipsum, propono, etiam vestræ charitati non abnuam communicare. Arbitror enim, si quispiam hæc obseruando receperit, nec fructu careat, nec laboris pœniteat.

Ex hac epistola liquet qualis auctor hic fuit etiã in iuuenilibus annis.

Memor esto ô frater (meipsum alloquor vobiscum) professionis tuæ, vocationis tuæ, & primæ intentionis, quare huc venisti: non ad delicias, non ad otium, non ad fabulationes, non ad somnolentiam & voluptatem carnis, non ad sectandam propriam voluntatem, sed ad faciendam pœnitentiam pro peccatis præteritis diluendis, & futuris cauendis. Hæc autem pœnitentia non in hoc consistit, vt omnia habeas ad nutum, vt nihil sit molestum, nihil graue, nihil durum, nihil asperum: quia sic, non esset pœnitentia, id est, satisfactio pro peccatis præteritis. In omni ergo aduersitate vel molestia, dic tibi ipsi. Ecce frater, hoc est, propter quod venisti, hoc est, quod elegisti. Si voluisses habere voluntatem tuam, non huc venisses. Fac ergo, quod te facturum promisti.

Vt suæ intentionis, cur in cœnobium venisset, memor esse debeat Monachus.

Aliud est tamen perfectius, propter quod venisti, & magis præcipuum, vt non solum ad faciendam pœnitentiam, sed ad cognoscendam & faciendam Dei beneplacitam voluntatem venisses te memineris.

Voluntas Dei beneplacita quæ sit.

Est autem voluntas Dei, vt ultra communia præcepta cunctis ad salutem necessaria, obserues, etiam illa siue præcepta, siue monita, siue consilia, quæ Patres tui Spiritu sancto illustrati statuerunt, & ad quorum obseruantiam te sponte mancipasti.

V 2

Non

Non attendas, si aliquis vel aliqui ex commilitonibus tuis in obseruantia pigrescant, si obliuio professionis lux, retrocedantur, sequentes consolaculculas carnales, spiritū extinguentes, in transgressionibus statutorum proni, ad exteriora exercitia diffusi, ad obedientiam tardi, sub correctione ceruicofifi: quia si illorum opera indebita fueris imitatus, nō eris ab illorum praemio exors, aut immunis. Quid ad te, si alius quod promissit aut debet, non obseruat? Negligentia ipsius te non excusat: nihil propterea remanes minus obligatus, sicuti etiam si benē fecerit, tu nihil inde eris remuneratus.

Sit igitur tibi firmum propositum, sit omne studium, sit totus conatus tuus, vt viuas secundū statuta tua, iuxta interpretationem & *πρωτη* superiorum tuorum & aliorum honorum Deum timentium.

Debita vt
sint Deo
soluenda.

Per solue Deo debita sua loco, tempore, & modo sicut oportet.

Distingue tempora secundū instituta Patrum. Quando orandum fuerit, ora: quando comedendum, comede: quando dormiendum, requiesce: & sic de ceteris.

Nam sic faciens, propter obedientiam semper mereberis, etiam vbi operi illi de genere suo aliās non esset meritum: imō vbi etiam alij ex propria voluntate hoc idem facientes, frequenter peccarent, non ratione operis, sed ratione corruptae intentionis, quae vbiq; se miscet, vbi obedientia deest.

Vt non possit proficere qui abiecit decreta maiorum.

Difficile est, imō vt verius loquar, impossibile aliquem proficere, qui ordinationes Patrum paruipendit, socialem conuersationem turbat & cōfundit, tempus dissipat, ipse sibi magister & legislator est. Orat quando vult, dormit quando vult, laborat quando vult: perueruens ordinem diabolo insurgente, vt semper id faciat eo tempore, quo fieri statuta prohibent: & quando licet facere, occupatur circa alia sibi placita: & sic non solum euacuat à se omne meritum, sed etiam incurrit indies magnum animae detrimentum, & religionis dispendium. Tu verò ordina cuncta opera tua ad obedientiam, secundū obedientiam, & propter obedientiam ad placendum summo & optimo Deo.

Diuina presentia semper attendenda.

Vbicunq; fueris cum alijs, aut solus, semper habe oculos tuos ad diuinam presentiam, quae te obseruat, cunctas cogitationes intuetur, intentiones disquirat, & omnes motus tuos, animiq; affectus diiudicat: Non audeat solus facere, quod non auderes Priore praesente vel magistro: quia maior tibi necessitas incumbit reuerentiam praestare Deo & angelo tuo, qui semper tecum sunt, & vident te ab intra & extra, quam cuiuslibet hominum.

Verecundia vbiq; seruanda.

Quantumcunq; fueris solus, semper habeas te verecundē, in lecto, dormiendo, surgendo, exuendo, necessitates corporis faciendo, & vbiq; fueris, ac si videreris ab hominibus, propter angelos & propter conspectum Dei. Legitur de quadam sacra virgine, quae nunquam etiam pedes suos nudos conspexit per multos annos, quanto minus caetera membra, ex verecundia & amore castitatis: Similia de sanctis plura leguntur, qui proprium corpus nudum nunquam praesumpserunt aspicere.

Tempus vt fructuose expendatur.

Cum feceris in cella, quae ex debito vel ex speciali obedientia teneris facere, studeas tempus reliquum fructuose expendere: faciendo tibi consuetudines, vt quid quolibet tempore faciendum scias, & non ducaris curiositate, instabilitateq; mentis, eligendo nunc hoc, nunc aliud &c.

Exer-

Exercitia tua distinguè discretè, vt inter spiritualia interpolatim admittas corporalia: & ita admittas, vt spiritui tuo seruiant, non deuotionem extinguant: vt ipsa te fortiores reddant ad spiritualia, non pigriorem: ita illis inhæreas, vt possis dimittere, quando libet. Ordina exteriora exercitia semper ad spiritualia, vt conuenientius illis possis & alacrius intendere.

Quod si contrarium feceris, peruersus fit ordo.

Non incumbas alicui exercitio etiam spirituali eorum quæ sunt supererogationis vsque ad fastidium, vt tædeat redire: sed etiam spiritualia propter iucunditatem mentis & reuelationem naturæ studeas alternare.

Lectio tua sit ad compunctionem inueniendam ad inflammandum affectum, ad illuminandum intellectum, vt scias quid te oporteat facere, vt diligas diligenda, & odias odienda. Non legas ad ostentationem, vt habeas quod possis allegare, & sciens videri: nec ad curiositatem, sicut qui omnes libros respiciunt, & in nullo proficiunt. Satis est illis vidisse. Legeret seculares historias, & seculi audire rumores nescio vtrum illorum plus noceat: neutrum enim decet Monachum.

Diffinitionibus Prælati & magistri tui plus innitaris, quàm tuæ lectioni: eo quod doctores non poterunt respicere ad omnes circumstantias, quæ ferè in singulis actibus variantur: nec est tam generalis regula, quam non conuenit pro loco & tempore variari. Idcirco in omnibus dubijs non innitaris prudentiæ tuæ, sed consilij eorum quibus te commisisti. In omni dubio securus esse potes, & sine peccato, si acquieueris consilio Prælati, magistri vel confessoris discreti: quia & si illi errarent, tibi tamen huiusmodi error non pro peccato, sed pro merito scilicet, humilitatis & obedientiæ à Deo imputatur: & hoc in dubijs, & in scrupulis. Nam in manifestis nulla est dubitatio.

Noli esse extra disciplinam & curam magistri tui, sed quamdiu vixeris, habeas illum in reuerentia: tractans cum eo omnia consilia tua, & secundum iudicium illius dirigens omnia opera tua. Caue ne vnquam tibi sapiens videaris, & sensu proprio ducaris. Nam vt S. Vincentius & reliqui sancti experti testantur, nunquam Deus alicui gratiam suam dabit proficiendi, quæ quanticumque etiam sit ingenij, quanticumque literaturæ, quoscumque etiam habuerit libros, si habuerit aliquem, qui se potuit instruere, & negligit vel contemnit existimans se sibi sufficere. Deus enim vult, vt se subijciat homo homini. Propterea magnum Paulum per seipsum noluit instruere, sed misit eum ad Ananiam, dicens: *Vade ad Ananiam, & ille dicet tibi, quid te oporteat facere.* Propterea sancti patres in Aegypto & Thebayde ad summam perfectionem (quia sub obedientia etiam vsque ad impossibilia persistebant) cito perueniunt. Multa habes in Vitis Patrum & in Collationibus: & in quotidianis experimentis cernitur, quanta pericula incidant, qui sine rectore incedunt: & quam expediti sint in spirituali profectu, qui diffinitionibus sui Prælati vel magistri se humiliter submitunt, & confidenter acquiescunt.

Secreta tua noli omnibus communicare: sed tam virtutes, quam defectus tuos (præterquam Priori, confessori & magistro quibus te plenè & nudè manifestes) studeas zelare. Nam licet de se humilitatis sit, proprios defectus manifestare vel dicere fratribus (sicut in Vitis Patrum plerique leguntur fecisse) tamen his temporibus, quando omnes proni sumus ad scandalum, inexplerti,

Exercitia externa vt sint admittenda.

Exercitia vt sint alternanda.

Lectio cuiusmodi c. t.

In dubijs vt quis securus sit.

Sensus proprius proculcandus.

Acto 9.

Secreta non omnibus aetegenda. Defectus proprii non passim omnibus aperiendi.

perti, suspiciosi, amari, superbi, &c. non expedit, nisi cognosceret quis, & quibus loquitur, & sciret sibi hoc profuturum. Stude semper pacem habere in corde tuo. Hæc autem pax non consistit in non sentiendo aduersa, sed in patienter tolerando. Nec tunc pacem habere te putes dum nemo te arguit, premit, despicit, deridet &c. sed dum hæc & similia aduersa æquanimitèr & sine mentis perturbatione susceperis. Nemo potest te lædere, nemo potest te inquietare, nemo potest pacem tuam tollere, nisi tu ipse. Molestia quæ venit ab extra, non est quæ grauat te: sed superbia tua, immortificatio tua, propria voluntas, proprius amor faciunt tibi grauamen. Si enim te contemneres, ipse non doleres, contemni ab alio. Multum iuuat ad pacem & quietem, parum, raro & non nisi necessaria loqui. Silentium tuum fit cum aliqua serenitate vultus conditum: ne abij parent te ex amaritudine tacere. Si aliquis te pungit deridet, aut si familiariter alloquitur, semper ostende vultum serenum, quasi subridendo, & caue à multiloquio. Sicut in facie serenitatè, ita in corde dulcedinem, in moribus maturitatem, in gestu honestatem, in opere & in omni conuersatione studeas exhibere humilitatem. Quantum in te est, cura ab omnibus diligi, & omnes diligere, fuge contentiones, vanas disputationes & cetera huiusmodi, quæ charitatem vulnerant. Charitas ad omnes habenda est, sed familiaritas singularis ad aliquos abijcienda: quia generat frequentes graues tentationes & suspiciones ex parte sui, alterius & cæterorum. Quotidie habeas certas qualdam petitiones pro virtutibus acquirèdis, & vitij extirpandis. Facias tibi memoralia, vt in illo loco, in illo tempore, in illa hora, ante hoc & illud opus, velis hoc & hoc à Domino petere: pro illo & pro illo gratias agere. sic & sic te commendare, illius & illius Sancti memoriam agere, quid orare & in quo animum tuum occupare habeas. Bonas consuetudines & exercitia solita noli postponere nec faciliter variare, nisi vel propter obedientiam, vel ob discretionem: & tunc fiat cum consilio tui magistri, vel patris spiritualis. Facias tibi propositum, quomodo te velis habere in choro, in colloquio, in illo tempore, & in illo, item pro illa virtute, & illa conquerenda & quoties illud propositum transgressus fueris, petita misericordia à Deo, à nouo propone. Noli desistere à proposito bono & conatu etiam si cecideris vno die, donec Dominus laborem tuum respexerit, & auxilium miserit. Singularitatem inter fratres fuge, in ijs quæ fieri possunt vel omitti. Nihil insolitum vel nouum attempta sine consilio. Si tibi insolitum quid in anima vel corpore euenerit, quæ otius indicare studeas illi, qui tui curam habet, sicut magistro vel Priori. Cogitationes de habendo, vel vt esses in alio statu, aut loco, sicut cogitationes fornicationis in principio abijcias: quia grauius imæ tentationes & inquietudines oriuntur inde illis, qui non curant easdem in principio reijcere. Statum domus & conscientias fratrum studeas potius nescire, quàm scire: alioquin non habebis pacem. Ad cauendū detractio- nis vitium, consultissimum est remedium, de absentibus omninò non loqui. Noli quempiam accusare, aut leuiter reprehendere, nisi sit tale quod accusatione foret dignum, quod vergeret in scandalum ordinis, personarum, vel in ipsius peccantis periculum sicut quando esset mortale, vel inducens ad mortale, & quando speratur emendatio illius qui admonetur.

Hæc charissime frater charitati vestræ volui communicare: non quia ego

Pax cordis
in quo ita
fit.

Nemo lædi
tut nisi a se-
ipso.

Loquendum
uam sit di-
serete.

In facie, cor-
de, moribus,
gestu, opere,
& conuersatio-
ne vt se mo-
nachus ex-
hibere de-
beat.

Propositum
bonum ob
crebros lap-
sus non di-
mittendum.
Singularitas
quæ fugien-
da sit.

Detractio vt
caueatur.

2 VI
16

ita facio, sed facere vna vobiscum propono, & vos mecum ad faciendum in-
uito. Obsecro autem vos per viscera Iesu Christi, vt pro me oretis, vt cuius
gratia hæc potui scribere, illius merear & adimplere, ne mihi impropere-
tur illud Evangelicnm: *Medice, cura teipsum.* Arbitror tamen quod & si vita dif-
cordat à doctrina & mihi obijciatur, quod aliud doceam, aliudq; faciam, cõ-
fusio hæc poterit mihi fore salutaris. Valet, & Dominus faciat vos spiritu
crescere sine defectu. Si animum applicaueritis & bonam voluntatem ad De-
um, ambulando sub obedientia, & non declinando ad dexteram neque fini-
stram, *docebit vos vnctio eius de omnibus.* Opto autem vobis charissime frater
(quod in principio debueram) vt in pinguedine terræ, hoc est, in dulcedine
deuotionis, in promptitudine bonæ voluntatis, in fertilitateq; bonorum o-
perum, & in rore cæli desuper, id est, in consolatione Spiritus sancti, in afflu-
entia denique omnium gratiarum & charismatum sit benedictio & vestra &
mea, Amen.

Luc. 4.

1. Ioan. 2.1
Vnctio fan-
cti Spiritus
quos doceat.
Gen.: 7.

*Vt nemo ex leuibus signis de culpis internis facile vel temerè iudicandus sit, quiq; alio-
rum facta sint in saniozem sententiam trahenda.*

Epistola XXXI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
Fratri N. charitatem fraternam, & bene sentire de proximo.

Charissime frater, quoniam in proximo huius diei colloquio ex
singulari (vt credo) ad me, quam habes, confidentia denudasti
cor tuum mihi circa quandam, quæ te mouet, turbationem.
Molestum nanque tibi est, quia ille frater (quem nosti) per vul-
tus tristitiam te pro quibusdam defectibus reprobare videtur: vt, super
silentij fractione, & huiusmodi: & in hoc (vt tu existimas) te iudicat, cum ip-
se peior sit per temerarium iudicium, & per superbiam, qua seipsum tibi præ-
fert seruantem statuta, & te quasi negligentem contemnit, quam tu, qui licet
in paruis transgrediens, tamè temetipsum humiliter recognoscis, & alios nõ
iudicas. Optima & vera sententia: Nam reuera qui alium iudicat aut cõtem-
nit pro aliquo defectu, plerumq; suo iudicio plus peccat, licet sibi innocẽs vi-
deatur, & deterior efficitur apud Deum, quàm alius quem cõtemnit: Verùm
sustine modicum charisime, & noli nimis cito tibi, quasi benè sentienti & iu-
ste commoto, ex verbis meis blandiri. Ostendam enim tibi, quia ex ore pro-
prio teipsum iudicas, & hæc sententia tua non minus te, quam alium, ne di-
cam plus, damnat. Ecce stas cum aliquo fratre (verbi gratia) loqueris, & tem-
pore etiam forsitan & loco suspecto: præterit nescio quis, tristem ostendens
vultum, & quasi faciem indignantis præ se ferens, vel postera & sequentibus
diebus vix tibi loquitur. Murmurat in corde, & diuersi tibi occurrunt suspi-
cionũ aculei, quod scilicet te iudicauerit tanquam silentij fractorẽ, cū potue-
rit & debuerit hoc in meliorẽ partẽ interpretari, & non pronus fuisse ad ma-
le sentiendũ de proximo, & quod ipse festucã in oculo tuo tã cito indignabũ-
dus viderit, habens & non sentiens trabẽ superbiz & iudicij temerarij in suo.
Ecce aduerte quid cogitas, quid sentis, quod tu scilicet minus peccasti loquẽ-
do, & ille grauius iudicãdo: & ideo nõ debuit se extollere, nõ debuit te repre-
hendere.

Alium iudi-
cans temerè
vt peccet.

Luc. 6.

hendere. Aduerte quando tu talia cogitas, talia sentis, nunquid non & tu illum iudicas, & magis quidem temerariè, quàm ille te? Esto quod ille te iudicauerit fractorem silentij, & negligentem, & huiusmodi. De exterioribus te iudicauit, quæ vidit & audiuit. Nonne Apostolus sibi dicit, non prohiberi de exterioribus iudicare? Sed dicis: Possunt ista, quæ à me videt, in bonum interpretari. Possunt equidem dico, nec abnuo quin etiam debent, vbi non aduenerit de mala intentione certitudo. Sed vide: si ipse malè facit te iudicans de exterioribus, quanto amplius tu peccas, cum defectibus tuis hanc etiam tibi eandem iudicandi præsumptionem vsurpans? Et ille quidem (si tamen ita est) iudicat te vt prædixi, de exterioribus paruis defectibus: tu verò iudicas eum de interioribus, quæ soli Deo possunt esse cognita, & de quibus nec Prælato licet iudicare, tanquam humilitatis & charitatis desertorem, & alienorum defectuum discussorem, temerariumque iudicem. Vnde tu potes scire, quod ipse te iudicat? Quomodo potes scire quæ ipse cogitat? Si dicis. Ipse me reprehendit: Et ego dico: & tu sentias, quod benè & iustè. An omnis qui reprehendit aliorum vitia, etiam quos reprehendit putas contemnit. Minime. Potest enim reprehendere ex zelo pro tuo profectu, pro aliorum scandalo euitando, & pro præcepto Evangelico de correptione fraterna adimplendo, & demum pro disciplina Ordinis conseruanda. Sed iterum dicis: Ipse facit mihi iniuriam, & innocentem reprehendit. Audi: Quomodo tu vis alium de te bene sentire, sic debes & tu de illo. Reprehendit innocentem. Et ego dico, non vt prius, quod bene, sed eo melius tibi scilicet, quia innocens es, & tamen debes cogitare, quod error est ex charitate procedens alioquin si aliter sentis, temerarium ipsum iudicantem similiter condemnas.

Sed non desinis obijcere, quia turbatum & tristem indignantis animi vultum ostendit, aut fortè non reprehendens longo tempore quasi mutus te præterijt, ergo te contemnit aut odit. Ecce quia tu iudicas & de interioribus, & grauioribus, quàm ipse te: & tanto grauius etiam peccas quam ille, quanto grauius est hoc in quo eum iudicas, quam illud in quo ipse te. Ipse te iudicauit (vt dicis) negligentem in quibusdam & transgredientem statuta humana, licet vtilissima, & à Spiritu sancto dictata: tu verò iudicas eum superbum, contemptorem proximi, iudicatorem ante tempus temerarium & presumptuosum: & hoc vide quomodo grauius est peccatum, quia contra diuinum præceptum. Sequitur ergo, quod tu habens illos defectus humanos, etiam habes illud iudicandi vitium & detestabilius quàm ille, quod tamen putas te ad eum abominari. Tunc autem non habes, si sentis pie & simpliciter, quod ex zelo te monet & ex charitate, & quod tristis vel taceos est ex alia causa quàm tu putas. Fortè ad euitandam leuitatem, zelans in seipso grauitatem monastici status, vt sit maturus in gestu & continens linguæ.

Hoc crede mihi, inter omnia est etiam mihi vnum de præcipuis de quo me reprehendo, & emendare propono, vt leuitatem omnis deuotionis dissipatricem & timoris Dei euacuatricem à me abijciam sed non preualeo: Quando enim sum inter fratres, tunc quasi sub intuitu affabilitatis vel charitatis & c. me torum effando. Et si tunc post hoc emendare incipio, tacens & dolens de excessu, nonne alij forsitan & me non incongruè possent iudicare tanquàm mutabilem vel simulatorem grauitatis, vel habentem aliquid amaritudinis quem

Tim. 5.

De internis
culpis alioquin
nulli iudicare
licet.

Matt. 18.

Vt quidem
alios iudicet,
ipsi magis
teci.Vt aliorum
facta sint pie
interpretanda.Leuitas quæ
fit perniciosa.

quem pauld ante viderunt tam promptulum ad loquendum & iocandum &c. Ostenditur tamen etiam à quibusdam alijs tristior vultus, non ex animi amaritudine, sed ex discretione, corripiendo per ostensionem vultus illos, quos non audent vel non possent verbo corripere, vel quos non sperant posse æquanimiter verba sua tollerare, vt ex vultu, sic & repræhendentium animum, & suum vbi deliquerunt defectum agnoscant. Sentiant alij, quicquid transgressionem à quibuscunque æquanimiter portat, & in corde non vulturatur. Damno amarum iudicantis animum erga fratrem, sed laudo dolentis & zelantis pro religione syncerum (vbi fuerit) affectum.

Hæc breuiter pro exhortatione tibi scripsi, vt errorem deponas, amaras suspiciones non admittas, iudicare alium, sicut tu non vis iudicari, non consentias: sed sicut de te, ita & de alijs bene sentire posse credas. Ignosce mihi, si in ostendendo tibi vitium tuum, quod in te non videras, & carpebas in alio, forsitan te læsi, & crede etiam me non iudicantis erga te, sed distantis, prædicantis, & exhortantis animum habuisse, qui quasi pro multis loquens nescit quem tangit, & cum omnes repræhendit, omnes damnat. Forsitan nemo est in turba, quem quasi conscientia reum pungit. Vale, & hæc tibi pro memoriali ad postem, seu ad superliminare cordis tui inscribe: Si vis amari, ama: si non vis iudicari, non iudica. Ama nesciri, & ab omnibus vilis reputari. Omnes cogita fragiles, sed neminem æstimes te fragiliorem. Vale frater charissime, & ora Deum pro me.

Bonus monachus vt habendus non sit qui non habeat zelum Ordinis sui.

Sententia memorabilis.

Vt canobita sua vocationis obliuiscens penitensq; reuocari possit ad sanam mentem: occasione quam ad instabilitatem præbeant: quantaq; mala vel sola immortificatio adferat.

Epistola XXXII.

FRIOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.

Fratri Nicolao Carthusiano tyroni, Iesum Christum, suæque sponsonis solennis iugiter memoriam & exequutionem precatur.

Lectis frater charissime charitatis vestræ literis, nescio vtrum infipientiæ vestræ, an infirmitati magis sit compatiendū. Iuuenis estis in Ordine & cui iam frena magis quàm calcaria vltro iam ad omnia currenti adhibenda forent. Quod cum aliter vobis vsu veniat, perspicite quæso, quid in causa sit. Non solum non currere vultis, sed ne ambulare quidem in via Domini. Quo igitur diuertetis? Ad seculum? Et hoc vobis aded non salubre, aded perniciosum, vt impetrare sit impossibile, nisi verbotenus fortassis ad damnationem vestram. Charissime frater, quis aded infirmus, vt pro remedio quærat mortem? Et si reperiat forsan quispiam vesanae mentis huiusmodi, vt mori semel malit, quàm ærumnose viuere, vobiscum aliud agitur. Neque enim de temporali morte, quæ paucis interdum horis superatur, sed de æterna animæ vestræ damnatione vitanda, consultatur. Ad seculum vobis redire impossibile est, nisi cum animæ vestræ damnatione, cum æterno interitu: quandoquidem gehennæ vos præ-

Dispensatio
de deferenda
vita mona-
stica vtrum
valeat.

Vt quidam
per menda-
cium obtri-
neant dispē-
sationem
Suorum Pō-
tificis.

Quæ sit via
ad vitam
Actor. 14.
Luc. 14.
Gregor.

Matt. 7.

Quæ sit vni-
ca salutis
consequen-
tæ spes.

Prædestina-
tio diuina vt
per certa
media com-
pletur.

uaricando immergetis: Nihil charissime mi Nicolae opponatis bullas apo-
stolicas, per te tuosq; fortasse, vt allegatis impetrandas? Non cognoscit eas in
hoc negotio Christus: non metuit diabolus: decipietur pauper frater meus
Nicolaus & sicut præuaricator in ollam æneam sulphure & pice plenam per-
petuo cruciandus damnabitur. Dispensatio hæc solum in iudicio Ecclesie sus-
cipitur, scilicet ne quis (si eam etiam impetraretis) tanquam apostatae vobis
molestus sit: at aliter in iudicio Dei agitur. Examinabitur Nicolaus filius me-
us, quare impetrauerit, & ibi duplici sententia punietur: vna quod solennit
votū præuaricatus: altera etiam q̄ iudici Ecclesie imposuerit, id est, quod fe-
fellerit allegando non causam pro causa Non poterit ille iudex excusationi-
bus placari, nec astutijs falli. Cor vestrum (quod ne vobis quidem reor hoc
tempore sit satis notum) & omnes cogitationum atque intentionum medul-
las discutiet. Non inuenietur causa à solenni voto præuaricandi, aut dispen-
satione recedendi: quod in proposito vestro idem est. Dicitis: Infirmus sum,
non possum onera Ordinis portare: quia delicatam habeo naturam. Charis-
sime frater nescitis hanc, & non aliam viam esse ad vitam: Nonne per multas tri-
bulationes intrare oportet in regnū Dei? Nōne oportebat Christum pati, & ita intrare
in gloriam non alienam, sed suam? Si sine flagello exire mundum non potuit,
qui sine peccato venit, quomodo sine flagello impurgatus & pollutus frater
meus Nicolaus intrabit in regnum alienum, qui semper in peccatis vixit?
Quomodo coronabitur, qui pugnare noluit? Quomodo consolabitur, qui in-
firmus esse recusauit? *Aræ est via* (inquit Christus) *quæ ducit ad vitam, & ego le-*
uitudinem quæram: Charissime frater Nicolae in errore estis magno, cui me-
ritò est condolendum. Si cupitis saluari, non alia spes erit, quàm eo pacto &
modo, quo Christus docuit verbo & exemplo, & Sancti omnes vixerunt.
Non fuerunt dicitis, Carthusienses. Verum est, sed fuerunt omnes patientes,
humiles, resignati Deo, & Ecclesie, & Prælati obedientes. Quod cum vos ce-
peritis esse, peribit omnis tentatio vestra. Non erit quod absolutionem ab
Ordine petatis. Multas gratias agetis, quod susceptus estis: preces offeretis, ut
Ordo aliquando vos proiciat. Quia dulcissime frater, non est hæc causa pe-
titionis vestrae, quod estis infirmus aut indispositus: sed (ignoscat mihi chari-
tas vestra) quod estis aridus, acediosus, ab amore Dei vacuus, & in passioni-
bus vitiolis immortificatus. Hæc sunt quæ generant vobis molestiam & in-
firmitatem. His extirpandis insistat animus vester, & contra vosipsum totum
vos erigite. Occurret vobis Dominus illicò, & quod molestum erat faciet pri-
mo vobis tollerabile, tandem etiam dulce. Credite mihi, si de numero estis
(quod spero firmiter) filiorum Dei, si pertinetis ad regnum eius, non euade-
tis eius flagella: quia prædestinatio vestra vt finem suum fortiatur, oportebit
etiam media per quæ prædestinatio implebitur compleri. Vtraque præde-
stinata sunt, & finis, & media ad finem: hoc est prædestinatum est quod de-
betis saluari, prædestinatum est etiam, quod tali & tali modo, & talibus me-
dijs deberis saluari.

A Deo vocatus estis in talem statum, in quo salutem vestram operemini.
Quid vocationi Dei resistitis? imò quod vobis Deus tam misericorditer de-
dit abijcitis? An vestrum consilium præferendum est diuino? An sapientior
estis Deo? Si alius foret status, qui vobis commodior foret, qui saluatis esset
ma

VI
16

magis vobis (vobis inquam, quia alia alijs conducunt) Deus (à quo est om-
ne donum optimum & perfectum) illuc vos vocasset. Qui voluit vos salua-
re, sciebat vbi, & quomodo potuistis saluari.

Iacob.

Ut quid Domini providentiam circa vos non intelligitis? Quis persuasif-
set vobis mundum relinquere, monasticum hocce institutum arripere, nisi
Deus tetigisset cor vestrum? Quare modo eius tractui ingratus efficiimini?
Fortasse dicitis. Mala intentione intraui Ordinem: ergo Deus non vocavit. Si
mala tunc fuit, cum essetis liber, modo fiat bona, quando necessitas vobis im-
posita est, ut sitis bonus.

Felix est hæc necessitas, quæ ad meliora compellit. Nec propterea sine Deo
actus est, si fortasse impura intentione estis ingressus. Claret ibi sapiëntia Dei, q
ex obsequio scit vobis facere rectum: & quod nõ amore Dei suscepistis, amore
Dei retineatis. Quid si ad eod duræ cervicis estis, ut ad salutem vestram oportebat
vos à Deo circumveniri? *Seducisti me Domine* (inquit Propheta) *& seductus sum,*
fortior fuisti & multasti. O seductio beata. Seduc me Domine, & seducar. Was
fatis vider hanc in deu yesser tunc iam vbi estis, ibi gaudetis: & gratias a-
gatis Deo, qui ignoranti & invito benefecit. Sciebat vos nisi ligatum in suo
servitio non posse stabiliri. Ecce ligatus estis & ab eo recedere vobis non li-
cet, & tamen conquerimini & nitimini eius manum evadere. Quid faceretis,
si liber essetis in illa carnali libertate vobis relicta? Quocumque venietis, im-
mortificati & acediosum Nicolaum portabitis vobiscum, dulcissime fra-
ter, & sustinere vos oportebit quæ modo non vultis sustinere, eadem scili-
cet aut alia quæ liber grauiora. Vbi que inuenietis molestias, vbi que tentatio-
nes, vbi que diabolos, quia vbi que circumfertis vosmetipsum.

Que sit felix
necessitas.

Hier. 20.

Ut quibus-
dam proste
esse ligatos.

Immortifi-
cati ut vbiq;
habeant vn-
de vexentur.

Si molestia carere vultis, non queratis alia loca, alios homines, alios viuē-
di modos: mutetis fratrem Nicolaum vestrum, ut ille aliter sit non alibi, &
habebitis pacem. Verè si Dei regnum queritis, querite. Sed scitote, quod soli
violenti, non ignari rapiunt illud. Mi frater Nicolae, si tantos sudores pro
virtutibus, tantos labores pro regno suo consequendo à seruis suis Carthusi-
ensibus exquirat Deus, quid faciet à secularibus?

Matt. 11.

Si difficultas vobis est iam separato à tentationibus multis, vbi lectiones,
& correptiones, & exempla, & monita, & impulsionis fiunt ad bonum, quan-
ta difficultate bonitatem apprehenderetis, vbi centum ad malum sunt insti-
gatores, centum pericula, sexcentæ peccandi occasiones (à quibus iam liber
estis) & nescio si non vbi que penè mala exempla? si ad focum, si ad flammam
ignis non calefcitis, quomodo ad pruinam & glaciem calefcetis.

Cur difficile
quis possit in
mundo sal-
uus fieri.

Hæc dico, quod vana est illusio diaboli suadentis, quod alibi magis possi-
tis Deo seruire & facilius. Hæc verus ille machinatur, ut huiusmodi fucis
ad seculum vos retrahat sub specie boni. Vituperat vobis Ordinem, vilificat
Prælatos, condemnat fratres, mentitur non esse charitatem apud cohabitantes,
ut ad displicentiam vos perducat status vestri. Scit quàm perniciofa sit
hæc displicentia, qua fit ut insipida fiant omnia, omnia plena fastidio, & ad
desperationem fiat iter, seu ad vniuersalem omnis boni contemptum.

Displicentia
quænam ad-
modum per-
nitiosa.

Ad extremum ut callidius vehementiusq; fallat, facit opinari quod nihil
vobis conueniat in Ordine, cibi sint contrarij, solitudo naturæ destru-

Quis nidus
diaboli, ubi
omnium
tentationū
oua excubat.

Luc. 15.

Quāta Chri-
sti erga ho-
mines chari-
tas.

Iob 21.

Monachus
vt non pos-
si saluari
nisi mona-
chus sit.
Optima cō-
tra instabili-
tatem teme-
dia.

ciua, infirmitas stomachi nimia, & cætera id genus innumera. Vnam infirmitatem tacet: qua cognita si illi medeatur, cætera omnia sanarentur. Hac est immortificatio, cupiditas, ariditas interioris hominis, atque indeuotio. Illam tacet: quia in illa nidum facit, ubi omnium tentationum oua excubat.

Frater mi charissime, si vestra est infirmitas, si vestra impossibilitas, Ordo potest vobiscum dispensare in ijs, quæ ferre vobis impossibile est, seruatis cæteris. Nihil opus est propterea in seculum redire, vomitum resumere, & omnia bona dimittere. Iterum dico: si cupitis esse de numero saluandorum, non oportet fugere, quod oportet omnes qui de numero sunt saluandorum & saluari volunt sustinere. Quid ergo refert in hoc, an in alio loco sustinetis: cum non possitis euadere, nisi de illorum velitis esse grege, qui bona receperunt in vita sua? Hoc itaque vnicum & præcipuum consilium est, animum vestrum Deo in suum beneplacitum resignare, cum eo in cruce mori velle, quicquid super vos ponit aut permittit, de manu eius sponte atque lubenter recipere, cogitare quanto vos dilexerit amore, quanta ipse vestri amore passus sit.

Non ita vilis ei fuit anima Nicolai mei, vt sibi parceret, & illam irredemptam dimitteret. De cruce noluit descendere de hostium manibus noluit subducere, vsque ad minimam guttam sanguinem suum voluit effundere, in corpore suo ne minimam quidem partem voluit non vulneratam esse, vt vestram mi Nicolae posset emere animam.

O pretiosa anima, quanto es pretio comparata! O pretiosa anima quam immenso es à Domino creatore tuo amore dilecta! Non pudet te aliquid laboris velle subterfugere, quando Dominus tuus tui causa languet præ dolore, moritur præ amore? Mi frater Nicolae hæc ad cor sumite. Cogitate, si iam dispensationem haberetis, & restitutus essetis carni & sanguini in iudicio hominum, quanto hoc duraret tempore. Breuissimo certè: quod sequitur, æternum est & sine carebit.

Gaudeatis ad sonitum tympani, ducatis in bonis dies vestros, & in puncto ad inferna descendite. Quid conferunt damnatis gaudia sua? Quid obsunt modo tribulatis & cruciatis tormenta sua olim in seculo recepta? Hi modo sine fine gaudebunt, perpetuo securi & felices: illi sine fine torquebuntur perpetuo miseri atque maledicti. Eligatis quod securius est.

Bono estis in statu, à quo nemo nisi Deus per mortem vos absoluet. Facite libenter aut saltem patienter, quod iam necesse est fieri: quia antequam effectus Monachus, non Monachus potuisset saluari. Porro iam Monachus factus, Deo estis oblatas, Deo proprius factus (quanta dignitas vestra quanta gratia Dei.) Aut saluabimini Monachus, aut nō saluabimini. Iterum moneo, iterum rogo, iterum obsecro charissime frater Nicolae per sanguinem Iesu Christi quo vos redemit, vt nouum propositum faciatis à nouo, quasi professionem faciatis Deo: offeratis ei vos in omne beneplacitum suum ad agendum & sustinendum, amorem proprium extirpando, odium sanctum erga vosipsum inducendo, & quia brevis est via nostra forsitan cras finienda, vos consolando, ad Deum continuè pro consilio & auxilio, pro illuminatione & directione, pro confortatione & conformatione, pro inflammatione & vitione vestri spiritus aspirando.

Hæc

Hæc scripsi iustus à venerabili patre nostro nimis occupato: scripsi tamen velocissime prout incidit. Si quid durius audieritis, ignoscite charitati. Si sensero vos inde emolui aut aliquid proficere, scribam vobis alia vice eo lubentius, quo fructuosius. Vale charissime frater.

Mentes à Deo auersas renocandi modus insignis: pæne infernales quàm inexplicabiles: vii & gaudia superna ineffabilia.

Epistola XXXIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
fratri c. adam pusillanimi, & in afflictione, mentisq; fluctuatione constituto, Iesu Christi gratiam reditumque ad ipsum velocem exoptat.

Solent imperiti varia plerunque medicamentorum genera morbis apponere, vt si quid hoc minus salutis infirmo contulerit, aliud applicatur. Sic ego medendorum animorum prærudis, cum meas ipse vlcerosas mentis strumas sanare nequeo, in alijs sæpius crebras ac varias medelas applicando, morborum genera discens & causas, eo tutius mihi ipsi subuenturum eodem quo alijs remedio sperem. Noui namque (vt tua pace dixerò) saxum cor tuum ac immobile: vel (vt commodius loquar) concheum, quod quouis ventorum turbine agitatur, atque illuc se vertit, quo aura tempestuosè flatibus propellitur. Sed de hoc potius quàm loquar, tacendum esse duco, ne cum more pruriginis æstuantis (quæ quanto magis scalpitur, æstuat ardentius) animum excitare putem ego tuum, ad iracundiam te trahens odiosam, litus me arasse conquerar.

Cogita frater mi dulcissime, si te præsentis seculi oblectat voluptas, quid post mortem futurum decernas. Peregrinos enim nos esse non ignoras omnes, neque in itinere nobis aliquid oblatum fictæ suauitatis à cepto itinere, quin viriliter strenueq; ad felicem nostræ hæreditatis patriam contendamus, differre debet. Omnes namque iam in itinere constituti sumus, ac longo quidem ac dispari calle seiungimur, quibus sine pastore errantibus haud dissimiles, quarum ad præsepia quæuis sibi iucunda quærit pascua, donec edax solam iam hic & illic lupus errantem videns, ipsam truci rapit ore, rapidaq; fauce deglutit. Sic nobis antiquus lupinusq; hostis diuersos ad iucunda amœnataq; prata calles sollicitus præfigit, dum incauti hostilibus insidijs intercepti, hoc est, voluptatibus mundanis illaqueati, delitijs terrenis implicati, & tenebrarum cæcitatibus caligine obscurati, recti itineris diuerticulum ignorantes, ad æternos rapimur, mergimur & cruciamur sulphureos lacus, ardetes puteos. Illic cheu in pingui seculi & diuitiarum aruo nimia scabie ac contagio macri cernimur esse facti: tunc epularum saturitas, fames: potus dulcoris auditas, ardentissima sitis: diuitiarum opulentia, miserissima æternæ hæreditatis egestas: corporis ornata pulchritudo, teterrima sanies: fucata iam facies rugosa, squamosa, immundissimis, virulentis decoratur faculis, putridissima colluue caro, æternisq; ac quam miserabilibus lachrymis, sletibus vultus iam alacris nimium irrigatur, dentiumq; demum stridore concutitur.

Ad contemptum mundi quæ inueniunt.

1 Pa. 29.

1 Sal. 38.

3 Reg. 22.

1 Pet. 2.

Vt nobis demones imponant.

Cruciatu inferorum.

Matt. 3.

- Virgil. tur. Sed quid pœnarum minimas excogitare putem, nedum enumerare si Aeneæ Virgiliano id impossibile videbatur, qui prius quod enumerare non potuit iam sufferre cogitur.
- Desperatio damnatorum quam cruciabilis. Psal. 43. Caterùm mi frater, vt mihi & tibi ante oculos statuam aliquantulum harum memoriam, cogitemus quantum desperatio ipsos torquebit. Sciunt enim se in æternum huc colligatos, & æterna cum ipsis mors est & viuacissimi pœnarum infligendarum sensus. Hoc probè prædixit Dauidicus sermo: *Sicut oues in inferno positi sunt, mors depascet eos.* Sed qui recto illo breui gradiuntur itinere, quibus luctus in gaudium, mors in vitam, ærumna in diuitia, opprobria in gloriam vertuntur: qui seminabant in lachrymis, in exultatione metent: *Qui euntes ibant & stabant mittentes semina sua, venientes venient cum exultatione, portantes manipulos suos.* His *auferget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: non luctus erit cum illis, nec clamor vllus, quoniam prostrati fuerunt,* quibus dicitur: *Venite omnes qui operati estis, & ego resiciam vos.* Ecce *Venite benedicti Patri mei, &c.*
- Psa. 125. Illi, inq̄ beati, qui scopulos transilierunt imos, vt æternos fugiant: calamitates breues, ne æternas incidant, patienter sustulerunt: procellas tempestuosi maris transnatantes, æterna amicitate fruuntur. Horum merces copiosa: quia talenta sua cum foeneratione patri familias reddiderunt. Horum nuptiæ perpetuæ: quia sponsum media nocte venientem expectantes, ardentibus facibus, quippe amoris, ad sponsum suum Iesum introcuntes, secuti sunt: qui patre & matre, terrenis vt pote & ambitiosis fastibus, cæterisq̄ opibatis delictijs relictis, super sedes duodecim sedebunt, in secula seculorum gauisuri se, vt pote retia inextricabilia, lacus leonum, abyssi profundos, igneos lebetes, & tortores euasisse impatientissimos & truculentos.
- Apo. 21. Videamus nunc frater optime, in itinere simul gradientes metam respiciendo, quid hospiti nobis inflat. Via namq̄ plana ad interitum: scopulosa patienter progressa, vt dixi, ad vitam deducit. Eligamus frater per chare breuem hic viam aliquantulum duram inspectu, non tamen sine magna consolatione à Deo sperantibus apprehensam, vt perpetuis decoremur triumphis: Sumus iam pusillanimes: ascendentes fortiter primum saxum transiliamus, & quam iucundum illud post tergum posuisse, quam etiam dulcescit videbimus: quam leue cæteros tunc scopulos scandere, donec iam desiderantes vt ceruus ad fontes aquarum, ciuitatem illam in montis vertice sitam omni iucunditate dotatam, securitate munitam, tranquillitate vallatam, gaudijsq̄ fulgentem inenarrabilibus paululum per spem adoptionis concernimus, vt omnis aduersitatis immemores cuncta dulcia putemus, ne detrudamur rursus, casu labore ascendentes de fatigati, quibus tunc casus infelicio, tum miserabilior, tum grauior foret, quo labor fuerit difficilior. Hunc fastigiosum montem iam nos miseri in luto adhuc infimo prouoluti circumrepentes, in profundo celsitudinem & ascendendi difficultatem pensantes, per timorè primo eleuemur ex cœno ne demergamur, tantisper dum fontium aliorum lymphiditas nos iam eleuatos allicit. Ad quem certè timorem hoc dictum Athanasij in simbolo non incongruum erit nobis: *Et qui bona egerunt (loquens de futuro iudicio inquit) ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.*
- Matt. 5. Ibidem. Ibidem. Mat. 19. Via blanda ad mortem, aspera ad vitam ducit. Mat. 7. Timor vt nos vigere debeat ad vitæ emendationem. Athanas.

Conf-

VI
16

Consideremus frater charissime, quid æternum sit. Verbum quidem incomprehensibile tempus significat inenarrabile. Quid putas frater mi, si hoc dictum semper ante oculos præfixum haberes, anne præsentia gaudia amaritæstiaty vndiq; oppleta fierent? An timorẽ tibi semper ingererent, aduentientia incuterent formidinem? Pro breui enim gaudio, quod nec sine stimulo rationem pungente nutritur, infinitam (quia in infinitum bonum peccasti) sumpturos es pœnam. Heu amarum verbum. Heu infelix, heu iniucundum & dolore referatum. In ignem æternum ite vos maledicti: ð pœnam omni spe redemptionis carentem. O flammam inextinguibilem. O miseriam omni consolatione exhereditatam, ð carcerem tenebrosam, serpentinam, perpetuo obditum pessulo. O stridorem dentium frigore concussam, nec tamen calore non æstuantem.

Breue gaudium pœna sempiterna luendum. Mat. 25.

O frater mi, si quidem tunc eligendi optio daretur commutandi in temporalem pœnam æternam, quis non mille millenos, & milies ter denos, & centenos mille sibi deligeret annos etiam in acerbissimis pœnis victurum, vt vel consors æterno dehinc potiretur gaudio, vel saltem spe militaret fluctuanti, vt æternam enataret ignem. Nec inter hæc tempora inenarrabilia finita tamen, & æterna, comparatio tanta possit fieri, quanta minimæ guttæ ad totum mare, & totum orbem si in aquam versus esset. Finitum enim semper finito compararetur: sed in prima similitudine pœnarum infinito confertur finitum, cuius nullam in philosophia didicistis esse proportionem.

Finitum ad infinitum nulla proportio.

Vide frater mi, quanta pœna nos manet, quid præmij nobis in peccato perseverantibus impendat, quid peccatoribus interminatur, quid iustis promittitur. Heu cœcitatem nostram, duram pertinaciam, ceruicosam ignorantiam, & errorem tenacem. Pati nos certum est, non vtrobique delicias habere certum, non vtrobique gaudere certum, nec flere nos vtrobique certum est. Quærimus stultam, fictam, fucatam, momentaneam gaudiorum imaginem, & æternis luctibus malumus illaqueari: pro breui æterna amittimus gaudia, æternam nobis hæreditatem promissam, hostiq; animam miseram pro parua consolatione vendimus. Comparamus opinatam gloriam, vt æternis sordeamus vituperijs. Hosti seruimus, vt nos torqueat: blandimur ei, vt nos cruciet.

Cæcitas & infamia hominum quanta.

Amatorem nostrum Christum sua misericordia & bonitate continuo nos sequentem fugimus, promissa spernimus, beneficia obliuione conculcamus, diligentem odimus, & pro nobis patientem quantum in nobis est, interficimus: En quam peruersa mens, malus animus, amara & infecta voluntas. Clamat post nos, fugimus: sequitur, terga damus: reuocat, nutanti capite contumeliam rependimus. Audiamus quam suauiter, dulciter misericorditer clamat, errantem reuocans animam: *Reuertere* (inquit) *Suauitatis: reuertere reuertere vt intueamur te*: Peccauimus, respiscamus: proptus & misericors est, clemens, benignus est: nos in amplexus sumere dulces, in colla nobisque pœnitentia ruere gaudet, brachijs in cruce expansis circumplicare conatur, matri commendare nos festinat, fidelibusq; nobis latronis dextri spem non differt promittere. Nemo desperet, nemo præsumat: sed inter spem & metum semper volantes, fideliter, & constanter,

Ingratitudo peccatoris erga Deum quanta.

Ca. 19.

Ioelis. 2.

Inter spem & metum constanter progredendum esse.

Gene. 19.

nec?

nec cum vxore Lor respiciendo, progrediamur. Scriberem plura mi frater, sed intelligenti pauca sufficiunt. Vale in Christo.

Infirmitas corporalis vti accipienda sit: quàm patientissimè Sancti quiq; in hoc seculo passi sint: vt anima proficiat infirmitas corporis: afflictiones vt sint refrigeria: locum vt exultatione aut aegritudine non sit mutandus.

Epistola XXXIV.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIVS, CARTHVS.
fratri Engelberto Carthusiæ Treuericæ alumno, socium fieri Christi consolationum, sicut & passionum.

ACcepi literas tuas, dilecte frater Engelberte, quibus & corporis & spiritus tui afflictionem satis intellexi, & condolui. cogitas tamen quod infirmitas ista non est tibi ad mortem, sed incedere faciens per viam, qua omnes qui Deo placuerunt similiter præcesserunt, & per angustam quæ ante te est portam intrare compelles de illorū te arbitratus sum numero, quibus in Apocal. Dominus dicit: *Ego quos amo arguo & castigo.* Quapropter dilecte frater vt infirmitas tua tolerata videatur facilior: meminisse semper debes diuinæ prædestinationis & prouidentia, sine qua ne vnus passer cadit in terram, quæ absque dubio circa te geritur, disponeus tibi, quæ salutis tuæ vtiliora sunt & viciniora, castigans & consolans te, quando & quantum expedit, non quantum placet. Vnde & quidam senex (quem in vitis Patrum habes) dixisse legitur: Si te occupauerit infirmitas corporis, noli pusillanimis fieri: quia si te Dominus Deus vult corpore debilem fieri, quis es qui sic molestè suscipias? Nonne ipse pro te cogitat de omnibus: Nunquid sine ipso viuus?

Iudit. 3.
Matt. 7.
Luc. 1.

Apo. 17.
Matt. 19.

Infirmitas
corporis vt
sit accipienda

Sancti quā
libenter cor-
poris egro-
tationem
tulerint.
2. Cor. 12.
Gregor.

Quantum
probit ani-
ma corpo-
ris languo-
res.

Electi oēs
vt affligan-
tur.
Iudit. 8.

Patenter ergo fer, & roga eum, vt donet tibi quæ expedit: hoc est, quod voluntas ipsius est, facias. Hinc alius quidam consueta se cernens infirmitate non visitari, pauens à Deo se querulabatur derelictum. Sciebat enim per experientiam illud Apostolicum, Virtutem scilicet, infirmitate perfici. Propterea etiam Gregorius dicit de Salomone, quod ipsius cor idcirco sapientiam deseruit, quoniam eum nulla exterius disciplina custodiuert. Hoc non ignorabat magnus ille eremita Ioannes in Aegypto: qui fratri cuidam febre tertiana grauissimè vexato, vt eum curaret rogatus, sic fertur respondisse: Rem tibi necessariam cupis abijcere. Vt enim corpora nitro, vel alijs huiusmodi lineamentis abluuntur à sordibus, ita animæ languoribus alijsq; huiusmodi castigationibus purificantur. Hinc laudatur alius quidam: qui dum precibus sanitatem, vt petijt, intercessione sancti Martyris obtinuerat, contra diuinam prouidentiam quid postulasse se metuens, orauit, si infirmitas sibi pristina foret expediens, eiusdem Martyris merito vt fuerat, reueteretur. Quod & factum est.

Accedit autem ad consolationem tuam quod non solum multi, sed omnes qui ad regnum Dei peruenerunt, in camino tribulationis probati per iterationis & passionis transferunt. Quod castissima Iudith intelligens, filios Israel ad patientiam & fidē, cum essent ab inimicis obsessi, ad monebat, dicens post

post multa: Pater noster Abraham tentatus, & per multas tribulationes probatus, amicus Dei effectus est. Sic Isaac, sic Jacob, sic Moyses, & omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles. Quos etiam ille, qui in infirmitatibus suis gloriabatur, eo quod tunc potens erat, quibus non solum ligari sed & mori paratus erat pro nomine Iesu commendans, dum quæ passus fuerant recensisset, quosdam commemorans seculos, quosdam lapidatos, alios occisos gladio, alios fame & angustia cruciatos, demum concludit: *Quibus dignus non erat mundus.* Unde beatus Gregorius in tertio moralium, Deus (inquit) foras usque ad despecta deiecit, quos intus usque ad incorruptibilia perducit. Et alibi: quanto quisque altius profecerit, tanto in hoc mundo inuenit, quod durius portet: quia cum à presenti seculo, mentis nostræ delectatio deficit, eiusdem seculi aduersitas crescit. Hinc est enim, quod plerisque cernimus & bona agere, & tamen sub graui tribulationum saepe desudare. Terrena namque desideria fugiunt, & tamen flagellis durioribus fatigantur: sed cum patienter & humiliter flagella suscipiunt, post flagella ad requiem sublimiter suscipiuntur.

Si quis ergo appetit plenè vitia vincere, studeat humiliter purgationis suæ flagella tolerare: ut tanto post ad iudicem mundior veniat, quanto nunc eius rubiginem ignis tribulationis purgat. *Exemplum* (inquit Iacobus Apostolus) accipite fratres, laboris & patientiæ prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini. Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis. Sed veniat quæro tibi in mentem afflictio Alius Seruuli & beatæ Romulæ (de quibus habes Gregorium in homelijs) & beati Francisci, qui durissimis anxietatis doloribus angustias suas non pœnarum, sed sororum nomine appellabat: quibus etiam dum quadum vice grauius solito vrgeretur, licet totus esset languoris prolixitate attritus, proiciens se in terram debilia ossa duro casu collisit, & deosculans humum: Gratias, inquit, ago tibi Domine Deus de omnibus doloribus meis, quæ mi Domine rogo, ut centuplum (si tibi placuerit) addas, cum tuæ sanctæ voluntatis adimpletio sit mihi consolatio super plena.

Non credo etiam te ignorare de beatissimo patre nostro Dominico patris nostri & domini vestri monacho, quantis tentationum & infirmitatibus angustijs purgatus, quantas etiam postmodum secundum multitudinem dolorum tuorum susceperit consolationes. Legitur quoque de beatissima Catharina Senensium excellentissimæ sanctitatis virgine, quod dum quadam vice à Domino fortitudinis donum sibi dari instantius postularet, volens eam Dominus exaudire, tali prius informatione commonuit. Filia, inquit, si vis virtutem fortitudinis acquirere oportet te me imitari. Ego enim licet possem virtute diuina potestates aereas annihilare nedum superare, & aliam viam tenere vincendi, tamen per humanos actus meos volens exemplum dare, non nisi per viam crucis volui ipsas vincere: ut vos factitio sermone docerem, quod si fortes vultis esse ad vincendum omnem potestatem hostilem, crucem accipiat pro refrigerio vestro, sicut & ego feci: qui secundum Apostolum meum Paulum, *proposito mihi gaudio, sustinui crucem, confusione conempta.* Oportet ergo passiones & afflictiones non solum patienter portare, sed pro refrigerio amplectari & optare. Et verè refrigeria sunt, quia quanto

Y

magis

Vitia vt plenissime extinguantur. Iacob, 5.

Gregor. Mira B. Francisci patientia.

D. Dominicus Carthus. Psal 93. S. Catharina Senensis.

Cur per crucis viam Christus diabolum vincere voluerit. Heb. 12.

Afflictiones
vt sint refri-
geria.
Rom. 8.

Afflictos
quid conso-
lectus.

Esaï. 59.

Vt morbis
humana
sint remedia
adhibeada.

S. Enclyctice
memoran-
da sententia.

magis patimini pro me, tanto magis conformes mihi efficiemini. Et quanto magis mihi conformamini in passionibus, tanto magis (secundum doctrinam Apostoli mei Pauli) mihi in gratia & gloria eritis conformes. Accipite igitur filia, amara pro dulcibus, & dulcia pro amaris propter me, nec quicquam dubites, quia contra omnia fortis eris. Quod illa non surda aure percipiens, ex tunc in mente sua fortiter fixit in tribulationibus delectari. Et prout testante eius confessore, qui vitam illius innocentissimæ virginis scripsit, in confessione secreto reuelauit, nulla res exterior eam tantum in hac vita refrigerabat, quantum tribulationes & passiones, sine quibus impatientissimè steterat in corpore, sed propter has sustinendas lubenter portabat celestis coronæ dilationem, quia sciebat quod per illas continuè augebatur in cælis. Hæc pauca dulcissime frater, non quasi docendo, sed legenti & scienti talia commemorando potius inserui, vt alijs similibus, quibus omnes scripturæ plenæ sunt, confortatus, non sis nimium pusillanimis circa promissionem Dei, quasi manus illius abbreviata sit, vt in loco ab æterno tibi preordinato, & ad quem sola eius bonitas vocauit & confirmauit, non possit (si voluerit) te sanare.

Admiror valde, quò in hanc tentationem corruistis, vt propter exiguum spem incertæ sanitatis, locum vestrum (vbi stabilitatem, & perseverantiam tam solenni professione promissistis) cupiatis dimittere, simul & perseverantiæ fructum perdere. Requirenda sunt certè remedia infirmitatis, & humana (ne Deus tentari videatur) auxilia admittenda, sed quæ cum cuiusq; status conditio & professio (quæ decet non obliuisci) congruenter admittit, & quantum sine aliorum scandalo fieri potest. Quomodo quæso talis mutatio non credit in scandalum & ruinam multorum, qui de te murmurantes (& forsitan sceleris iuste) instabilitatis & impatientiæ te arguent? Quæ quidem instabilitas etiam alijs, licet minori vrgeantur necessitate, animum præstabit & exemplum se transferendi ad id quod nesciunt, amittentes certum fructum perseverantiæ, qui seruabatur illis in cælis, pro incertæ sanitatis consolatiuncula, de qua adhuc dubitatur in terris. Audiatis sanctam Enclyctycen: quæ licet fuerit mulier corpore, cor tamen gerebat virile: audiatis, quid dixerit. Si in monasterio cum alijs conuersaris, non mutes locum. Læderis enim omnino, si facias hoc. Etenim si gallina dereliquerit oua sua fota, sine pullis ea exire faciet, ita monachus vel virgo frigescit & mortificatur in fide de loco ad locum traieundo. Allegas saniozem seu puriorem aerem nobiscum, & cetera huiusmodi quæ si dilecte mi, te iuuarent, quomodo non & nostros iuuarent monachos, quorum pene media pars infirmatur? Nec desunt nobis, qui eadem laborant tentatione, qua & tu, sub alio boni pretextu cupientes alibi se transferri. Sed Physicis tandem corporum consilia medicorum animæ præferentes, manum Domini patienter expectant. Crediderunt enim consilio antiquorum philosophorum (sanctos in Aegypto & Thebaidibus loquor) qui inter cetera de remedijs tentationum disputantes, hoc quoque nobis reliquisse scribuntur, quod & tu vtinam audiendo credas: Si (inquit) tibi contigerit tentatio in loco in quo habitas, non deseras locum in tempore tentationis: quod si deserueris, quocumque perrexeris, ante inuenies quod fugiebas: sed patiens esto donec tentatio transeat, ne discessio tua

3. VI
16

alijs scandalum fiat, & ne forte alijs qui circa ipsum locum habitant tribulationem ingerat. Simile aliquid dicit Seneca: Si vis ista quibus vrgeris effugere, oportet non vt alibi sis, sed alius. Propterea, dilectissime Engelberte, resignes te in manus omnipotentis Dei, cui absque dubio cura est de te: nam ipse solus laborem & dolorem vestrum considerat, qui & omnibus iuxta est qui tribulato sunt corde: ipse vobiscum faciet quod expediet. Si utilis est sanitas tibi, perseuera in loco in quem Dominus te posuit, & propter perseuerantiam ac longanimitatem tuam indubiè Dominus te curabit. Quod si curari tibi non expedit, frustra est quocunque pergis, nec vt sic etiam desideranda est sanitas.

Vt ex tentatione non fit locus mutandus. Seneca. Sapie. 6. 1. Pet. 5. Psal. 6. Psal. 33.

Dico iterum, dilecte frater, si Domino placet vt sanitate gaudeatis, ipse vos liberabit. Si non placet, nec locus, nec aer, nec physicorum quorumcunque peritiam te curabit. Scribit Gerson singulariter monachos debere diuinæ inniti prouidentia, eo quod humanis plus auxilijs & proprijs voluntatibus destituti, quasi omnia quæ circa ipsos geruntur ex diuina ordinatione vel superiorum voluntate procedentia suscipere habent. Nihilominus tamen etiam humana debes interim suscipere remedia, quæ ex consilio & voluntate Patris tui in domo tua licitè admitti possunt. Finem verò illorum & effectum sine fructum Deo committere, aliudq; nihil nisi Dei voluntatem in omnibus & desiderare & expectare: quoniam reuera licet ex negligentia tua vel aeris intemperie infirmitas hæc tua tibi acciderit, non tamen sine prouidentia Dei quæ illum locum & loci aerisq; dispositionem ab æterno cognouit & tuam complexionem. Iniuriam igitur tibi fecisse videretur, si ad impossibile vel ad periculum, quod præcisset, te vocasset. Nihil itaque restat, nisi vt modo de necessitate facias virtutem, & Dominus consolabitur tristitiam tuam. Optote semper benè valere in Domino charissime frater.

Ioannes Gerson.

In omnibus Dei sustinenda voluntas.

Quo pacto Deo in monastico instituto seruiturus, ab abnegatione propria voluntatis, & proprijs sensus captiuatione, per spiritus discretum seruorem incipere debeat.

Epistola XXXV.

E. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS, cuidam probo adolescenti in ordine regularium nouiter professo, pacem optat & monastica religionis quotidianum incrementum.

Charissime fili, ex tuis literis iam comperi in monasterio te non fuisse ociosum. Quippe qui cum virtute literas optimè cõiunxisti. Proinde nihil tibi aliud puto commendandum, quam vt in seruore hoc perseueres, bonis inijtjs optimos semper profectus adijtcs Exercitia tua, iuxta consiliũ viri timentis Deũ, salutemq; tuam zelantis moderare, nihil innitens capiti tuo aut sensui, quãdoquidẽ id maximè vult Deus, vt intellectum nostrum captiuemus in obsequium suũ, per puram nostri abnegationem. Feruor tuus mihi perplacet, modo absit discretio, quæ haud melius, imò non aliter ac humilitate, atque obedientia conquiritur. Eundem finem fortiuntur plerumq; indiscretio & ignauia, siue expiditas. Atque idem periculum adducunt aut nihil, aut nimium habuisse

Intellectus noster captiuanus per subiectionẽ. 2. Cor. 10.

feruoris.

Feruor discretus quā
si necessarius
ternat.

feruoris. Vt enim (diuo Bernardo teste) discretio sine feruore iacet, ita feruor sine discretione præcipitat. Ita ergo desiderandus est Deus, ita amādus. Ita bonæ voluntatis est feruor dilatandus, ac si hoc duntaxat die foret viuendum. Atque huius charitatis, huius feruoris exercitia operatq; secundum vires vniuscuiusque metienda sunt, temperandaq; vt si semper esset viuendum & robur & animus ad omnia sufficiant, atque vigeant. Sit itaq; desiderium Deo placendi sine mensura, extendatur vsque ad infinitum. Opera tamen & studia, quibus hic feruor exercetur, fiant ita, ne quid nimis. Hæc obiter charissime, laudans feruorem, atque simul commonefaciens te discretionis, oro mei sis memor tuis in orationibus. Vale.

Congratulatur fratri è mortis periculo erepto, atque inde occasione sumpta, hortatur eum ad constantiam & obedientiam.

Epistola XXXVI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
filio suo charissimo Henrico, è mortis discrimine diuino munere erepto.

Lucæ. 15.

Lucæ. 12.

Vt à proposito lapsus idem reuocare debeat.

Mat. 12.

O Portuit & me gaudere, quia filius meus mortuus erat, & reuincit perierat & inuentus est. Misertus tui Deus, fili charissime, misertus Prioris patris tui ac confratrum tuorum, misertus denique maximè est mei qui oēs de interitu tuo tristitiam super tristitiam habuissemus. Verùm si iuxta veritatis testimonium ne vnus quidem passer cadit in terram absque prouidentia Dei, quanto minus dulcissimus filius meus Henricus, neq; fortuito, neq; citra Dei prouidentiam cadens in flumen submersusq; in vita seruatur, aut iam fere mortuus vitæ restituitur? Num Deus ipse, qui in periculum te cadere permisit & rursus à periculo, fili mi, te sua magis, quam humana ope eripuit, non potuisset facere, vt ad hoc periculum, non venisses? Potuisset profectò. At si te præseruasset alioqui casurum & mergendum vt non caderes, quis quæso beneficium huius præseruationis diuinæ tibi indicasset? Quis benignitatem Dei super te (quandoquidem periculum nescires) vigilasse nunciaret? Aut quā tu ei pro huiusmodi præseruationis beneficio gratias ageres, q; quod in piculo fuisses & à Deo præmittitus, ante casum præseruatusq; nescires? Permisit igitur te mortis periculo incidere, & tamen eripuit, vt ex beneficio ereptionis (qui præseruationem nescire potuisses) eius bonitatem prouidentiamq; disceres. Age igitur fili mi, nouam vitam inchoaturus quæ spiritualis foret, hoc facto edoctus es carnalem relinquere, veterique vitæ emori. Mortuus es enim, aut inter mortuos tamen computatus es in aquis, vt in nouitate vitæ resuscitatus ambulares. Secundus baptesmus hic tuus fuit, in quo à memoria omnium præteritorum phantasiarum abluerentur. Neminem itaque ex præterita vita patrem fratrem, amicum, dominum &c. deinceps agnosce secundum carnem, nisi qui secundum nouum hominem in Christo pater, frater, amicus aut Dominus sit. In cælo quidem vnum patrem habes Christum Deum matrem dominam tuam Mariam, cuius pietatem credas tibi in periculo pro-

profuisse, & vt fidelis de cetero ei inueniaris, ad futura te seruatum. In terris pater est tibi Prior tuus, confratres & domini tui cum quibus habitas. Hos diligere, ac venerari debes, & eis, obsequi atque seruire, omniumq; aliarum personarum familiaritatem pristinam (nisi quatenus ad Deum promouent) obliuisci, nouam non contrahere. Metuo hanc tentationem futurarum fuisse aliarum præludium, compluresq; diabolica machinatione tibi intentandas. Verum super firma petra perseuerantia, id est, firmo proposito permanendi cum Christo vsque ad exhalationem spiritus, tu pedes tuos firmes, nec terrearis, quia erit patientia & fortitudini tuæ corona: fidem & spem in Deo & beata Maria matre tua colles, ipsos indefinenter pro tui custodia & directione inuoces: nihil patrem tuum Priorem prorsus quantum libet exiguum celes, vt diaboli technas omnes confessione secretorum tuorum confundas & elidas (quia sentio te multum diligi à patre: quod etsi secus esset, nihilominus prouidentia diuina eius ore & consilio te reget & proteget) Eius voluntatem igitur sequaris absque scrupulo, nihil hæsitans, nihil plus interrogans, in bona semper simplicitate & humilitate hoc solum bonum æstimans, quod Prior consulit: fratres vt alias monui, cunctos diligas, non singulares familiaritates facies ad aliquos, ceteris exclusis, sed singulis (quicquid cum Deo fieri potest) morem geras, in seruiam obtemperes, conformeris, concordēs, & eorum beneplacita tuis præferas: nunquam tamen (vt præmonui) ad peccatum declinando. Tuum casum atque præcipitium in flumen (dum audirem) in mentem venit Eufraxiæ, cuius vitam legas in Vitis Patrum, & obedientiæ, humilitati, ceterisq; virtutibus eius te conformes, pro modulo tuo, excepta abstinentia, quæ ad testimonium sanctitatis ei à Domino concessa est mirabiliter, quàm nolo vt frustra stultetq; imitari coneris. Comedas & bibas cum timore Domini & gratiarum actione iuxta consilium Prioris, & stude vt ilis esse communitati in choro & alijs. His paucis vale fili mi in Domino Iesu.

Vt propositum sanctum vsque ad vitæ finem perducendum.

S. Eufraxiæ vita mirabilis.

Contra instabilitatem mentis cordisq; distractionem inter Dei laudes remedium.

Epistola XXXVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSBERGIUS, CARTHVS,
charissimo suo filio Hugoni Carthusiæ Coloniensis tyroni S.D.

VNa ferè est omnium fili dilectissime, quærimonia sub diuinis laudibus, his potissimum, quæ vocaliter offeruntur, mentis patii instabilitatem, distrahi ad euagationes cordis, aliudq; sæpenu-mero cum Deo loqui, aliud cogitare. Hac infirmitate quamuis ipse mirum in modum grauer, non deesset tamen remedium, si forem atque sum siue diligentior, siue deuotior, quo huic vitio occurrerem. Tu igitur fili, qui feliciter hoc vti potes remedio, vt potè maiori seruens pietate, id ipsum, in exercitium tibi commendo. Itaque iturus ad orationem seu laudes diuinas post studiosam mentis recollectionem, post intentionem fixam ac certam, qua cõstitues attentè ac deuotè psallere siue orare, principio pollicem manus digito admoueas, quem ad singulos psalmi versus articulatum, hoc est, de artu in artum, & subinde de digito in digitum mutes, dans singulis digitorum artubus versus singulos, perinde ac si eisdem velis numerare,

Attentione quam iuuent sub diuinis.

re, donec finiatur psalmus. Vbi hoc fueris assuetus modo, potes præterea singulorum versus literas capitales obseruare, & in superlatiuo al. quo, qui in eadem litera incipiat, cuiusmodi est litera capitalis versus illius, aspirando in Deum sursum ferri. Verbi gratia: Primus psalmus hoc modo incipit: *Beatus vir, qui &c.* Huius primi versus capitalis littera est B. Quando igitur hic versus incipitur, pollice ad primum digiti artum posito, mentaliter cogita: O benignissime Iesu, seu: O benedicte aut, beatissime. Quando secundum audis verbum: *Sed in lege Domini &c.* qui incipit ab S. superlatiuo quoque tunc utere, ab incipiente S, videlicet: O sapientissime suauissime aut sanctissime. Hoc modo utere in omnibus singulisq; versibus psalmi, vt quando cuiusq; versus aliquis incipitur, considerata litera capitali, habeas confestim superlatiuum eidem literæ respondentem.

Atque idem iuuat ad singulas habere litteras, superlatiuos laudis, affectiuosq; ad manum præparatos: Vt si ab A versus incipitur, occurrant subito, Altissime, amabilissime, amantissime. Si à B. Benignissime, beatissime, benedictissime, bone. Si à C. Clementissime, charissime, castissime. Si à D. Dulcissime, dilectissime. Si ab E. electissime, elegantissime. Si à F. fidelissime, felicissime. Si à G. Gratiouissime, gloriosissime, gaudiosissime. Si ab H. Humillime. Si ab I. Inuictissime, innocensissime. Si ab L. Laudabilissime, liberalissime, laudatissime. Si ab M. Mitissime, mansuetissime, misericordissime. Si ab N. Nobilissime. Si ab O. Omnipotens: vel omnipotentissime, obedientissime. Si à P. Piissime, patientissime, potentissime. Si à Q. Quietissime. Si ab R. Reuerentissime. Si ab S. Sanctissime, suauissime. Si à T. Tranquillissime, tristissime, (intellige de eius passione) Si ab V. Veracissime, venustissime, venerabilissime, &c. Vbi itaque huius exercitij & modum & vsum fueris assequutus, ad id vt iam citra negotium & absque labore superlatiuo occurrant, potes vel sine admodum de superlatiuo iam dixi aspirationem quoque quamuis conformem respondentemq; applices literæ capitali versus. Eam ob re per vniuersum alphabetum pro singulis literis aspirationem habeas, seu petitionem necessesse est, in quibus id quod præcipuum in ea fuerit aspiratione, incipiat à litera versus capitali. Hoc igitur modo vbi versus incipitur ab A. ad manum habeas aspirationem pro abnegatione tui perfecta, pro amoris privati extinctione, seu pro amoris diuini ardore tibi cœlitus donando, qua videlicet mente suspirans ad Deum, optes huiusmodi: Vtinam amabilissime Iesu amor omnis priuatus in me pereat. Aut ita: Amorem proprium in me extingue amabilissime Iesu. Aut: Abnegationem perfectissimam amabilis esu mihi tribue. Item: Amore vtinam castissimo diligam te Deus meus & omnia: hoc est, te diligam qui es Deus meus & qui mihi es omnia, utpote extra quem nihil cupiā &c. Huiusmodi multas sibi ipsi vnusquisque præformare potest aspirationes pro abnegatione, pro privati amoris extirpatione, aut pro amoris diuini inflammatione oraturus, quarum vel aliqua occurrat, tunc, vbi versus psalmi ab A. inceperit. Quomodo autem de A. litera iam dixi, ita dicendum est quoque de reliquis omnibus literis. Quod tamen vt facilius ab omnibus capiatur, exempli causa de singulis literis scribam. Ad literam A. iam dixi pertinere amorem priuatum, abnegationem perfectam, amorem Dei, pro quibus supplicari Deo potest per aspirationis modum, O vtinam aut, O si. Possunt item applicari

VI
16

carum quæcunque alia, vt sunt abstracta vita (quæ est conuersatio interna) petenda, aut ambitio detestanda. In litera B. potest aspirari ad Deum pro benignitate, pro beatitudine æterna, aut pro aliqua beatitudine ex octo beatitudinibus à Christo prædicatis. Aut certè benedic Deum pro beneficijs eius multis, quibus hæctenus ingratus nimis fuisti. Dic igitur mente, vbi literam B. innueris capitalem: Benignissime Iesu da mihi benignitatem erga omnes homines, vt sim mitis & humilis corde. Item. Benedico te Domine Deus meus ex toto corde meo, quia solus es bonus, & miserationes tuæ infinitæ. Item: Vtinam pijsime Deus vel primam beatitudinem obtineam, qua docuisti, vt verè sim pauper spiritu. Vbi literam innueris C. aut charitatem feruentissimam, aut castitatem, aut cordis puritatem, aut certè cordis stabilitatem contra euagationes à Domino Deo petas. Vbi D. literam receperis capitalem, dic: Vtinam desiderabilissime Iesu, tu solus omnia desideria mea in te rapias & stabilias, in te absorbeas, & tibi vnias. Aut, pete discretionem in omni actione ac virtute. Potes præterea petere deuotionem veram, quæ est animum habere paratum atque feruentem in omne beneplacitum Dei. Dilectio denique inimicorum, & te actusq; tuos calumniantium iuste petenda est. Porro si E. fuerit in versu litera capitalis, recolens quàm multiplices sint gemitus quàm variaz lachrymarum afflictorum, quot calamitates & ærumnæ, offer omnium filiorum Ecclesiæ gemitus & vota in cor apertum Iesu, orans vt unicuique iuxta suum beneplacitum, & pro sui nominis gloria tribuas, quod illi expedierit. Quod ipse quoque libenter vult, scit & potest. Vbi F. capitalem deprehenderit literam, postula orando fidem seu fidelitatem, qua boni malique discernuntur serui. Si enim omnia facere potest iniquus quæ facit bonus, præterquam quod suo domino fidelis esse non potest, quomodo non maxime optandum est, vt nobis detur tam fides, qua nos credamus Deo, quàm fidelitas ipsa qua non ipsos nos, sed Deum pure quæramus in omnibus, contendamusq; nos exhibere eos, quibus se credere dignetur Deus, vt potè amantibus se? Quando G. litera occurrit, toto corde gratiam Dei maxime tibi, (sine qua nihil est) necessariam, opta. Ideo hanc petas tibi indeficientem, iugem atque perpetuam. Aspirando item potes optare, vt in nulla creatura, sed in Deo solo gaudeas. Item, vt gloriam omnem mundi detesteris ex animo. Ad literam H. capitalem, ora pro humilitate profundissima tibi donanda. Si litera occurrerit I. pete intentionem castissimam simplicissimam deiformem, omniaq; in Deum referentem, qua videlicet eius gloria & beneplacitum solum pure & feruentissime quæras. Si L. fuerit capitalis litera, linguæ pete continentiam. Ora linguam tibi frenari timore diuino, ne in otiosa, ne in perniciosa, ne in scurrilia desinas. Aut vt laudes diuinas attentè ac deuotè offerre tibi concedatur, aspirando pete. Vbi M. fuerit prima litera versus, aspirando à Deo pete tibi dari imititarem, mansuetudinem, misericordiamq; erga proximum viscera. Ora etiam clamans ad Deum pro misericordia, tam pro te, quàm pro omnibus: præcipue autè pro ijs qui in collectatione sunt peccatorum, puta qui bonæ sunt voluntatis, ad id tamen adhuc imperfectè, vt tentationes vincere nequeant: & demum maxime pro defunctis. Si N. fuerit litera capitalis, aspirans ora, vt nihil vnquam in te inueniatur, quod offendar Deum. Si ab O. ceptus fuerit versus, pete obedientiam perfectissimam. Si P. litera fuerit prima, ora tibi donari patientiam mi-

Deuotio vera quam sit.

Fidelitas quam Deo exhibenda.

tissimam. Item passionis ac Christi vulnerum tibi pete memoriam imprimi. Ad literam Q. Christo offer, quicquid in te est virium, & pete ab eo ut eadem, simulq; omne tempus vitæ tuæ in sui laudem conuertat, ac eadem iuxta suum beneplacitum in sui gloriam solius te consumere faciat. Vbi R. litera incœperit versum, aspirando pete tibi reuerentiam infundi erga diuinam præsentiam ut semper & in omni loco Deum contempleris, ames, sentiasq; præsentem. Ad literam S. pete sitim ardentissimam zelumq; animarum, sitim item feruentissimam honoris diuini, qua Dei inhonoracionem, omnem iniuriam atque contemptum execreris lugeasq; eiusdem verò quæras semper promoueasq; honorem. Petere quoque hic potes sinceritatem, quo ab omni priuato amore liber, non te ipsum, sed Deum purè in omnibus quæras. Sublitera T. timorem pete Dei castissimum, & maximè filialem, quo vigilantissimè caueas fugiasq; quicquid amantissimo displicuerit patri: aut pete temperantiam in omnium rerum vsu, sensuumq; continentiam. Postremò, si quando V. litera fuerit capitalis, pete à Iesu benedicto, Virginis filio, tibi donari ut ipsius matrem veneratione deuotissima castissimaq; ames dilectione. Item pete eiusdem Virginis alumnus & adoptionis filius fieri. Hæc omnia quantum proluxa aut difficilia videantur, non sunt tamen difficilia vel aliquantum exercitato, vbi in vsu duxerit exercitium. Nectamen opus est, ut in omnibus his aspirationibus assignatis vtatur, sed vnã harum quæ occurrerit assumat, aliamque eiusmodi sibi instar harum effinxerit. Verum quocumque fortasè quis, sub diuino officio nihil tractandum mente, præter id quod canitur aut dicitur. Respondendum, non aduersari hoc exercitiũ attentioni, sed pro attentione multò nobilissima (quæ est mentis eleuatio in Deum) assumi. Huic enim aded non officit hoc exercitiũ, id est, hoc aspirandi genus, et etiam vehementer suffragetur. Nam celerrimè atque ad modum sagittæ aspiratio cordis in Deum iaculata, dum surgit, verborum quoque in psalmo lectum, sibi concilians, sibiq; applicando contextens, ad Deum secum trahit & hoc dum Psalmus (ut consuetudo est monachis, & Canonicorum collegiis probè institutis) canitur cum grauitate seu tractim. Nam si festinato legitur aut canitur, difficile esset has aspirationes obseruare, sufficit enim tunc superlatiuis dumtaxat vti, quomodo supra declaratum est.

Psalmi vt cum grauitate si con-
cincendi.

Psalmi v. i. sanctis e p-
plicad sunt.

Habet etiam tunc locum, aliud (quo nonnulli vtuntur) remedium: videlicet vt vbi audieris inter psallendum Dominus, aut Deus motum aliquem aut signum facias secretè reuerentiæ erga Dei maiestatem, aut Christi humanitatem: puta vt vbi nomen hoc auditur Deus, mente adores Dei maiestatem vbi Dominus Christi maiestatem reuerearis. Potest præterea qui mentis patitur instabilitatem, versusum literas capitales obseruare, iuxtaq; easdem nomina sanctorum ab eisdem literis incipientia, ac eorundem intercessionem pro Ecclesia postulare. Vt si ab A. versus incipiat inuoces sanctum angelum tuum, reliquosq; angelos omnes: aut inuoces sanctum Augustinum, Antonium aut sanctam Annam, Aghathamue A. polloniam aut Agnem. Pari modo vbi litera B. versus incipit memoria fiat Bartholomæi, Benedicti, Brunonis, Bernardi, Barbaræ, aut alterius sancti cuiuspiam à B. incipientis, cui psalmus fuit deuotio. Possunt itaque sancti inuocari hoc modo vt pro nobis orent. Possunt item recolli, vt cum eis nos pro nobis, & pro vniuersa Ecclesia oremus.

oremus pariter. In hoc exercitij genere beatae Marix virgini tribuere locum potes in litera M. propter nomen Marix, vt omnes huiusmodi versus ab M. incipientes, in ipsius canas venerationem Deo. Potest ei quoque locus dari cum sanctis omnibus virginibus præcipuis in litera V. Postremò pro stabilien- do cor de obseruare potes, vbi versus in secunda persona ad Deum dirigitur, cuiusmodi est hic versus, *Domine Dominus noster*, addas aut suppleas: potentissime, aut sapientissime: aut adiectiuum aliquod laudis seu deuotionis, quod sensui versus congruat: vt si versus Dei misericordiam, opemve, aut liberationem postulat, addas tñ adiectiuum conueniens, puta benignissime, clementissime &c. Si eiusdem narrat laudem aut potentiam, adijcias, excellentissime, potentissime, magnificentissime, nobilissime. Si eius bonitatem, dic tu, amabilissime, suauissime, dulcissime, optime &c. Pari modo vbi in tertia quoque persona fit diuinæ potentix aut misericordix mentio, adde iuxta congruentiam adiectiuum, vt si versus psalmi fuerit: *Qui propitiatur* Psal. 119.
omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas. In mente adijcias tu: Verè misericordissimus, verè mitissimus &c. Porro vbi tui psalmus inducit memoriam, vt re adiectiuus seu attributis humiliatiuis, tuisq; vilificatiuis: vt sunt ingratisissimus, miser, vilissimus, facinorosus, pauper, & similia. Exempli gratia: Ad hunc versum, *Delictum meum cognitum tibi feci*, interim quod eadem legis, verba supple tu: Ego miserimus & facinorosus peccator. Et ad Psal. 31.
 verba quæ sequuntur, *Et iniustitiam meam non abscondi*, dic in mente. Coram te Patre pijsimo & misericordissimo. Hæc sunt, fili charissime, remedia, quorum quodlibet tibi contra mentis petes instabilitatem in vsum vertere: felicior tamen estimamus eum, qui nullo horum eget, qui ex sensu verborum psalmi fursum agitur, ferturq; aspirando in Deum. Vale.

Vt sit vtendum recreationibus. & remedijs sanitatis.

Epistola XXXVIII.

IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.

filio suo charissimo, fortitudinem corporis & animæ.

Questio mihi abs te proposita est, sili in Christo charissime, in hæc verba. Sancti admonent nullam consolationem querendā in creaturis: Nunquid ergo non melius est dolores capitis & alia pati, quàm admittere consolatoria, per quæ releuer? Respon- sio: Fili, hoc dicitur queri, quod est finis, cuius gratia cætera præcesserunt, aut fiunt. Qui finis cum obtentus fuerit, non queritur aliud. Ita ergo non debetis querere consolationem aut delectationem, vt ipsa delectatio finis sit, quàm in creatura queritis, & ibi sit status atque requies: sed hoc quod delectat, aut fortalsè etiam secundum quod delectat si querendum est, querendum est propter aliud scilicet quia necessarium aut vtile ad sanitatē, vel huiusmodi conseruandum seu recuperandum. Illa autem querenda sunt, vt semper vsquequaq; placeatur Deo & eius voluntati seruiatur: vt corpus sufficiat ad labores externos & internos, ad pressuras & tentationes sustinendas &c. quæ consumunt vires, in quibus maior centuplo consistit profectus, quam in abstinentia. Itaque Deus est finis, & Deus queritur & non delectatio vel consolatio. Verbi gratia: Ecce iam ver est & omnia florent. Nonne delectabile

Consolationibus ac delectationibus quinam vtendum.

Natura ex-
hausta qui
reficienda.

Remedijs in-
firmis vt
subuenien-
dum.

Stabile est exire ad Rhenum, aut vineas inuisere. Hodie procurator monasterium exiit ad Rhenum, & inde ad vineam Nonne iuit ad ea quæ recreant. Ita. Nunquid quæsit recreationem? Haudquaquam. Quid ergo, vt habeat quod fratribus edendum ministrat, & vt videat ne vinea inculta relicta sit. Ergo non quæsit recreationem, sed monasterij commodum & fratrum necessitatem leuandam, licet vsus fuerit delectatione aut gressu delectabili: non tamen propter delectationem. Ita tu fili, fatigato corpori tuo, exhausto & magis exhauriendo subuenias, & vt laboribus, vt oneribus à Deo impositis, & adhuc tibi imponendis sufficias & proficias, conforta corpus tuum. Quicquid ad hoc iam suffragatur, licet delectabile sit, non tamen propterea solum, quia delectabile, sed quia ad perseverantiam necessarium & utile est, sumas. Non diceris consolationem quæsiisse, sed ad perseverantiam & subiectionem Deo te apertum reddidisse. Pati fit tibi in desiderio: noli procurare patientiam. Deus bene inueniet te: imò maior necessitas tibi incumbit de conseruatione corporis & sanitatis tuæ, quàm alienæ. Si ergo teneris proximū iuuare, ne destruat in eo opus Dei, sed perseueret ipse in ministerio Dei, quanto magis tibi es obligatus? Nescis an placeat Deo vt sis infirmus. Sis ei resignatus, vt si vellet ipse, semper teneat te infirmum. Interea sanitatis remedia accipias, ne tentare Deum velis, vt miro ac singulari modo te curet, sed (vt dixi) vt vere humano modo remedio, & dic Deo: Domine si me vis infirmum habere, ego nolo sanus esse: nec hæc faciens, reniti cupio tuæ dispositioni. Non operentur omnia hæc remedia (quæ solum propterea accipio, ne te offendam præsumptuosus) aliud, quam tibi placet. Hæc pauca pro tui consolatione scripsi tibi, vt te ad Domino confortarem. Bene vale.

Vt tyro Christi in monastica religione debeat sese dare ad libertatem spiritus, timoribusq; ac scrupulis conscientia nimis, tanquam diabolici figmentis resistere, Deo suo confidere.

Epistola XXXIX.

IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS
Filio suo charissimo N. felicitatem & gaudium, in Spiritu sancto.

Iesum Christum adhuc in tentatione constitutum tecum charissime frater intelligo. Et cum cæteri cum puero Iesu gaudia sua ludunt, in mœrore interim tu tabescis. Rogo igitur semel respicias, reiectis post tergum omnibus scrupulis ad iudicium tui magistri ac Prioris, & dimisis confessionum iterationibus, in miseratione Domini respices: quia non potes sufficere vnquam ad tui iustificationem, tamen si millies confitearis generationem. Ad maiorem pacem cordis peruenies, & pleniorum peccatorum remissionem, si ad Deum conuersus, mentalia, & amorosa orationum & meditationum exercitia assumes. Tentatio est diaboli cum scrupulis tuis, qui te turbat, impedire & ad desperationem te inducere nititur. Fac itaque iuxta consilia superiorum tuorum, & discite contemnere scrupulos inordinatos. Sæpe diabolus per huiusmodi impedit multos & perturbat, vt quos non potest ad manifesta peccata pertrahere propter timorem Dei, quo eos præditos videt. *scilicet*

tem erroribus ac timoribus superuacuis perturbat vt reddat inquietos. Multi pro dolor id genus diabolicis fraudibus implicantur, & quamuis bene habeant, ac recte cum ipsis agatur, tamen nunquam pectoris pace gaudent, eo quod nimium auscultant de demonum susurrijs, quibus eos perturbare moluntur. Sed hac in parte felices admodum sunt, qui proprijs non audent fidere viribus, nec suis se consilijs committere volunt, atque ea re confugiunt ad superiores suos, eisq; aperiunt tentationes suas, & eorum consilijs simpliciter acquiescunt. Quod & tu facias fili mi, & breui ad pectoris tranquillitatem pertinges. Noli obsecro nimium tibi ipsi credere, sed potius ex aliorum consilijs pendes, id enim humilitati magis consentaneum est. *Humilibus autem Deus dat gratiam, & qui se humiliare norunt vix possunt vnquam in periculum incidere.* Obsecro te, assuescas libertati spiritus, neque semper seruias cum filijs Israel in Aegypto in durissimo opere luti & lateris. Timeant qui timere nolunt, qui semper volutantur in sordibus vitiiorum suorum. Tu vero fili mi iam age spe meliori concepta confidas Deo tuo, qui te vocauit & extraxit ex hoc seculo nequam, vt post momentaneos huius miseræ vicæ labores cum ipso semper felix viuas in regno cœlesti. Vale fili in Christo charissime.

Jacob 4.

1. Pet. 5.

Exod. 1.

Scopus monastica vita quis fore debeat: quid de monasterijs, eorum regulis, vestitu, & ceremonijs sentiendum sit.

Epistola XL.

IOANNES IVSTVS LANSBERGIUS, CARTHVS.
filijs charissimis Christi tyronibus monastici spiritus diuinæq; charitatis incrementum.

Aspirantibus vobis charissimi ad vitam monasticam pauca quædam de eadem scribere volui contra hæreticorum calumnias, qui putant superuacaneam, imò & impiam eam esse: qui vt amentes contemnendi sunt. Nimirum Dominus noster Iesus Christus saluator & legifer noster, interroganti se quandoque quod magna esset mandatum in lege, respondit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex omni virtute tua.* Hæc est summa perfectio & scopus legis Euangelicæ. Pro huius præcepti obseruatiâ scripta sunt, quæcunque scripta sunt. In huius præcepti obseruantia pendet lex & prophetæ. Propter huius præcepti obseruantiam statuta Ecclesiæ, statuta & regulæ monachorum, & breuiter quæcunque ordinationes in Ecclesia fuerint, propterea ordinata sunt, vt huius præcepti perfectionem assequamur. In hoc præcepto sumus omnes & plebei, & sacerdotes & monachi & communitates Christiani. Qui huius præcepti perfectionem fuerit assecutus, non opus est illi vt monasterium intret. Siquidem nihil refert domi aut foris, ruri an in vrbe, in nemore vel monasterio vitam agat, & perinde est illi nigris an albis induatur, quisquis Deum hoc modo perfecte dilexerit.

Matt. 22.

Regulæ igitur monasteriorum non contra Euangelium, sed ex Euangelio institutæ sunt: nec sunt sectæ diuidentes à Christo, sed sunt monita & præceptiones vrgentes ad Christum, & ad obseruantiam huius præcepti.

Regulæ monasteriorum vnde sumptæ.

Confiliorūq; Euangelicorū propter Christū & à Christo doctore instituta
Obijciant iam nobis pseudo euangelici, id est Lutherani. Nihil Christum
de cucullis docuit. Verum esto, nihil de cucullis locutus sit: pari modo nihil
de rugatis camisijs, de scissis tunicis, de pileis seu birretis locutus est.

Monachi si propterea fatui sunt, quia simplici veste sunt contenti, & vno
colore vnaque forma à multis annis: quàm illi planè dementes sunt, qui tam
portentosis ac lasciujs vtūtur vestibus? quanto maior autem hæc monacho-
rum prudentia atque modestia, quam hominum seculariū, qui singulis quin-
que annis sunt fatui, id est, vestem suam vestimentiq; modum permutant?
Christus non docuit cucullum seruare, docuit tamen ea quæ ij, qui portat
cucullum, tenentur obseruare. Nec propterea quod serunt cucullum mona-
chi sunt Christiani aut Euangelici: qui ided tantum sunt monachi, vt germe-
nè sint Christiani & Euangelici.

Verum nihil de veste disputetur, quæ aliud non est, quàm religionis & pio-
tatis indicium, vt eum qui hanc fert admoneat deuotionis, pietatis, sobrio-
tatis, continentiz, humilitatis, aliarumq; virtutum: quæ faciunt monachū.
Vestis enim non facit sed ostendit monachum. Continentia verò sobrietas,
carnis castigatio, mundi abstractio, vitiorum mortificatio, hæc sunt quæ fe-
ciunt monachum. Si igitur non secundum carnem vixeris, sed secundum spi-
ritum, si facta carnis atque desideria spiritu mortificaueris, si te ipsum, id est
tua desideria pro Dei voluntate ac beneplacito abnegaueris, si Deum asserueris
laudaueris, tunc dicitur num est monachus, id est, perfectus Christianus, Mon-
achum enim esse, est esse perfectum Christianū: quia prima vita Christiano-
rum & Apostolorū fuit sicut modo est vita monachorum, quemadmodum
luce clariùs manifestum est in Actis Apostolicis.

Hæc itaque, id est, mortificationem vitiorum, carnis, & mundi contemp-
tum Christus docuit non solum monachos, sed & omnes Christianos. Omni-
bus dixit: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam
quotidie & sequatur me. Item: Si quis venerit ad me, & non odit patrem, & matrem
& uxorem, & filios, &c. non potest meus esse discipulus. Omnibus quod ante
memorauit dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima
tua, & ex tota mente tua.

Propter hoc igitur præceptum vt illud faciamus, & finem præcepti asse-
quamur, monasteria instituta sunt. Non quod in seculo nemo possit assequi,
sed quod paucissimi & difficillimè assequantur. Nimia enim sunt irritamē-
ta & laquei retrahentes, nimix occasiones delinquendi. Pro quibus euitandis
fuga sola & abstractio (cui monasteria seruiunt) est necessaria. Nam qui ad
charitatis perfectionem anhelat, necesse est vt à conuicio, id est, à mundi at
proprio amore abstineat. Quanto enim plus seipsum aut mundum diligit,
tanto minus diligit Deum. Propterea scriptum est: Qui vult amicus esse seculi
huius, inimicus Dei constituetur. Item: Amicitia huius seculi, inimica est Dei. Et
Christus: Qui vult post me venire abneget semetipsum: & tollat crucem suam quoti-
dies, & sequatur me. Ex: Qui amat animam suam perdet eam: Qui igitur vult habere
amorem Dei necesse est vt careat amore sui, & amore seculi.

Et quid est seculum? Hæc quæ videmus audimus, sentimus, gustamus, tan-
gimus. De quibus Ioannes: Omne quod est in mundo aut est concupiscentia oculorum,

Cucullus
monachorū
quo spectet.

Monachum
quænam te-
vera efficiat.
Rom. 8.
Monachum
esse quid sit.

Act. 24.

Lucæ 9.
Lucæ 14.
Matt. 22.
Mat. 11.
Luc. 10.
Monasteria
cur sint in-
stituta.

Iacob. 4.
Ibidem.
Lucæ 4.
Ioan. 12.

Seculum
quid sit.

rum, aut concupiscentia carnis, aut superbia vita. Hæc tria itaque sunt mundus, quæ oportet in nobis extirpari, & ita abrenunciamus mundo. Contra hæc tractatus religionis opposuit tria vota monastica. Contra concupiscentiã carnis castitatem contra concupiscentiam oculorum, id est, contra cupiditatem paupertatem: contra superbiam vitæ, id est, contra appetitum domi- nandi obedientiam atque subiectionem.

1. Ioan. 2.
Vota tria
monastica
quo pertine-
ant.

His tribus virtutibus, quas Christus docuit & verbo & exemplo, vincitur expugnaturque mundus. His tribus efficitur quis monachus & religiosus. His tribus alijsque virtutibus acquiritur amor Dei perfectus.

Vos itaque charissimi filij, ut speramus, spiritu Dei admoniti, desideratis vos Deo offerre in seruitutem atque in perpetuum sacrificium. Nec vultis illum vno solo die, sed omni vita diligere: nec tantum diligere, sed perfectè, quemadmodum docuit diligere, id est, ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente. Propterea expectistis vehementi desiderio ac prece recipi in societate nostram, quibus cum vna Deo miliretis.

Nemo potest non commendare hoc vestrum tam salutare propositum. Sed quod feruenter petitis, debetis fortiter prosequi, nec vllis frangi aduersis casibus, nulli labori succumbere, nulla tentatione superari. Non satis est bene cepisse, sed adsit oportet perseuerantia, quæ sola reportat iustitiæ coronam: quam vobis Dominus Iesus dabit petentibus, pulsantibus & quærentibus, sicut ipse pollicitus est. Viriliter agite & confortetur cor vestrum filij longè charissimi, & semper optimè valete.

Lucæ 11.
Ioan. 16.
Psal. 26.

Vti quisq; sinceriter simpliciterg, ambulare erga proximos debet: opera nostra cuncta quænam ad scopum dirigenda: puritas simplicitasq; animi quo pacto obtineri possit.

Epistola XLI.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.

Confratri suo Charissimo N. niti quotidie ad interiora, & bene quidem de proximo, humiliter autem sentire de seipso.

Sufficit tibi dilectissime frater, ad oem iustitiam, ut secundum Deum, secundum voluntatem præsentis, & secundum conscientiam tuam rectè facias, & ampliùs ne requiras neq; timeas, sed omnes cogitationes aut curas inutiles abscinde, quæ te sollicitum faciunt pro cogitationibus aliorum, id est, quæ sic incidunt: iam fratres scandalizantur, iam hoc cogitabunt & ita suspicantur, &c. quæ communiter hominibus ex superbia veniunt, id est, ne displiceat, ne iudicetur, ne ab alijs malè de se sentiantur. Humilis enim si rectè egerit non timet aliorum suspensiones. Si enim diu cogitaueris, & omnia opera tua in oculis aliorum rectificare volueris, & de omnium cordibus suspensiones au- dere te posse existimaueris, multum erras, in vacuum laboras, te ipsum turbas, & viam qua tenditur ad humilitatem & proprii contemptus desiderium, præcludis. Nunquid omnibus cogitationibus tuis aliorum sensus & corda mutare potes, ut quod sentiunt non sentiant, quod cogitant, non cogitent? Non dico hæc, ut fratribus tuis scanda-

Vti quis cū
aliorum
suspensionibus habere
se debeat.

Opera omnia quo ex fando faciēda sint.

dalum ponas, quia tunc non faceres secundum conscientiam tuam, neque secundum Deum: sed dico quod in his quæ facis, recto corde, in oculis Dei, præsentis & conscientiæ tuæ (qui tres testes sufficiunt) & maxime ex charitate vel sæpe ex obedientia, ita quod vix aliter facere audeas: aliorum suspitiones aut etiam si volunt malè interpretari aut scandalizari, ipsorum sensus non metuas neque cures, sed quæ facis iustè, simpliciter & purè, id est, sine cogitationibus & fantasijs tranquillè facias. Non enim debes pro iustificatione tua aut exultatione siue aliorum eruditione, siue cordium reuelatione in istis etiam communibus & indifferentibus viam simplicitatis aut æquiritatis, immò maxime, humilitatis declinare, sed quicquid alij senserint aut murmurauerint ignocantes intentionem tuam, & cetera, tu tace & Dominus respondebit pro te: semper tamen debes pro ipsorum charitate, pace & cordium tranquillitate Deum orare.

Absque sollicitudine vti quisque fore debeat.

Esto igitur sine sollicitudine, in omnibus te totum Deo committe, & ipsa non solum quod tibi magis gratum est, & tibi providebit vtilius, sed etiam pro te (si tu tamen tacueris, & totum illi in simplicitate & puritate cordis committis) respondebit. In magnis tamen vbi periculum mortis, aut via ad tale periculum alijs ex taciturnitate tua scandalizatis immineret, necessaria est excusatio & famæ sensio, nisi in sua opinione pertinaces, tuæ excusationi non voluerint acquiescere: tunc magis iterum expedit quiescere & tacere, pro ipsis orare, & omnia charitate operire, & Dominus pugnabit pro te. Si qui verò te in his quæ secundum Deum agere, & tuo profectu studere desideras, propositum tuum impediunt, humiliter sustine, & totum te Deo committe: neque vilo modo in illis siue in alijs cor tuum patiaris retractare quæ tibi fiant, aut alij faciant: sed ab omni tumultu cogitationum se securus quiesce, omnem sollicitudinem & curam in eum projice, qui melius & facilius nouit tibi procurare, & citius (quàm tu teipsum defendendo, aut inutiliter sollicitando & cogitando) quicquid pro tuo profectu & ipsius beneplacito nouerit tibi conuenire: immò pro tua patientia, si humilis fuerit simplex & tacens, & propter charitatem seruandam viam virtutis quam te putas declinare, aut tibi impediri, illam tibi multò perfectius & clarius per alium modum Dominus (si in ipso constanter & confidenter permaneris) faciet aperiri. Nec aliquis vnquam poterit aliquid, nisi quod pro te (etiam te ignorante & Domino sic disponente) ad patientiæ atque abnegationis præparatiōis exercitium magis fuerit vtile.

1. Pet. 5.

Puritati & simplicitati quanto studio inuigilandum.

Eodem modo dilecte mi, habes te in omnibus quæ tibi proueniunt, siue illa fuerint tristitia, siue dulcia, proque nullo futuro sollicitus, sed semper studio cordis puritati, cordis abnegationi, & simplicitati, vt quomodocumque tecum fiat, aut quicquid etiam tibi faciendum sit, sine phantasmatis securissimè te Deo committe, vt non tuam, sed suam in te semper operetur voluntatem. Tu enim nescis quid tibi expediat, neque de futuris aut presentibus aliquid mutare potes, sed fiat quod fiet, & eueniat quod eueniet. Hæc sit cogitatio tua, scilicet in omnibus te Deo committere, voluntatem eius simpliciter vbi que desiderare, & sine aliqua tractatione cordis, voluntati & ordinationi ipsius te subijcere & plenissimè resignare. Quicquid tunc euenierit, in securitate & spe de bonitate & prouidentia ipsius suscipere, & quamdiu voluerit portare

Sollicitudo quenam necessaria.

tare, & sicut tecum voluerit facere, simpliciter te resignare, nec aliter ab ipso, nisi quod ipse vult desiderare. Non tamen ipse vult tibi suam voluntatem, ante operationem suam erga te manifestare, sed vult omnimodam cordis tui abnegationem generaliter ad omnia te habere, vt non in scientia (vbi nullū est meritum) sed in confidentia bona & fide ambules, & sentias de ipso in bonitate, & in simplicitate cordis queras illum, & purissima funditus tui abnegatione atq; resignatione proiciendo omnem sollicitudinem in eum, qui sine te aut cura tua multa tibi his maiora & ineffabilia procurauit: & sic ipse feliciter, dulciter, securiter & perseveranter inuenies.

Hæc dilectissime cordis effusio, hæc voluntatis propriæ abnegatio, & hæc cordis simplicitas atque puritas, plus Deo, quam omnia victimarum generâ placet, gratissimumque & delectabilissimum est illi eiusmodi holocaustum. Ipse enim non potest habitare nisi in corde humili, simplici, puro atque pacifico, nec potest operari nisi in corde abnegato & totaliter sibi effuso, quod se totum Deo mactat, totum effundit, totum resignat, nihil sibi retinet. Quanto enim plus proprietatis in se retinet, tanto minus accipiet diuinæ operationis, & econuerſo.

Hoc est studium Monachi & perfectio, ad quam non peruenitur nisi vi-tiorum præcesserit mortificatio, & affectionum non solum malarum, sed etiam quarumcumq; creaturalium & inutitium, omniumq; quantum possibile est phantasmatum & cogitationum, & super omnia mors propriæ voluntatis & proprii sensus &c.

Hæc dilecte mi, scripsi mihi & tibi, ad profectum nostrum, si nõ inde nobis crescat emendatio, saltem tamen, & vnam ad minus superbix nostræ humiliatio. Quotiescumq; hæc legeris, pro me etiã saluta, illã purissimã, simplicissimã, humillimã, & totaliter in Deo per charitatem & voluntatem absorptam atque vnicam benignissimã Dei matrem virginem Mariam, omnis boni, omnis gratiæ & omnis perfectionis imperatricem & administratricem, vt tibi & mihi impetret à filio suo dulcissimo, non sicut ego scripsi, sed sicut ipsa vult & nouit, & filio suo placet. Ego enim errare possum, ipsa verò non potest errare, hæc est enim nostra perfectio, diuinæ perfectionis adimpletio & cordis nostra resignatio siue in sublimi, siue in humili, nec vltra se extendere potest, quam ipse vult. Idcirco hæc scribo, vt qui pro resignatione cordis & abnegatione scribimus & oramus, in oratione proprietatem non seruemus, neque nimis Dominum erudire videamur. Sed saluta, vt dixi, beatissimã Mariam ter, Ordinis nostri, non vt quidam dicunt, generalem patronam, sed matrem. Non enim sic à patribus est conducta, vt sit patrona: quæ etsi semper auxilium præstet, non tamen semper dilectionis sensibilem aut magnam affectionem exhibet, sed vt mater est pulcherrimæ dilectionis & maternalis sollicitudinis electa: imò vt rectius & verius dicam, non ipsa nos elegit vt seruos, id est, seruitiles, sed vt filios. Nec tantum quibus patrocinetur, siue quos defendat, sed etiam vt quos foueat, & dulcissima sua dilectione custodiat & nutriet, filios habet.

Exhibeamus ergò nos in debito & peculiari eius seruitio non seruos, sed fideles filios, sicut ipsa vsque nunc maternalem suam curam à nobis non retraxit.

Considerare
& credere
Deo vt
quisq; debe-
at.

Sapientia
i. Pet. 4.
Simplicitas
& puritas
cordis quã-
tum Deo
placeant.
Cor cuius-
modi Deus
sua inhabi-
tatione dig-
netur.

Monachum
perfectum
quoniam
constituant.

Perfectio in
quo consti-
tat.

Maria Vir-
go cui sit
mater Car-
thusianorũ
præcipua.
Eccle. 24.

retraxit, sicut id facile est videre. Quare nos filiali affectu & studiosa vita ipsius ac filij meditatione & imitatione ipsam honoremus & diligamus. Gloriemur de tanta matre gloriosa & sublimi, & ita viuamus, vt possit de talium filiorum suorum humilitate & simplicitate gloriari. Rogemus eam semper, vt Ordini conferuet & augeat, & vt verius dicam, restituat simplicitatem, quæ tam multis isto tempore odiosa est, non intelligentibus, quod Ordo noster, abicctio vitæ, simplicitas est, & rusticitas, ad quem seruandum vouerunt, elegeruntq; in paupertate & despectu viuere, non de structura curiosa & sumptuosa cellarum & tabulatura cogitare, sed vitam & passionem Domini meditando, formam imitationis sibi exercitium constituere.

Oedo Carthustianorū
vt sefanda-
tus super
simplicitate
Euangelicā.

Parcat illis Deus, qui ita ex via & tantæ matris custodia exorbitant (ipsa namque vult tales habere simplices & humiles filios, sicut ipsa mater vixit) qui Ordinis simplicitatem sibi constituunt alienam, & pro tam parua delectatione aut iucunditate furantur & vendunt, qui conscientiam suam ita ad ista exteriora disturbant & confundunt, vt magis videantur in officina architectorum & aliorum nescio quorum schola eruditi, quam in simplicitate Carthustiana disciplinati. Corripiat eos in præfenti benigna mater forsitan in nonnullis, propter ignorantiam via perfectioris, ne pro paruis, curiosis & cordi suo sub specie commoditatis, & vtilitatis prætextu delectabilibus & iucundis multam æternorum, ne dicam omnem, amittant petitionem.

Simplicitas
vera quæ sit.

Rogemus quoque ipsam vt sit semper & maneat Ordo noster humilitas, vt dixi, & simplicitas, vnitas & charitas, & filijs suis discretio & puritas, obedientia & humilitas. Si autem te volueris dare ad simplicitatem veram, multam pacem inuenires. Simplicitatem dico quæ talis est, vt neminem reprehendas vel laudes, ad nullius instructionem te ingeras. Ignorantiam quandam (quantum possibile est & decet, absque tamen scandalo) simul tibi illudi, derideri, iniuriari & increpari æquanimiter feras: quicquid ab alijs tibi relinquitur vel imponitur, quasi non intelligens subtilitatem vel fraudem alacriter suscipias, aliorum defectus & quicquid tale euenierit, quod displicet, non aduertas, non intelligas, non cogites. Nullius rei quæ te offendit vel turbare adhuc possit memoriam, retractationem vel phantasma admittas. Silentium strenuè, etiam inter loquentes, cum serena quadam dulcedine vultus & cordis compunctione custodias. Nihil vnquam quod te notabilem, singularem, laudabilem, vel admirandum facere possit, sine necessitate in conspectu aliorum facias, & semper quando fieri potest sine scandalo innocentiam & simplicitatem ante oculos ponas, vt eandem imiteris & custodias, & te ad exteriora, quantum ad subtilitatem, curiositatem, fraudem, curam, sollicitudinem, amorem & huiusmodi quasi puer quinque vel septem annorum habeas. Vale charissime frater: & si aliquid inordinatum aut præsumptuosum tibi scripsi mihi quæso ignosce propter Deum.

Monastica institutionis summa ac scopus quis esse debeat quomodoq; & per quamnam pietatis exercitia idem promouendus sit.

Epistola XLII.

D. IOANNIS IVSTI LANSPERGII, CARTHVS.

Parenetica, quam fecit quibusdam filijs suis in extremis constitutus loco Testamenti ac vltimi valete, ipsis interea vbertim flentibus, deq; eius recessu vehementer dolentibus.

PEcitis filioli charissimi à me, iam pene in vltimo spiritu constituto, quasi vltimum Vale, breuem, scilicet, ad hortationem & instructionem, quomodo oporteat vos in hoc viuendi genere vitæ vestræ rationem instituere. Libenter acquiescerem petitioni vestræ, nisi grauis languor ægritudinis vires omnes & lassas corporis artus aded frangeret, vt vix possim alia, nisi ea, quæ humana sunt imbecillitatis cogitare. Tamen quia charitas non querit quæ sunt, conabor vel parum dicere, etiam si hoc ipsum sine tormento vix possim. In primis, summa in id filij mei charissimi simul ac dulcissimi, cura quibbet vestrum incumbere debet, vt puta monasticam iam profesti vitam, vbi salutis suæ quam optimè consulat. Huc autem exigitur, vt cum primis corpus suum tanquam animæ instrumentum sapienter & discretè regere discat, vt nec nimia indulgentia & remissione dissoluatur ac lasciuat, nec rursus immoderato labore, alijq; tum corporalibus tum spiritualibus exercitijs vltra mensuram & vires suscepris, destruatur. Vtrobique namque grande periculum est: & seruum Dei in vtramq; partem vigilare oportet, vt neq; plus, neque minus faciat, quàm dicet recta ratio. Multi enim dum nimium suo sunt corpori propitij, carnales fiunt: alij dum non volunt vires metiri suas, currunt quidem aliquamdiu strenuè, sed in ipso cursu, dum adhuc procul à meta absunt, deficient, coguntq; postea miseræ carni velint nolint plus satis inferuire & obsequi qui prius non nisi spiritui vacare valebant, corporis cura rationabili contempta. Quorum est sanèploranda conditio, maximè si nolint superiorum suorum consilij acquiescere, & illorum dictis obtemperare. Quod quilibet vestrum cauere debet, & semper consilij vti superiorum suorum, nec illis inconsultis quicquam, præsertim arduum & insolitum, attentare.

Corp^{us} quod sit discretè regendum.

Vt quidam naturam destruunt.

Semper & vbique sese promptum Dei seruum exhibebit, omni negligentia corpore ac acedia, penitus profligata, certus se versari semper sub oculis Dei, cuius præsentiam iugiter attendat ac veneretur, summopere deuitans quicquid illi displicere nouerit, atque illius beneplacitum perpetim sequens, eiusq; inspirationes obseruans, & eis morem gerens.

Gloriosam virginem & matrem Dei nunquam ex memoria sua exciderit, & in omni agendis ac omittendis vna cum filio eius implorans, vt ipsa eum in cunctis dirigat iuxta filij voluntatem, impetretq; illi vt cuncta exercitia sua corporalia ac spiritualia in eum finem referat, vt sint grata Deo, & ipsi salutaria. Ipsa quoq; sit illi in omnibus singulare refugium ipsam sedulo honoret, & saluus erit.

Virginitas sit & deliter seruandum.

Sancti ut
sint hono-
rati inuo-
candi que.

Caeteros quoque Sanctos, praesertim quibus magis affectus est, ac specia-
tim sanctum Angelum suae custodiae assignatum quotidie aliquo pietatis of-
ficio vel exercitio veneretur: pudeatque eum unquam quicquam indecens ve
illicitum admittere sub aspectum sancti Angeli custodis sui, qui illi semper
adest.

Tempori
quatenus
seruicia-
dum.

Tempus omne totius diei in certas horas distribuatur cum consilio suum
magistri vel Prioris, & singulis horis sua deputet exercitia, ut ipsa vicissitudo
leuet tedium, atque ipsa exercitiorum prouida alternatione vtriusque homi-
nis vires integre conseruentur. Non enim sine causa institutum est a san-
ctis Patribus, ut certis horis etiam manualia opera fiant: quae tamen sunt
breuibus interrumpenda precibus: nec illis tota die inharendum est, sed ce-
tenus duntaxat, quatenus corporis & animae vires exigunt. Nam qui tanto
spiritualium exercitiorum se totos in externa exercitia per omnem diem ef-
fundunt, prorsus indigni sunt qui monachi vocentur. Cum enim de victu &
vestitu nobis prouisum sit, quid opus est, ita se tradere operibus manualibus,
quasi illis victum nobis parare cogamur? Omnino hoc turpe est in Monacho,
nisi tamen corporis infirmitas, aut aliud aliquid, quod superiores putent ra-
tionabile, secus exigat.

Orationi, meditationi, lectioni, scriptioni libenter vacet, in his nihil spe-
ctans aliud, nisi ut placeat Deo, eius voluntatem cognoscat, eius gratiam con-
sequatur.

Mane quid
faciendum
sit.

Mane quando surgit à lecto, mox animum ad Deum erigat ipsi gratias ag-
gendo quod se nocte seruauerit: ipsum item adorando, & sacrosanctam Tri-
nitatem glorificando, his verbis: Adoro & benedico te ô Trinitas sancta &c.
sicut habetis in nostra pharetra diuini Amoris. Ipsi quoque Domino Iesu, eius
sanctissimae Matri, & sancto suo Angelo se commendet.

Sero uti co-
scientia dis-
cutienda
sit.

Vesperis antequam eat cubitum prius se ad se colligat, & conscientiam exte-
riat: & si in aliquo se deliquisse viderit, omnino id Domino Iesu & eius Matri
benedictae confiteatur, veniam petat, emendandi propositum renouet: deinde
oportuno tempore si quid notabile fuerit, etiam sacerdoti pure & integre
tanquam Dei vices agenti in confessione explicet. Et ut paruo negotio & cum
ingenti gaudio & tranquillitate huic examini quotidie possit satisfacere, per
diem sollicitus sit nihil perpetrare, quod laedat conscientiam.

Solitudo &
silentium
quantum
gaudium
conscientijs
adhaerent.

Silentium & solitudinem tanquam salutem suam cum primis necessaria, ad-
modum studiosè colat: nec imitetur si quos viderit ista negligere. O quam
innumeras vitat culpas, & quam immenso conscientiae gaudio perfruitur,
quisquis libenter silentio & solitudini nauat operam. At plane miseros &
infelices illos Monachos (si tamen Monachi dicendi sint) qui confabulandi
& euagandi occasiones vitro inquirunt, & immemores salutis suae, maxi-
mas sibi quotidie poenas cumulant, non nisi igne aeterno forsan expiandae,
nisi resipuerint.

Officium
diuinum
quanto stu-
dio cauendum

Diuinum officium & quaecumque eo pertinent, semper alacriter, attentè &
studiosè persoluat nihilque illi iucundius sit, quam cum sanctis Angelis lauda-
re Dominum maiestatis. Hoc praecipuum est Monachi opus, cui nihil praë-
ponendum est. Et ut alacriter ac strenuè in choro vigilare possit, semper
tempestiuè cubitum eat: nec illo tempore quo dormiendum est, alia agat ut
solent

solent quidam, qui cum lectioni aut alijs proprijs quibusdam institutis vacant, in iniuriam & fraudem summi creatoris, cuius postea debitas laudes præ somnolentia & capitis perturbatione soluere attentè non possunt: quod valde cauendum est. Reddat ante omnia Deo debitum suum, nec quicquam inde illi detrahat, sed addat potius aliquid.

In omnibus rebus à quolibet vestrum respiciatur Deus: & quod magis ipsius honorem promouet, proximisq; ædificat, cæteris rebus præferatur. Charitatis namque opera semper alijs præferenda sunt, nisi ex debito aut obedientia aliter oporteat fieri. Nam non omnia quæ licet mihi admittenda sunt, sed quæ ædificant. Non quod mihi est vtile queram, sed quod proficit multis. Pro honore namque Dei, debet seipsum contemnere, hoc est, si aliquid illi sit commodo, honori aut vtilitati, libenter debet illo carere, & seipsum interim negligere, si Deo honor per hoc maior eueniret.

Non omnia solatia sunt sub prætextu infirmitatis admittenda, sed ea tantum, quæ necessaria sentiuntur & licitè admitti possunt, quibus absq; periculo carere non potest, idq; sobriè, temperatè, parcè & cum Dei continuo timore, ne fortè sit excessus, aut non sit tanta necessitas.

Non nimis timere debet infirmitates, sed Deo etiam has committere: nec faciliter ab aliqua re in qua fitus est Dei honor, nisi magna vrgeat necessitas, vel propter infirmitatem, recedere.

Pro Dei honore & obseruantia Ordinis, indefesse animo zelari debet, orando, suadendo, excitando, & opere exemploq; præmonstrando.

Propter bonum pacis & concordia vbi nihil est illicitum nec periculum de peccato, debet faciliter, alijs assentire, tametsi voluntas seu concilium proprium videretur illi perfectius atque vtilius, sed hoc leuiter illi videri non debet, quia plerumq; ex proprio amore huiuscemodi sui complacentia nasci solet.

Cum hominibus multam notitiam habere, omnino contrariam est monasticæ professioni. Debet igitur quantum charitas admittit proximi, quantumq; absq; scandalo id obseruare potest, familiaritates amicitiasq; & hominum colloquia euitare. Nisi enim abstractæ vitæ internæq; operam dederit, nunquam Deo deuotus erit.

Aliorum defectus magis expedit nescire, quam nosse, & omnia charitate & simplicitate absq; iudicio cooperienda sunt.

Si quid triste euenierit, semper cogitare debet, quod non ad recreationem, non ad oblectationem, sed ad honorem, cultum amoremq; Dei in hunc locum se Deo obtulerit. Pro quo, si quid patiendum est, id æquanimiter & hilariter tolerandum.

Semper maximopere oportet eum cauere, ne propriam habeat aut querat electionem affectionemue, vt hoc vel illud fiat: sed ad Dei voluntatem indifferenter nullo non tempore resignatum esse. adeo vt nihil procurare, nihil optare, nihil deniq; desiderare audeat, quod dubium est, an placeat displicente Deo, quo vel sic Dei per ipsum & in ipso plenè placens voluntas in omnibus perficiatur.

Summopere eum cauere oportet, ne tempus ociosè transigat. Nobilissimū enim quod habemus est tempus. Quò thesauro nos infinito, per negligentiam,

tiam, otium, inutilemque occupationem possumus spoliare: possumus quoque gratiam Dei & coronam lætitiæ cœlestis maximam obtinere. Heu quanta est ratio reddenda temporis infructuosè expensi.

Vt frementes super se factus non timeat neque peccet, neque offendatur Deus, neque eius gratia illi minuatur aut subtrahatur, Dei timorem semper habeat præ oculis. Nisi enim in timore Dei tenuerit se perseveranter, citò subvertetur domus eius. Hoc idcirco scribat diligentius in cor suum. Nisi in timore Dei &c.

Ordinis disciplinam, & quicquid seruari debet, aut potest ex statutis, nullo pacto omittere, sed pro Ordinis obseruatiã & animarum ædificatione zelari ex totis debet viribus. Si enim leuia voluerit sectari, si recreationes & spaciamenta quarere, si lusibus & leuitatibus refici, si commestationes admittere, si moribus non Monasticis uti, religio & eruditio sua qua alios docere attentat, nihil proficiet. Iam enim nonnulli speciem dederunt zeli, quem pro Ordinis habent obseruantia, & indicant quàm iustè digneque electi sint ad Ordinis reformationem. Videat igitur quilibet vestrum, ne vocatio hæc qua ad hoc sanctum institutum monasticum vocati estis, assumpta sit frustra, ut non modo nullam mercedem mereatur apud Deum, verum ignominiam ac summum dedecus coram cunctis hominibus neque vllum in virtutibus assequatur profectum. Nisi enim Deus ex intimis fuerit purè quæsitus, omnia erunt frustra, quæcumque hic fecerimus: quandoquidem erunt sicut plantatio quam homo, non Deus plantauerit, ideoque facile ab hoste malo eradicanda.

Hæc ex charitate filij dulcissimi admonet F. Ioannes Iustus, quem diu in præfenti vita non habebitis ut soletis Patrem & refugium, sed in cœlis, quod Deus illi breui concedat: si tamen ipsius monita assequuti fueritis. Orate quæso pro me viscera mea: quandoquidem instat mihi negotium arduum pariter & perplexum, iter quoque conficiendum longum & omnimodis ignotum, iudicium item æquissimum & formidabile. Verùm per gratiam & magnam misericordiam Domini nostri Iesu Christi, beatissimæ Matris eius, omniumque Sanctorum & electorum ipsius preces & merita sperare illique confidere non desinam, quamdiu habitus hic in me fuerit. Valere.

*Libri I. Epistolarum Paræneticarum,
Fini.*